

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ**

Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης
Τομεακών ΕΠ του ΕΤΠΑ και ΤΣ
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Επιχειρησιακού Προγράμματος
Ανταγωνιστικότητα,
Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία
Μονάδα Α2
Λεωφ. Μεσογείων 56
115 27 Αθήνα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ
ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ**

Ημερομηνία: **20-10-2016**
Α.Π.: **6163/1864/Α2**

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης ερευνητικών έργων στη Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS».

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α/22-4-2005).
2. Ο Ν. 4314/2014 (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014) «Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.06.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν. 3419/2005 (Α 297) και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.
3. Ο Ν. 4310/2014 (ΦΕΚ 258/Α/08.12.2014) «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
4. Τον Ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 83/Α/11.05.2016), όπως ισχύει.
5. Το Π.Δ. 70/2015 (ΦΕΚ 114/Α/22.09.2015) «Ανασύσταση των Υπουργείων Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ανασύσταση του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου και μετονομασία του σε Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Μετονομασία του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων σε Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού σε Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Μεταφορά Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού».
6. Το Π.Δ. 73/2015 (ΦΕΚ 116/Α/23.09.2015) «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
7. Τον υπ. αριθμ. 34686/27.03.2015 (ΥΟΔΔ 178) Διορισμό της μετακλητής Ειδικής Γραμματέως της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ.
8. Την υπ. αριθμ. 105755/14.10.2015 απόφαση (ΦΕΚ Β 2222/15.10.2015) «Ανάθεση Αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Αλέξανδρο Χαρίτση», όπως ισχύει.
9. Την με Α.Π. 67743/ΕΥΘΥ 615/22.06.2015 (Β 1248/24.06.2015) απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού "Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας

- Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία” του άρθρου 5 παρ. 1 του Ν.4314/2014 και κατάργηση της με αριθμ. 1121/408Δ/Φ03/2012 (Β 655) κοινής υπουργικής απόφασης”.
10. Την με Α.Π. 11301/05.11.2015 Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού «Ανάθεση αποκλειστικών καθηκόντων Προϊσταμένης της Ε.Υ.Δ ΕΠΑνΕΚ»
  11. Την με Α.Π. 7682/1854Δ/Φ03/4.11.2010 (ΦΕΚ Β' 1826/22.11.2010) απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας “Μεταβίβαση στον Ειδικό Γραμματέα της Ειδικής Γραμματείας για την Ανταγωνιστικότητα, στον Προϊστάμενο της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ) του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ και ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, στους Προϊσταμένους των Μονάδων της ΕΥΔ, του δικαιώματος υπογραφής «Με εντολή Υπουργού»”.
  12. Το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (Εταιρικό Σύμφωνο για το πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-2020, αρ. απόφασης C(2014)3542 final/23.05.2014.
  13. Την με αριθμό C(2014) 10162 final/18.12.2014 Εκτελεστική απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έγκριση ορισμένων στοιχείων του επιχειρησιακού προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» στην Ελλάδα, (CCI 2014GR16M2OP001).
  14. Τον Κανονισμό (ΕΚ) 651/2014 (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 17^{ης} Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ’ εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, όπως ισχύει.
  15. Την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).
  16. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και την κατάργηση του υπ. αρ. 1080/2006 Κανονισμού του Συμβουλίου.
  17. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1303/2013 της Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.
  18. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κατάργηση του υπ. αρ. 1081/2006 Κανονισμού του Συμβουλίου. Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης.
  19. Την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C 198/01).
  20. Την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2014-2020» (2013/C 209/01).
  21. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 480/2014 της Επιτροπής της 3ης Μαρτίου 2014 «για τη συμπλήρωση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθορισμού Κοινών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΤΑ, το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘ&Α και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΤΑ και το ΕΤΘ&Α».
  22. Την Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή των Περιφερειών «Ορίζων 2020» - Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας.
  23. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 821/2014 της Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2014, περί καθορισμού κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1302/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις λεπτομέρειες για την μεταβίβαση και διαχείριση των συνεισφορών των προγραμμάτων, την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, τα τεχνικά χαρακτηριστικά των μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας για τις πράξεις και το σύστημα καταγραφής και αποθήκευσης των δεδομένων.

24. Την Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία Ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων» (ΦΕΚ 1822/Β/24.08.2015).
25. Την Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003].
26. Την Υ.Α. με Α.Π. 3357/ΕΥΣ/1338/27.01.2011 «Στοιχεία συστήματος για τον έλεγχο σώρευσης κρατικών ενισχύσεων», όπως ισχύει.
27. Το με Α.Π. 12078/ΕΥΘΥ/1150/25.11.2015 έγγραφο της ΕΥΘΥ με θέμα: «Περιγραφή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου για τα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΣ στο πλαίσιο του Στόχου: Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση».
28. Την Κ.Υ.Α. 82193/ΕΥΣΣΑ 1810/4.8.2015 (ΦΕΚ 1862/Β/27.08.2015) με την οποία εγκρίνεται η «Εθνική Στρατηγική ΕΤΑΚ για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014- 2020».
29. Το με Α. Π. 4843/119432/03.11.215 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων με θέμα: «Κριτήριο Διαχωρισμού».
30. Την με Α.Π. 126829/ΕΥΘΥ 1217/8.12.2015 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού «Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού για την υλοποίηση Προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, σύμφωνα με το άρθρο 22 του Ν. 4314/2014» (ΦΕΚ 2784/Β/21.12.2015).
31. Την με Α.Π. 62550/10.6.2016 (Β/1738/15.06.2016) Υπουργική Απόφαση "Σύσταση Ανοιχτού Καταπιστευτικού Λογαριασμού (Escrow Account)".
32. Την με Α.Π. 177229/15.12.2014 Κοινή Υπουργική Απόφαση Έγκρισης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΑΔΑ: 7ΠΧΒ0-2ΥΜ).
33. Την Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με Α.Π. 49939/ΕΥΚΕ1942/13.05.2016, με θέμα: «Κρατικές ενισχύσεις και δημόσια χρηματοδότηση ερευνητικών οργανισμών – Ερευνητικών υποδομών και Α.Π. 115970/ΕΥΚΕ203/13.11.2015 «Κρατικές ενισχύσεις και RIS3», όπως ισχύει.
34. Την με αρ. πρωτ. 74391/ΕΥΚΕ2634/13-07-2016 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες στους φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020».
35. Την από 25.6.2015 απόφαση της 1^{ης} συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», με την οποία εγκρίθηκε η εξειδίκευση της Δράσης Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS».
36. Την με Α.Π. 5317/1154/Α1/29.09.2016 απόφαση με γραπτή διαδικασία (8^η) της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», με την οποία εγκρίθηκαν η μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής των ερευνητικών έργων στο πλαίσιο της Δράσης Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS».
37. Τις Κοινές Ευρωπαϊκές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS.
38. Το με Α.Π. 83546/ΕΥΚΕ2959/05.08.2016 (Α.Π. ΕΥΔ ΕΠΑνεΚ 4393/29.08.2016) έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Πρόσκληση ERA-NETS».
39. Το ηλεκτρονικό μήνυμα της ΕΥΚΕ με Α.Π. ΕΥΔ ΕΠΑνεΚ 4558/07.09.2016 με θέμα: «Πρόσκληση ERA-NETS ΕΥΚΕ».
40. Τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΚΕ με Α.Π. 96045/ΕΥΚΕ3473/20.09.2016.
41. Τη με Α.Π. 4725/1044/Α1/14.09.2016 Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (ΦΕΚ Β 3073/27.09.2016) «Ορισμός της ΓΓΕΤ ως Ενδιάμεσου Φορέα του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» - Ανάθεση αρμοδιοτήτων διαχείρισης για Πράξεις «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS».

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

1. Την Προκήρυξη της Δράσης Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS» στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)» του ΕΣΠΑ 2014 – 2020, στους Άξονες Προτεραιότητας 01 και 01Σ του ΕΠΑνΕΚ: «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με Τομεακές προτεραιότητες», και συγκεκριμένα στο Θεματικό στόχο 01 – Επενδυτική Προτεραιότητα 1b και στον Ειδικό Στόχο: 1.1 «Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για την ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση».
2. Ο προϋπολογισμός της Δημοσίας Δαπάνης της Δράσης Εθνικής Εμβέλειας «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS» ανέρχεται σε 4,5 εκατ.€ (Δημόσια Δαπάνη) και κατανέμεται στις Περιφέρειες της χώρας ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΣΤΙΣ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ, ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ		
ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ (Α.Π.: 1)	Αν. Μακεδονία- Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Θεσσαλία, Ήπειρος, Δυτ. Ελλάδα	2.150.000
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ (Α.Π.: 1)	Δυτική Μακεδονία, Πελοπόννησος, Ιόνια Νησιά, Κρήτη, Β. Αιγαίο	850.000
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ (Α.Π.: 1)	Αττική	1.300.000
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ (Α.Π.: 1Σ)	Στερεά Ελλάδα	100.000
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ (Α.Π.: 1Σ)	Νότιο Αιγαίο	100.000
ΣΥΝΟΛΟ		4.500.000

3. Η Δημόσια Δαπάνη της Δράσης συγχρηματοδοτείται από Εθνικούς Πόρους και την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)» του ΕΣΠΑ 2014 – 2020.
4. Στο πλαίσιο της Δράσης επιχορηγούνται δαπάνες εκτέλεσης ερευνητικών έργων και καινοτομίας στις θεματικές προτεραιότητες της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) 2014-2020 με μέγιστο προϋπολογισμό ανά έργο (επιχορηγούμενος π/υ) έως 150.000€.
5. Η χρονική διάρκεια υλοποίησης των έργων των Κοινών Δράσεων και Προκηρύξεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων, ανάλογα με το έργο υλοποίησης, είναι έως τρία (3) έτη. Η ακριβής διάρκεια καθορίζεται από τους όρους της Κοινής Ευρωπαϊκής Προκήρυξης και ως ημερομηνία έναρξης και επιλεξιμότητας δαπανών κάθε έργου ορίζεται η ημερομηνία υποβολής της πρότασης στην κοινή Ευρωπαϊκή Προκήρυξη.
6. Δικαιούχοι της Δράσης είναι α) ερευνητικοί οργανισμοί, β) επιχειρήσεις, και γ) λοιποί φορείς (δημόσιοι και άλλοι φορείς).
7. Τα έργα που θα ενταχθούν, θα υλοποιηθούν με βάση την εγκεκριμένη Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Απόφασης. Στην Αναλυτική

Πρόσκληση της Δράσης περιγράφονται αναλυτικά, οι προϋποθέσεις συμμετοχής, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ο τρόπος υποβολής των ερευνητικών έργων, η διαδικασία εξέτασης και αξιολόγησής τους, η ένταξή τους για χρηματοδότηση, ο τρόπος καταβολής των χρηματοδοτήσεων, η διαδικασία ελέγχου και παρακολούθησης της υλοποίησης των ερευνητικών έργων, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων και οι λοιποί όροι της Δράσης.

8. Η ημερομηνία έναρξης ηλεκτρονικής υποβολής των ερευνητικών έργων στο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (www.ependyseis.gr/mis) ορίζεται η **18/11/2016** με καταληκτική ημερομηνία στις **20/12/2016 και ώρα 16:00**.
Οι δικαιούχοι φέρουν την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν επιτρέπεται μετά την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης.
Επιτρέπεται η ακύρωση της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης της πρότασης από τον δικαιούχο υπό την προϋπόθεση να υποβληθεί αίτηση ακύρωσης εντός αποκλειστικής προθεσμίας έως και δύο εργάσιμων ημερών πριν την καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, στη δράση ήτοι έως και την **15/12/2016 και ώρα 16:00**.
9. Η Πρόσκληση της Δράσης να αναρτηθεί στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ και να δημοσιευτεί στις ιστοσελίδες της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ <http://www.antonistikotita.gr>, της ΓΓΕΤ <http://www.gsrt.gr> και του ΕΣΠΑ www.espa.gr.
10. Αναλυτικές πληροφορίες και ενημέρωση παρέχονται από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, Διεύθυνση Διεθνούς Ε&Τ Συνεργασίας, Τμήμα Διμερών και Πολυμερών Διακρατικών Συνεργασιών, Μεσογείων 14-18, 11510 Αθήνα και συγκεκριμένα από τα παρακάτω στελέχη της ΓΓΕΤ:
Παρασκευή Αφεντάκη, Τμήμα Β Διμερών & Πολυμερών Διακρατικών Συνεργασιών, τηλέφωνο 210 7458112, pafe@gsrt.gr
Σοφία Δημητροπούλου, Τμήμα Β Διμερών & Πολυμερών Διακρατικών Συνεργασιών, τηλέφωνο 210 7458187, s.dimitropoulou@gsrt.gr
Βασιλική Μεσσανέως, Προϊσταμένη Τμήματος Β Διμερών & Πολυμερών Διακρατικών Συνεργασιών, τηλέφωνο 210 7458097, vmes@gsrt.gr
Πηνελόπη Σπηλιώτη, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Ε&Τα Διεθνούς Συνεργασίας, τηλέφωνα 210 7458095, 210 7458092, lspi@gsrt.gr

**Ο Υφυπουργός
Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού**

Αλέξανδρος Χαρίσης

Συνημμένα:

Αναλυτική Πρόσκληση με τα Παραρτήματά της

Κοινοποίηση:

- Γραφείο Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, κ. Γ. Σταθάκη
- Γραφείο Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, κ. Αλέξανδρου Χαρίση
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων – ΕΣΠΑ
- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Παιδείας, κ. Κ. Φωτάκη
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Έρευνας & Τεχνολογίας, κ. Θ. Μαλούτα
- ΓΓΕΤ, Διεύθυνση Διεθνούς Ε&Τ Συνεργασίας / Τμήμα Β' Διμερών & Πολυμερών Διακρατικών Συνεργασιών
- Εθνική Αρχή Συντονισμού, Νίκης 5-7, 10180 Αθήνα
- Αρχή Πιστοποίησης, Ναυάρχου Νικοδήμου & Βουλής 11, 10557 Αθήνα
- ΕΥΚΕ
- Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΚΕΜΚΕ)
- ΜΟΔ, Τομέας Εφαρμογών Πληροφορικής και Ψηφιακής Τεχνολογία

Εσωτερική διανομή:

- Γραφείο Ειδικής Γραμματέως Διαχείρισης Τομεακών ΕΠ του ΕΤΠΑ και ΤΣ
- Γραφείο Προϊσταμένης ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ
- Μονάδες Α1, Α2, Β1, Γ, Δ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Τομεακών ΕΠ
του ΕΤΠΑ και ΤΣ

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού
Προγράμματος

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ,
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ και ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ &
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Γενική Γραμματεία Έρευνας & Τεχνολογίας
(Γ.Γ.Ε.Τ.)

Διεύθυνση Ι4 Διεθνούς Ε&Τ Συνεργασίας -
Τμήμα Β' Διμερών & Πολυμερών Διακρατικών
Συνεργασιών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)»

ΔΡΑΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ

**«ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ Ε&Τ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ - ΠΡΑΞΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ
ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΕΠΙΤΥΧΩΣ ΣΕ ΚΟΙΝΕΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ERA-NETS»**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πίνακας περιεχομένων

1. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	9
2. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	12
2.1 ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	12
2.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΔΡΑΣΗΣ	13
2.3 ΥΨΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΥΤΗΣ.....	13
3. ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	15
4. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ - ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	15
5. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	17
6. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ.....	20
6.1 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	20
6.2 ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	22
6.3 ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	26
7. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ.....	27
7.1 ΑΡΘΡΟ 25 Ενισχύσεις για έργα Έρευνας και Ανάπτυξης	27
7.2 ΆΡΘΡΟ 28 «Ενισχύσεις καινοτομίας για ΜΜΕ»	31
7.3 ΆΡΘΡΟ 29 «Ενισχύσεις για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία»	31
7.4 ΣΩΡΕΥΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	31
8. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	32
9. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	34
10. ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ	34
10.1 ΟΡΓΑΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	34
10.2 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	35
10.3 ΕΓΚΡΙΣΗ	37
10.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ	38
11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	39
11.1 ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	39
11.2 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΡΓΩΝ – ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ.....	43
11.3 ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ	47
12. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ.....	49
12.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ	49
12.2 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ	49
12.3 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ.....	51
13. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ	51
14. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	52
14.1 ΥΠΟΧΕΡΩΣΕΙΣ ΔΙΑΚΑΙΟΥΧΩΝ	52
14.2 ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	54
14.3 ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ	55
15. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	55
16. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ	56

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι : ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	57
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ : ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΜΕ.....	58
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ : Συνδυασμός Άρθρων ΓΕΝΙΚΟΥ ΑΠΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ αριθ. 651/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 17ης Ιουνίου 2014 και Επιλέξιμων Δαπανών	62
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV : Απαραίτητα παραστατικά/δικαιολογητικά επιλεξιμότητας δαπανών	63
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V : ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΝΤΑΞΗΣ	67
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI : ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΜΜΕ.....	73
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII : ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΧΡΕΩΣΤΗΤΩΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΩΝ.....	82
Παράρτημα VIII: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ.....	86
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙX : ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ	89
Παράρτημα X: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (ΣΛΕΕ)90	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ

Για τους σκοπούς της παρούσας πρόσκλησης, οι χρησιμοποιούμενοι όροι και συντμήσεις έχουν την έννοια που τους αποδίδεται κατωτέρω:

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Αίτημα Επαλήθευσης – Πιστοποίησης Δαπανών	Αίτημα του δικαιούχου που αποστέλλεται στον Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ) για την επαλήθευση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου του.
Ανάκτηση	Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.
ΑΠ	Άξονας Προτεραιότητας: Μια από τις προτεραιότητες της στρατηγικής στο πλαίσιο Επιχειρησιακού Προγράμματος που έχει συγκεκριμένους μετρήσιμους στόχους και περιλαμβάνει ομάδα πράξεων οι οποίες σχετίζονται μεταξύ τους.
Αρχή Ελέγχου	Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή οντότητα, λειτουργικά ανεξάρτητη από τη διαχειριστική αρχή και την αρχή πιστοποίησης, η οποία ορίζεται από το κράτος μέλος για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο της ουσιαστικής λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου. Στην Ελλάδα είναι η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (η ΕΔΕΛ).
Αχρεωστήτως Καταβληθέν Ποσό	Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί σε ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής απόφασης χρηματοδότησης-ένταξης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.
ΔΑ	Διαχειριστική Αρχή: Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ορίζεται από το κράτος μέλος για τη διαχείριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
Δημόσια Δαπάνη	Κάθε δημόσια συνεισφορά στη χρηματοδότηση πράξεων από τον κρατικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, καθώς και κάθε παρόμοια δαπάνη. Κάθε συμμετοχή στη χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό πράξεων φορέων ή ενώσεων του δημόσιου τομέα, ενός ή περισσότερων περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή φορέων του δημόσιου τομέα που ενεργούν σύμφωνα με την οδηγία 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ενός 31 ^{ης} Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών νοείται ως παρεμφερής δαπάνη.
Δημοσιονομική Διόρθωση	Η ακύρωση του συνόλου ή ενός μέρους της Ενωσιακής και Εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής τους από τα επιχειρησιακά προγράμματα της προγραμματικής περιόδου, η οποία είναι ανάλογη της παράβασης που διαπιστώνεται.

Δικαιούχος	Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας αρμόδιος για την έναρξη ή την έναρξη και υλοποίηση πράξεων. Στο πλαίσιο των καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 107 της Συνθήκης, οι δικαιούχοι είναι δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις που εκτελούν μεμονωμένο έργο και λαμβάνουν δημόσια ενίσχυση.
Δράση	Το σύνολο των στοιχείων που ορίζονται από τη διαχειριστική αρχή μέσω της Αναλυτικής πρόσκλησης και των συνοδευτικών εντύπων αυτής βάσει των οποίων εντάσσονται και υλοποιούνται οι πράξεις.
ΕΜΕ	Ετήσια Μονάδα Εργασίας. Η μία (1) ετήσια μονάδα εργασίας αντιστοιχεί σε ένα άτομο που εργάστηκε στην επιχείρηση ή για λογαριασμό της επιχείρησης, με καθεστώς πλήρους απασχόλησης κατά τη διάρκεια ολόκληρου του εξεταζόμενου έτους. Η εργασία των προσώπων που δεν έχουν εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή που εργάστηκαν με καθεστώς μερικής απασχόλησης ή εποχιακά, υπολογίζεται ως κλάσματα ΕΜΕ.
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Έγγραφο το οποίο καταρτίζεται από τα αρμόδια Υπουργεία, Περιφέρειες και τους λοιπούς αρμόδιους εταίρους και εγκρίνεται από την Επιτροπή και το οποίο καθορίζει μία αναπτυξιακή στρατηγική που θα επιτευχθεί με τη συνδρομή ενός ή περισσότερων ΕΔΕΤ.
ΕΠΑΝΕΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»
ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα-Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».
ΕΦ	Ενδιάμεσος Φορέας: Κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ενεργεί υπό την ευθύνη μιας διαχειριστικής αρχής ή αρχής πιστοποίησης ή εκτελεί καθήκοντα εξ ονόματος μίας τέτοιας αρχής σε σχέση με δικαιούχους που υλοποιούν πράξεις.
Ιδιωτική Συμμετοχή	Κάθε συμμετοχή από ιδιωτικά κεφάλαια για την υλοποίηση έργου
ΜΜΕ	Μικρομεσαία επιχείρηση, κατά την έννοια της Σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6 ^{ης} Μαΐου 2003.
Παρατυπία	Κάθε παράβαση διάταξης του κοινοτικού δικαίου η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει το γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τον καταλογισμό στον κοινοτικό προϋπολογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης.
Πράξη/Έργο	Έργο (Έρευνας Τεχνολογικής Αναπτυξης ή Καινοτομίας) που υλοποιείται από έναν ή περισσότερους δικαιούχους, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του άξονα προτεραιότητας με τον οποίο σχετίζεται.
ΠΣΚΕ	Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων: το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, έλεγχο και υλοποίηση των δράσεων

	ενίσχυσης και στήριξης της επιχειρηματικότητας. Οι διαδικασίες περιγράφονται σύμφωνα με τους ενωσιακούς κανόνες των διαρθρωτικών ταμείων και των Κρατικών Ενισχύσεων.
ΣΕΣ: Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης 2014–2020 Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)	Το έγγραφο που καταρτίζεται από το Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού με τη συνεργασία των συναρμόδιων Υπουργείων, Περιφερειών και των λοιπών οικείων εταίρων, και εγκρίνεται, μετά από διάλογο, από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (εφεξής Επιτροπή) και το οποίο αποτελεί το πλαίσιο για την κατάρτιση του προγραμματισμού του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ), του Ταμείου Συνοχής, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.
Σύμπραξη	Συνεργασία δικαιούχων για την υλοποίηση πράξης/έργου.
ΥΑΕΚΕΔ (ΥΠΑΣΥΔ 2014-2020)	Η Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία Ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων» (ΦΕΚ 1822/Β/24.08.2015).
Έναρξη εργασιών	Νοείται είτε η έναρξη δραστηριοτήτων ΕΑΚ είτε η πρώτη συμφωνία μεταξύ του δικαιούχου και των αναδόχων για την εκτέλεση του έργου, αναλόγως του ποιο από τα δύο λαμβάνει χώρα πρώτα. Προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η διεξαγωγή μελετών σκοπιμότητας, δεν σηματοδοτούν έναρξη των εργασιών.
Οργανωτική Καινοτομία	Η εφαρμογή νέων οργανωτικών μεθόδων στις επιχειρηματικές πρακτικές, στην οργάνωση του χώρου εργασίας ή στις εξωτερικές σχέσεις μιας επιχείρησης εξαιρούνται οι αλλαγές που βασίζονται σε οργανωτικές μεθόδους που ήδη χρησιμοποιούνται στην επιχείρηση, οι αλλαγές στη στρατηγική διαχείρισης, οι συγχωνεύσεις και εξαγορές, η παύση χρήσης μιας διαδικασίας, η απλή αντικατάσταση ή επέκταση κεφαλαίου, οι αλλαγές που απορρέουν αμιγώς από αλλαγές στις τιμές των συντελεστών, η προσαρμογή στις ανάγκες του χρήστη, η κατά τόπους προσαρμογή, οι τακτικές, εποχικές και άλλες κυκλικές αλλαγές και η εμπορία νέων ή ουσιαστικά βελτιωμένων προϊόντων.

<p>Διαδικαστική καινοτομία</p>	<p>Η εφαρμογή νέων ή ουσιωδώς βελτιωμένων μεθόδων παραγωγής ή διανομής (περιλαμβανομένων σημαντικών αλλαγών σε τεχνικές, εξοπλισμό ή λογισμικό)· εξαιρούνται οι ελάχιστες αλλαγές ή βελτιώσεις, η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας ή της ικανότητας παροχής υπηρεσιών μέσω της προσθήκης μεταποιητικών ή εφοδιαστικών συστημάτων που είναι παρόμοια με αυτά που χρησιμοποιούνται ήδη, η παύση χρήσης μιας διεργασίας, η απλή αντικατάσταση ή επέκταση κεφαλαίου, οι αλλαγές που απορρέουν αμιγώς από αλλαγές στις τιμές των συντελεστών, η προσαρμογή στις ανάγκες του χρήστη, η κατά τόπους προσαρμογή, οι τακτικές, εποχικές και άλλες κυκλικές αλλαγές, καθώς και η εμπορία νέων ή ουσιωδώς βελτιωμένων προϊόντων.</p>
<p>Βασική Έρευνα</p>	<p>Η πειραματική ή θεωρητική εργασία που αναλαμβάνεται κυρίως για την απόκτηση νέων γνώσεων σχετικά με τα βασικά αίτια φαινομένων και παρατηρήσιμων γεγονότων, χωρίς να προβλέπεται άμεση εμπορική εφαρμογή ή χρήση.</p>
<p>Βιομηχανική Έρευνα</p>	<p>Η σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί στην απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών ή για τη σημαντική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών. Περιλαμβάνει τη δημιουργία συστατικών στοιχείων πολύπλοκων συστημάτων και μπορεί να περιλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων σε εργαστηριακό περιβάλλον ή σε περιβάλλον προσομοίωσης διεπαφών με υφιστάμενα συστήματα, καθώς και δοκιμαστικές γραμμές παραγωγής, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο για τη βιομηχανική έρευνα, ιδιαίτερα δε για την κατοχύρωση τεχνολογίας πολλαπλών εφαρμογών.</p>
<p>Πειραματική Ανάπτυξη</p>	<p>Η απόκτηση, ο συνδυασμός, η διαμόρφωση και η χρήση υφιστάμενων επιστημονικών, τεχνολογικών, επιχειρηματικών και άλλων συναφών γνώσεων και δεξιοτήτων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών ή υπηρεσιών. Μπορούν να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, και άλλες δραστηριότητες με στόχο τον εννοιολογικό προσδιορισμό, τον σχεδιασμό και την τεκμηρίωση νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών. Η πειραματική ανάπτυξη μπορεί να περιλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων, την επίδειξη, την πιλοτική λειτουργία, τη δοκιμή και έγκριση νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών σε αντιπροσωπευτικά περιβάλλοντα πραγματικών συνθηκών λειτουργίας, στα οποία ο πρωταρχικός στόχος συνίσταται στην υλοποίηση περαιτέρω τεχνικών βελτιώσεων σε προϊόντα, διεργασίες ή υπηρεσίες που δεν έχουν διαμορφωθεί ουσιαστικά. Εν προκειμένω μπορεί να περιλαμβάνεται η</p>

	<p>ανάπτυξη πρωτοτύπων ή πιλοτικών έργων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπορικά στις περιπτώσεις που τα πρωτότυπα συνιστούν κατ' ανάγκη το τελικό εμπορικό προϊόν και είναι υπερβολικά δαπανηρό να παραχθούν και να χρησιμοποιηθούν μόνο για σκοπούς επίδειξης και έγκρισης. Η πειραματική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνει τις συνήθειες ή περιοδικές τροποποιήσεις σε υφιστάμενα προϊόντα, γραμμές παραγωγής, μεταποιητικές μεθόδους, υπηρεσίες και άλλες λειτουργίες σε εξέλιξη, ακόμη και αν αυτές οι τροποποιήσεις αποτελούν, ενδεχομένως, βελτιώσεις.</p>
--	---

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το πρόγραμμα «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS» είναι Δράση εθνικής εμβέλειας που απευθύνεται σε δικαιούχους οι οποίοι έχουν εγκατάσταση στην Ελληνική επικράτεια και χρηματοδοτείται αποκλειστικά από το:

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑΝΕΚ) 2014-20

Άξονες Προτεραιότητας (Α.Π.) 01 «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες» και 01Σ «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες (Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο)» και ειδικότερα στον

Ειδικό Στόχο 1.1 «Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για την ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση» και στην

Επενδυτική Προτεραιότητα 1b: «Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημοσίων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυούς εξειδίκευσης, καθώς και στήριξη της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, δοκιμαστικών δράσεων, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και πρώτης παραγωγής, ειδικά σε βασικές τεχνολογίες και διάδοση τεχνολογιών γενικής εφαρμογής».

Πεδίο παρέμβασης 62 “Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ’ εξοχή προς όφελος ΜΜΕ”

1. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Το **βασικό θεσμικό πλαίσιο** που διέπει την υλοποίηση της Δράσης είναι:

1. Το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-2020», αρ. απόφασης C(2014)3542 final/23.05.2014.
2. Η απόφαση Ε.Ε. με αριθμό C(2014)10162 final/18.12.2014 που αφορά την έγκριση του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».
3. Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το

Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.

4. Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και την κατάργηση του υπ. αρ. 1080/2006 Κανονισμού του Συμβουλίου.
5. Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης («Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός»).
6. Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C 198/01).
7. Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 480/2014 της Επιτροπής της 3ης Μαρτίου 2014 «για τη συμπλήρωση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθορισμού Κοινών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΤΑ, το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘ&Α και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΤΑ και το ΕΤΘ&Α».
8. Η ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Ορίζων 2020» - Πρόγραμμα - πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας.
9. Η Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (Επίσημη Εφημερίδα Ι. 124 της 20.05.2003).
10. Ο Ν.4314/2014 (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014) «Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.06.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν. 3419/2005 (Α 297) και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.
11. Ο Ν.4310/2014 (ΦΕΚ 258/Α/08.12.2014) «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
12. Ο Ν.4386/2016 (ΦΕΚ 83/Α/11.05.2016) «Ρυθμίσεις για την Έρευνα και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει.
13. Η Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού με αριθμό 81986/ΕΥΘΥ 712/31.07.2015 «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014–2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014–2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων» (ΦΕΚ 1822/Β/24.08.2015).
14. Το με αρ. πρωτ. 12078/ΕΥΘΥ/1150/25.11.2015 έγγραφο της ΕΥΘΥ με θέμα: «Περιγραφή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου για τα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΣ στο πλαίσιο του Στόχου: Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση».
15. Η Κ.Υ.Α. 82192/ΕΥΣΣΑ 1810/4.8.2015 (ΦΕΚ 1862/Β/27.08.2015) με την οποία εγκρίνεται η «Εθνική Στρατηγική ΕΤΑΚ για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014- 2020»
16. Η με αριθμ. 126829/ΕΥΘΥ 1217/08.12.2015 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β΄ 2784/21.12.2015) «Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014–2020, σύμφωνα με το αρ. 22 του Ν. 4314/2014.

17. Η Εγκύκλιος της ΕΥΚΕ με Α.Π. 49939/ΕΥΚΕ1942/13.05.2016, με θέμα: «Κρατικές ενισχύσεις και δημόσια χρηματοδότηση ερευνητικών οργανισμών – Ερευνητικών υποδομών και Α.Π. 115970/ΕΥΚΕ203/13.11.2015 «Κρατικές ενισχύσεις και RIS3», όπως ισχύει.
18. Η με αρ. πρωτ. 74391/ΕΥΚΕ2634/13-07-2016 Εγκύκλιος της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες στους φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020»
19. Οι Κοινές Ευρωπαϊκές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS.
20. Η με Α.Π. 4725/1044/Α1/14.09.2016 Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (ΦΕΚ Β 3073/27.09.2016) «Ορισμός της ΓΓΕΤ ως Ενδιάμεσου Φορέα του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» - Ανάθεση αρμοδιοτήτων διαχείρισης για Πράξεις «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS».
21. Η σύμφωνη γνώμη της ΕΥΚΕ με Α.Π. 96045/ΕΤΚΕ3473/20.09.2016

Σημειώνονται τα εξής:

- Οι φορείς που θα συμμετέχουν στη Δράση πρέπει να λαμβάνουν μέριμνα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτούς ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.
- Το κράτος υποχρεούται να αναστείλει την χορήγηση νέας ενίσχυσης σε επιχείρηση κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.
- Πρέπει να τηρηθούν οι απαιτήσεις δημοσιότητας, όπως ορίζονται στα άρθρα 115-117 και στο Παράρτημα XII του ΕΕ1303/2014, το Κεφάλαιο II του Εκτελεστικού Κανονισμού 821/2014, καθώς και στον Επικοινωνιακό Οδηγό για το ΕΣΠΑ 2014 – 2020, Εθνική Αρχή Συντονισμού του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, Μάιος 2015 και οι απαιτήσεις του Καν. 651/2014. Η υποβολή αιτήσεων των δικαιούχων στο πλαίσιο της πρόσκλησης σημαίνει και αποδοχή από μέρους τους των όρων δημοσιότητας.
- Στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση πράξεων, όπως αυτά προβλέπονται στο Παράρτημα XII του Καν. 1303/2013 και στην κατά περίπτωση εφαρμοζόμενη νομική βάση του Ανταγωνισμού, θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης.

Στην εκτέλεση των έργων θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ισχύουσα εθνική και κοινοτική νομοθεσία σχετικά με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ειδικότερα:

- Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.

- Ν.2472/97 (ΦΕΚ Α' 50) για «την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», όπως ισχύει σήμερα.

Στη διαμόρφωση της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης ελήφθησαν υπόψη οι απαιτήσεις της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του ΕΠΑΝΕΚ.

Οι ενισχύσεις που χορηγούνται δυνάμει της παρούσας πρόσκλησης συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 2 ή 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον οι ενισχύσεις αυτές πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του Κεφαλαίου Ι του Καν. (Ε.Ε.) 651/2014.

2. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η Δράση αφορά την ενίσχυση για την υλοποίηση ερευνητικού έργου και δαπανών καινοτομίας. Ειδικότερα, περιλαμβάνεται στις Δράσεις για την Ευρωπαϊκή και Διεθνή Δικτύωση των ερευνητικών ομάδων.

Η Δράση επικεντρώνεται στους Τομείς Προτεραιότητας της **Εθνικής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση RIS3 2014-2020**, σύμφωνα με την με Α.Π. 82193 ΕΥΣΣΑΠ 1810/4.8.2015 (ΑΔΑ ΩΖΖΚ465ΦΘΘ-ΡΗ8, ΦΕΚ 1862/Β/27.08.2015) Κ.Υ.Α. του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας & Τουρισμού και του Αν. Υπουργού Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων.

2.1 ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Ο βασικός στόχος των σχημάτων ERA-NETS στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ΕΧΕ) και κατά συνέπεια και της παρούσας Δράσης, είναι να εντείνει τη συνεργασία μεταξύ φορέων διαφορετικών κρατών μελών και συνδεδεμένων κρατών και να συντονίσει κοινές ερευνητικές δραστηριότητες. Με τον όρο «ερευνητικές δραστηριότητες» που διεξάγονται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, εννοούνται τα προγράμματα έρευνας και καινοτομίας, μέρος των προγραμμάτων αυτών ή παρόμοιες πρωτοβουλίες. Συνήθως, αυτές οι δραστηριότητες:

- είναι στρατηγικά προγραμματισμένες
- εκτελούνται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο
- χρηματοδοτούνται και διαχειρίζονται από εθνικούς δημόσιους οργανισμούς ή από δομές που συνδέονται στενά με ή έχουν οριστεί από τις δημόσιες αρχές

Η Δράση έχει ως ειδικότερους στόχους τους παρακάτω :

- την ενίσχυση της εξωστρέφειας
- την ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ ερευνητικών ομάδων από κράτη-μέλη της Ε.Ε και από χώρες συνδεδεμένες με την Ε.Ε, αλλά και την συνεργασία με ερευνητικούς φορείς και επιχειρήσεις στρατηγικής σημασίας χωρών εκτός Ε.Ε.
- την επικέντρωση των προσπαθειών και των διαθέσιμων πόρων σε ερευνητικά θεματικά πεδία, μείζονος ενδιαφέροντος για τις δύο (συνεργαζόμενες) χώρες και σημαντικά για την κοινωνία και την οικονομία, σύμφωνα με τις προτεραιότητες της Εθνικής Στρατηγικής ΕΤΑΚ για την Έξυπνη Εξειδίκευση

- την ανάπτυξη νέων γνώσεων - συμπεριλαμβανομένων των νέων τεχνολογιών – με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και την αντιμετώπιση σημαντικών κοινωνικών και περιβαλλοντικών αναγκών
- την διεύρυνση καινοτομιών σε νέες αγορές.

2.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

- CO01 Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη
- CO02 Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις
- CO05 Αριθμός νέων επιχειρήσεων που ενισχύονται
- CO24 Αριθμός νέων ερευνητών σε φορείς που λαμβάνουν στήριξη
- CO25 Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών υποδομών
- CO26 Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα.
- T4204 Αριθμός κοινών έργων Ε&Κ με φορείς άλλων χωρών
- 05801 Επιστημονικές δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά με αξιολόγηση ή σε διεθνή συνέδρια με αξιολόγηση (peer reviewed)

2.3 ΥΨΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΥΤΗΣ

Χρηματοδότηση

Ο προϋπολογισμός της παρούσας Δράσης ανέρχεται στο συνολικό ποσό των **4.500.000€** (Δημόσια δαπάνη) και αφορά τις εξής ευρωπαϊκές προκηρύξεις:

1. E-Rare-3, Call for Proposals 2015 for "Transnational Research Projects on Rare Diseases"
2. TRANSCAN-2, Aligning national/regional translational cancer research programmes and activities, "Translational research on human tumour heterogeneity to overcome recurrence and resistance to therapy"
3. COFASP Call, Call for applicants for transnational research in the thematic areas Aquaculture, Fishery and Seafood Processing launched by COFASP
4. ERA.Net RUS Plus Single Joint Call on Innovation
5. ERANETMED, Call for research proposals on Renewable Energies, Water Resources and their connections for the Mediterranean Region
6. EURONANOMED II, Joint Transnational Call for Proposals (2015) for "European innovative research & technological development projects in nanomedicine"

Η κατανομή της Δημόσιας Δαπάνης στις επί μέρους περιφέρειες όπως ομαδοποιούνται και χρηματοδοτούνται από το ΕΠΑΝΕΚ (Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, περιφέρειες σε μετάβαση και Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες) απεικονίζονται στον Πίνακα 1:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΣΤΙΣ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ, ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ		
ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ (Α.Π.: 1)	Αν. Μακεδονία- Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Θεσσαλία, Ήπειρος, , Δυτ. Ελλάδα	2.150.000
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ (Α.Π.: 1)	Δυτική Μακεδονία, Πελοπόννησος, Ιόνια Νησιά, Κρήτη, Β. Αιγαίο	850.000
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ (Α.Π.: 1)	Αττική	1.300.000
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ (Α.Π.: 1Σ)	Στερεά Ελλάδα	100.000
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ (Α.Π.: 1Σ)	Νότιο Αιγαίο	100.000
ΣΥΝΟΛΟ		4.500.000

Η δημόσια δαπάνη συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από Εθνικούς Πόρους. Το ΕΤΠΑ συνεισφέρει στη χρηματοδότηση της στήριξης που στοχεύει στην ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και χωρικής συνοχής με τη μείωση των κύριων περιφερειακών ανισοροπιών στην Ένωση μέσω της στήριξης της βιώσιμης αναπτυξιακής και διαρθρωτικής προσαρμογής των περιφερειακών οικονομιών, συμπεριλαμβανομένης της μετατροπής των βιομηχανικών περιφερειών που βρίσκονται σε παρακμή και των περιφερειών των οποίων η ανάπτυξη καθυστερεί.

Η ενίσχυση (δημόσια δαπάνη) κάθε δικαιούχου θα βαρύνει:

- α. στην περίπτωση επιχειρήσεων τα κονδύλια της αντίστοιχης περιφέρειας στην οποία είναι εγκατεστημένη και λειτουργεί η επωφελούμενη παραγωγική μονάδα ή το παράρτημα της επιχείρησης που επωφελείται από το έργο, ανεξάρτητα από του πού βρίσκεται η έδρα της
- β. στην περίπτωση ερευνητικών φορέων (ΑΕΙ, Ερευνητικών κέντρων) στην περιφέρεια που είναι εγκατεστημένη η αντίστοιχη σχολή, τμήμα/ ινστιτούτο.

Η Δράση υλοποιείται σε όλα τα στάδια (υποβολή, αξιολόγηση, ενστάσεις, ένταξη, έλεγχος, πιστοποίηση, τροποποίηση, πληρωμή, έλεγχος μακροχρονίων υποχρεώσεων κ.λ.π.) μέσω του **Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων** (Π.Σ.Κ.Ε.) η πρόσβαση στο οποίο δίνεται στους δικαιούχους των ενισχύσεων μέσω της ιστοσελίδας www.ependyseis.gr/mis και στο οποίο υποχρεωτικά οι δικαιούχοι των ενισχύσεων υποβάλουν το σύνολο των αιτημάτων προς την ΓΓΕΤ (π.χ. αιτήματα υποβολών, ενστάσεις, αιτήματα ελέγχου, αιτήματα τροποποίησης κ.λ.π.)

Το είδος της ενίσχυσης είναι επιχορήγηση των δαπανών εκτέλεσης ερευνητικού έργου (κατηγορίες έρευνας: βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα ή/και πειραματική ανάπτυξη) και δαπανών καινοτομίας.

Ως νομοθετικό πλαίσιο για τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων εφαρμόζονται τα άρθρα 25,28 και 29 του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 651/2014 (ΓΑΚ) με τις εντάσεις ενίσχυσης που ορίζονται σε αυτά και για

τους ερευνητικούς οργανισμούς το άρθρο 2.1.1 των Κατευθυντήριων Γραμμών για την Έρευνα, με 100% χρηματοδότηση (Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C 198/01) σε περίπτωση πλήρωσης των προϋποθέσεων που τίθενται από αυτές.

3. ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η Δράση θα υλοποιηθεί από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ) με Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ) τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (Γ.Γ.Ε.Τ.) του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων/Τομέας Έρευνας και Καινοτομίας.

4. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ - ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

4.1 Οι Ευρωπαϊκές Συνεργασίες απευθύνονται στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα των συνεργαζομένων χωρών. Ως εκ τούτου, δικαίωμα υποβολής πρότασης στην κάθε Κοινή Ευρωπαϊκή Προκήρυξη για την υλοποίηση διακρατικών Ε&Τ έργων έχουν συμπράξεις Ιδιωτικών Φορέων (επιχειρήσεων όλων των μεγεθών), Δημοσίων Φορέων (Ερευνητικοί & Τεχνολογικοί φορείς, Πανεπιστήμια, ΑΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα, Ινστιτούτα και Εργαστήρια αυτών) και Λοιπών Φορέων από τα κράτη που συμμετέχουν.

Ο ελάχιστος αριθμός συνεργαζόμενων φορέων από διαφορετική χώρα και το ύψος της χρηματοδότησης ανά πρόταση θα εξειδικεύεται στο πλαίσιο της εκάστοτε Κοινής Ευρωπαϊκής Προκήρυξης.

Τα προτεινόμενα Ε&Τ έργα πρέπει να αποφέρουν όφελος στις χώρες που συμμετέχουν, στους συμμετέχοντες των συμπράξεων, αλλά και γενικότερα οφέλη στην οικονομία.

Επισημαίνεται ότι η σύμπραξη με επιχείρηση θεωρείται σημαντική όμως δεν αποτελεί αποκλειστική προϋπόθεση συμμετοχής στην Κοινή Ευρωπαϊκή Προκήρυξη, εκτός και εάν ορίζεται στην εκάστοτε προκήρυξη.

4.2 Ως «**Δικαιούχος Φορέας**» χαρακτηρίζεται ο Έλληνας εταίρος του έργου (Ερευνητικός φορέας, Επιχείρηση ή άλλος φορέας), που συμμετέχει σε ένα ή περισσότερα εγκεκριμένα έργα. Ο δικαιούχος φορέας-εταίρος του έργου διατηρεί την ευθύνη, απέναντι στη Γ.Γ.Ε.Τ. της επιστημονικής, οικονομικής και διοικητικής υποστήριξης του επιμέρους τμήματος του έργου που δεσμεύτηκε να υλοποιήσει. Ανεξάρτητα από τον αριθμό των ελλήνων εταίρων σε ένα έργο, η Γ.Γ.Ε.Τ. εκδίδει μια Απόφαση Ένταξης/Χρηματοδότησης του έργου και κάθε εταίρος που συμμετέχει είναι συνδικαιούχος με ξεχωριστά υποέργα.

Δικαιούχοι, που δύνανται να τύχουν δημόσιας χρηματοδότησης στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης, είναι οι παρακάτω φορείς, οι οποίοι θα έχουν επιτυχώς συμμετάσχει στη διαδικασία αξιολόγησης της Ευρωπαϊκής Προκήρυξης και ελέγχου αιτήσεων σε εθνικό επίπεδο :

α. Ερευνητικοί Οργανισμοί: κάθε οντότητα, όπως Πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα ή Ινστιτούτα, ερευνητικοί συνεργαζόμενοι φορείς ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου)

ή τον τρόπο χρηματοδότησης, πρωταρχικός σκοπός των οποίων είναι η εκπαίδευση, η ανεξάρτητη διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης ή η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά γνώσεων. Στην περίπτωση, που η οντότητα αυτή διενεργεί και οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα από τις οικονομικές αυτές δραστηριότητες πρέπει να δηλώνονται χωριστά. Όλα τα κέρδη πρέπει να επανεπενδύονται στις πρωταρχικές δραστηριότητες και στη διάδοση των αποτελεσμάτων. Οι επιχειρήσεις, που μπορούν να επηρεάσουν μια τέτοια οντότητα, όπως με την ιδιότητα του μετόχου ή του μέλους, δεν έχουν προνομιακή πρόσβαση στο ερευνητικό δυναμικό του ή στα ερευνητικά του αποτελέσματα.

Στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης μπορεί να θεωρούνται ως διαφορετικοί ερευνητικοί φορείς¹:

- διαφορετικά Τμήματα Σχολής του ίδιου ΑΕΙ (Πανεπιστήμια, ΤΕΙ)
- διαφορετικά Ινστιτούτα του ίδιου Ερευνητικού Κέντρου
- διαφορετικοί Τομείς του ίδιου Τμήματος Σχολής του ίδιου ΑΕΙ
- διαφορετικά Εργαστήρια του ίδιου Τμήματος ΑΕΙ ή Ινστιτούτου, εφόσον έχουν θεσμοθετηθεί με σχετική απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Τμήματος ή του Ινστιτούτου.

β. Επιχειρήσεις: κάθε μονάδα, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα..

Επιλέξιμες είναι οι επιχειρήσεις που έχουν κλείσει τουλάχιστον **δύο** ετήσιες οικονομικές χρήσεις και έχουν δημοσιεύσει τουλάχιστον **δύο (2)** ισολογισμούς. Για τις spin off επιλέξιμες είναι όσες έχουν λειτουργήσει τουλάχιστον το προηγούμενο οικονομικό έτος και έχουν δημοσιεύσει έναν (1) ισολογισμό.

Με βάση τη Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ:

(i) Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ.

(ii) Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.

(iii). Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από δέκα εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ

(iv) μεγάλες επιχειρήσεις νοούνται οι επιχειρήσεις που δεν πληρούν τα κριτήρια της ως άνω Σύστασης. (βλ. Παράρτημα II).

γ. Λοιποί φορείς: δημόσιοι και άλλοι φορείς.

¹ Σημειώνεται ότι οι ανωτέρω φορείς δεν είναι υποχρεωτικό να συμμετέχουν σε σύμπραξη και να υποβάλλουν προτάσεις ως «διαφορετικοί φορείς», καθώς είναι δυνατόν περισσότερα Ινστιτούτα, Εργαστήρια κλπ. του ίδιου Πανεπιστημίου ή ερευνητικού κέντρου/ινστιτούτου να αποτελέσουν έναν φορέα -εταίρο. Σε αυτή την περίπτωση όμως θα συμμετέχουν ως Τομέας/Τμήμα/Ινστιτούτο ή Ερευνητικό Κέντρο, του οποίου αποτελούν μέρη.

Οι βασικές προϋποθέσεις συμμετοχής των δικαιούχων στη Δράση είναι οι εξής:

- Να μην εκκρεμεί σε βάρος τους ανάκτηση ενίσχυσης. Το κράτος υποχρεούται να αναστείλει την χορήγηση νέας ενίσχυσης σε επιχείρηση κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά..
- Οι δικαιούχοι οφείλουν να εκτελέσουν το ερευνητικό έργο σε εγκατάστασή τους, που βρίσκεται εντός των γεωγραφικών ορίων της ελληνικής επικράτειας.
- Να υποβάλλει για τις επιχειρήσεις έως δύο προτάσεις ανά Α.Φ.Μ. και για τους ερευνητικούς φορείς έως δύο προτάσεις σε επίπεδο Εργαστηρίου ή Τμήματος Σχολής ή Ινστιτούτου σε κάθε επιμέρους προκήρυξη σε ευρωπαϊκό επίπεδο
- Να δεσμευτεί ότι το έργο του δεν έχει υποβληθεί για ένταξη και δεν θα υποβληθεί σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους.

Επιπρόσθετα για τις επιχειρήσεις ισχύουν και οι παρακάτω προϋποθέσεις συμμετοχής:

- Στην περίπτωση που το ερευνητικό έργο αφορά σε ΚΑΔ, στον οποίο δεν έχει δραστηριοποιηθεί η επιχείρηση, υποχρεούται να προσκομίσει βεβαίωση μεταβολής εργασιών από την αρμόδια ΔΟΥ από την οποία να προκύπτει η δήλωση έναρξης του απαιτούμενου ΚΑΔ, πριν την καταβολή της τελευταίας πληρωμής.
- Να λειτουργεί αποκλειστικά με μία από τις ακόλουθες μορφές: επιχειρήσεις εταιρικού / εμπορικού χαρακτήρα (Ανώνυμη Εταιρία, Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, Ομόρρυθμη Εταιρία ή Ετερόρρυθμη Εταιρία και Ι.Κ.Ε, Συνεταιρισμός, Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση του Ν. 4019/2011 [ΚΟΙΝΣΕΠ]).
- Να μην αποτελεί προβληματική επιχείρηση κατά την έννοια που δίδεται στο δίκαιο περί κρατικών ενισχύσεων (βλ. Ορισμό Προβληματικής Επιχείρησης **Παράρτημα Ι**).
- Να μην είναι υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση.

4.3. Εφόσον εγκριθεί η ενίσχυση ενός έργου, απαγορεύεται η εκχώρηση του ανατιθέμενου έργου σε τρίτους από οποιονδήποτε δικαιούχο, καθώς και της απαίτησης για ενίσχυση που προκύπτει από την ανάθεση αυτή.

4.4. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται στα πλαίσια της παρούσης Πράξης θεωρείται ότι έχουν χαρακτήρα κινήτρου, εάν ο δικαιούχος υπέβαλε αίτηση για ενίσχυση στο πλαίσιο της Κοινής Ευρωπαϊκής Προκήρυξης πριν την έναρξη εργασιών για το έργο. Σε αντίθετη περίπτωση το σύνολο του ερευνητικού έργου καθίσταται μη επιλέξιμο προς χρηματοδότηση.

5. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η παρούσα Δράση αφορά στην ενίσχυση κοινών ερευνητικών έργων στις θεματικές προτεραιότητες της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) 2014-20, όπως αναφέρονται παρακάτω. Οι επιλέξιμοι τομείς έχουν αναφερθεί αναλυτικά στις επιμέρους Ευρωπαϊκές Προκηρύξεις.

i. Αγροδιατροφή:

- 1) Βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης των αγροτικών προϊόντων φυτικής, ζωικής παραγωγής στις διεθνείς αγορές

- 2) Βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης των τροφίμων που παράγονται στην Ελλάδα στις διεθνείς αγορές
- 3) Αειφόρος ανάπτυξη της πρωτογενούς παραγωγής και μεταποίησης
- 4) Βελτίωση της κατανόησης της σχέσης ανάμεσα στην διατροφή, την υγεία και την ευεξία και τις συνέπειες για τα γεωργικά προϊόντα διατροφής και τα τρόφιμα.

Σημείωση:

Σχετικά με τον τομέα «Αγροδιατροφή» επισημαίνουμε τα εξής:

Για τις Δράσεις στον τομέα «Αγροδιατροφή» που υπάγονται στο άρθρο 25 του Καν. 651/2014, η χρηματοδότηση της βασικής και βιομηχανικής έρευνας γίνεται από το ΕΤΠΑ. Η χρηματοδότηση πειραματικής ανάπτυξης εφόσον αφορά μέχρι το στάδιο της κατασκευής πρωτοτύπων γίνεται από το ΕΤΠΑ. Η δοκιμή νέων προϊόντων ή διεργασιών σε αντιπροσωπευτικά περιβάλλοντα πραγματικών συνθηκών λειτουργίας και η προσαρμογή τεχνολογικών και ερευνητικών λύσεων στην παραγωγή, εφόσον αφορά παραγόμενο προϊόν το οποίο εμπίπτει στο Παράρτημα Ι της Συνθήκης, χρηματοδοτείται από το ΕΓΤΑΑ, ενώ εάν το παραγόμενο προϊόν δεν εμπίπτει στο Παράρτημα Ι της Συνθήκης τότε χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ.

Επομένως, εξαιρούνται οι Δράσεις που αφορούν σε προϊόντα του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης και αφορούν σε δοκιμή νέων προϊόντων ή διεργασιών σε αντιπροσωπευτικά περιβάλλοντα πραγματικών συνθηκών λειτουργίας και η προσαρμογή τεχνολογικών και ερευνητικών λύσεων στην παραγωγή.

Για τις Δράσεις στο τομέα της αγροδιατροφής που εμπίπτουν στο άρθρο 28 του Καν. 651/2014, εξαιρούνται οι δραστηριότητες που αφορούν σε αλιεία, πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων και μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων που καταλήγει σε προϊόντα του Παραρτήματος Ι της Σ.Λ.Ε.Ε. οι οποίες χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ.

Για τις Δράσεις στο τομέα της αγροδιατροφής που εμπίπτουν στα άρθρο 29 του Καν. 651/2014, εξαιρούνται οι δραστηριότητες που αφορούν αλιεία και πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων γιατί εξαιρούνται από το άρθρο 1 παρ. 3 Πεδίο εφαρμογής του ΓΑΚ και η μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων που καταλήγει σε προϊόντα του Παραρτήματος Ι της Σ.Λ.Ε.Ε γιατί χρηματοδοτείται από το ΕΓΤΑΑ.

Τα προϊόντα του Παραρτήματος Ι της Σ.Λ.Ε.Ε. αναφέρονται στο συν/νο **Παράρτημα Χ** της παρούσας πρόσκλησης.

ii. Βιοεπιστήμες, Υγεία και Φάρμακα:

- 1) Φαρμακευτικά προϊόντα και ιατρικές τεχνολογίες
- 2) Συστήματα, εφαρμογές και υπηρεσίες στο χώρο της υγείας
- 3) Διεύρυνση των αλυσίδων αξίας με ανάπτυξη αμφίδρομων διασυνδέσεων

iii. Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών:

- 1) Τεχνολογίες διαχείρισης περιεχομένου και πληροφοριών
- 2) Διαδίκτυο του μέλλοντος
- 3) ΤΠΕ σε οριζόντιες δραστηριότητες
- 4) Ρομποτική
- 5) Εργαστάσια του μέλλοντος
- 6) Εφαρμογές σε τομείς προτεραιότητας
- 7) Εξαρτήματα και συστήματα

iv. Ενέργεια

- 1) Τεχνολογίες για την εξοικονόμηση ενέργειας
- 2) Τεχνολογίες παραγωγής και αποθήκευσης ενέργειας από Α.Π.Ε.
- 3) Έξυπνα δίκτυα και συστήματα μεταφοράς και διανομής
- 4) Μείωση των επιπτώσεων από τη χρήση συμβατικών καυσίμων
- 5) Επιστημονική και τεχνολογική (Ε&Τ) υποστήριξη της εθνικής ενεργειακής πολιτικής

v. Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη

- 1) Διαχείριση αποβλήτων
- 2) Πρόληψη, προστασία και αποκατάσταση αέρα, εδαφών, υπογείων υδάτων και θαλάσσιου περιβάλλοντος
- 3) Κλιματική αλλαγή
- 4) Πρότυπα συστήματα παρακολούθησης και μέτρησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων

vi. Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα

- 1) Ενίσχυση του συστήματος εμπορευματικών μεταφορών κι εφοδιαστικής αλυσίδας με σκοπό την αύξηση της προστιθέμενης αξίας και της ανταγωνιστικότητας
- 2) Ανάπτυξη ευφύων υποδομών και συστημάτων μεταφορών
- 3) Αειφορία και βιωσιμότητα στις μεταφορές
- 4) Ενίσχυση της διατροφικότητας και της αυτονομίας στις αστικές μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων
- 5) Αύξηση της προσβασιμότητας και της εδαφικής συνοχής του Ελλαδικού χώρου

vii. Υλικά και Κατασκευές

- 1) Νανοτεχνολογία
- 2) Προηγμένα υλικά
- 3) Υλικά για Κατασκευές
- 4) Χημικά και ειδικά πολυμερή

viii. Πολιτισμός, Τουρισμός, Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες (Π.Δ.Β.)

- 1) Ενίσχυση της καινοτομίας για την διαμόρφωση νέων προϊόντων και υπηρεσιών για τον επισκέπτη αρχαιολογικών χώρων/μουσείων/συλλογών και άλλων πόλων και εκδηλώσεων πολιτιστικής δραστηριότητας
- 2) Αξιοποίηση υποδομών καινοτομίας για το σχεδιασμό και την υλοποίηση εξειδικευμένων υπηρεσιών περιεχομένου & εκπαιδευτικών διαδραστικών εφαρμογών για χώρους πολιτισμού
- 3) Προώθηση και ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας στους τομείς του Πολιτισμού, του Τουρισμού και των Πολιτιστικών & Δημιουργικών Βιομηχανιών (Π.Δ.Β.)
- 4) Ανάδειξη της αριστείας σε τομείς εξειδίκευσης της πολιτιστικής κληρονομιάς και του σύγχρονου πολιτισμού, παραγωγή νέας γνώσης και άνοιγμα της στη δημιουργική οικονομία
- 5) Παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών καινοτομίας – μέσω ενίσχυσης της ικανότητας φορέων Ε&Κ και το σχηματισμό «δικτύων γνώσης» - για την διασφάλιση της βιωσιμότητας, ανάδειξη της εξωστρέφειας και διεύρυνση της αλυσίδας αξίας του τρίπτυχου
- 6) Ανάπτυξη αντίστοιχων δεξιοτήτων/κάλυψη αντίστοιχων εκπαιδευτικών αναγκών για τη δημιουργική οικονομία

- 7) Ενίσχυση διεπιστημονικών συνεργασιών και συμπράξεων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων έρευνας/καινοτομίας σε περιβάλλον φυσικών και εικονικών living labs
- 8) Ενθάρρυνση της ανοικτής καινοτομίας για την διαφοροποίηση του πολιτιστικού προϊόντος και των υπηρεσιών, καθώς και την ενσωμάτωση της καινοτομίας στις ειδικές μορφές τουρισμού, με τη συμβολή των Πολιτιστικών & Δημιουργικών Βιομηχανιών (Π.Δ.Β.)
- 9) Πιλοτικές συμπράξεις τύπου Σ.Δ.Ι.Τ. που αξιοποιούν το «τρίγωνο της γνώσης», σε διαπεριφερειακό επίπεδο

- ix. Βασικές Τεχνολογίες Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies - KETs), με διεπιστημονικό χαρακτήρα** όπως οι τομείς της ηλεκτρονικής - micro/nano-electronics, της νανοτεχνολογίας και των προηγμένων υλικών και των τεχνολογιών, των οπτικών τεχνολογιών και των τεχνολογιών που σχετίζονται με το διαδίκτυο του μέλλοντος, που συμβάλλουν σε πλείστες προτεραιότητες (π.χ. πολιτισμός, τουρισμός, Τ.Π.Ε.), καθώς, επίσης, και στην ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων που διαπερνούν όλους τους ανωτέρω αναφερόμενους τομείς προτεραιότητας.
- x. Διεπιστημονικές παρεμβάσεις που σχετίζονται με τον στρατηγικό άξονα 3 της RIS «Ανάπτυξη καινοτομικής νοοτροπίας και θεσμών για την ενίσχυση διασυνδέσεων ΕΤΑΚ με την κοινωνία για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων»**

6. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

6.1 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας των δαπανών κάθε έργου ορίζεται η ημερομηνία υποβολής της πρότασης στην Κοινή Ευρωπαϊκή Προκήρυξη.

Επιλέξιμες δαπάνες των άρθρων 25, 28, 29 του Καν. Ε.Ε. 651/2014

Από τους πόρους της συγκεκριμένης Δράσης καλύπτονται οι δαπάνες των επιλεγμένων έργων κατά κατηγορία δαπανών, όπως αυτές ορίζονται στα άρθρα 25, 28, 29 του Καν. Ε.Ε. 651/2014, για τους φορείς τόσο του Δημοσίου όσο και του Ιδιωτικού τομέα. Ανάλογα με το άρθρο του Καν. Ε.Ε. 651/2014 βάσει του οποίου υλοποιείται η πράξη γίνεται χρήση των συγκεκριμένων επιλέξιμων δαπανών, οι οποίες προβλέπονται στο αντίστοιχο άρθρο. Ο δικαιούχος της ενίσχυσης δύναται να υλοποιήσει την πράξη με χρήση περισσότερων του ενός άρθρων αντιστοιχίζοντας όμως την κάθε επιλέξιμη δαπάνη στο άρθρο του Καν. 651/2014 που χρησιμοποιεί. Ο συνδυασμός άρθρων του Καν. Ε.Ε. 651/2014 και επιλέξιμων δαπανών (όπως αναλύονται στο παρόν κεφάλαιο και στο κεφάλαιο 7) αποτυπώνεται στο **Παράρτημα ΙΙΙ**.

i. Ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης (Άρθρο 25)

Οι επιλέξιμες δαπάνες των έργων έρευνας και ανάπτυξης αφορούν σε συγκεκριμένη κατηγορία έρευνας και ανάπτυξης και είναι οι εξής:

- α) δαπάνες προσωπικού: ερευνητές, τεχνικοί και λοιπό υποστηρικτικό προσωπικό στον βαθμό που απασχολούνται στο έργο·
- β) δαπάνες οργάνων και εξοπλισμού, στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο· Όταν τα όργανα και ο εξοπλισμός δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους για το έργο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές·
- γ) δαπάνες για κτίρια και γήπεδα, στον βαθμό και για όσον χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο. Όσον αφορά στα κτίρια, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές. Για τα γήπεδα, είναι επιλέξιμες οι δαπάνες εμπορικής μεταβίβασης ή οι όντως καταβληθείσες κεφαλαιουχικές δαπάνες·
- δ) δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει, γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αγοράστηκαν ή ελήφθησαν με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές με τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων, καθώς και δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υπηρεσίες χρησιμοποιούμενες αποκλειστικά για το έργο·
- ε) πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων, που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου.

ii. Ενισχύσεις καινοτομίας για ΜΜΕ (Άρθρο 28)

Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

- α) οι δαπάνες για την απόκτηση, την επικύρωση και την προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και λοιπών άυλων στοιχείων ενεργητικού·
- β) οι δαπάνες για την απόσπαση, από οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή από μεγάλη επιχείρηση, προσωπικού υψηλής ειδίκευσης, το οποίο απασχολείται σε δραστηριότητες έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε νέες θέσεις που έχουν δημιουργηθεί προς τον σκοπό αυτό στη δικαιούχο επιχείρηση και δεν αντικαθιστά άλλο προσωπικό·
- γ) οι δαπάνες για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες² στον τομέα της καινοτομίας.

iii. Ενισχύσεις για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία (Άρθρο 29)

Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

- α) δαπάνες προσωπικού·
- β) δαπάνες οργάνων, εξοπλισμού, κτιρίων και γηπέδων στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο·
- γ) δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει, γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αγοράστηκαν ή ελήφθησαν με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές με τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων·

² Συμβουλευτικές υπηρεσίες είναι η συνδρομή και η επαγγελματική κατάρτιση στους τομείς της μεταφοράς γνώσεων, της απόκτησης, της προστασίας και της εκμετάλλευσης άυλων στοιχείων ενεργητικού, της χρήσης προτύπων και κανονισμών, που τα εμπεριέχουν· υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας είναι η παροχή χώρων γραφείων, βάσεων δεδομένων, βιβλιοθηκών, έρευνας αγοράς, χρήσης εργαστηρίου, σήμανσης ποιότητας, δοκιμών και πιστοποίησης.

δ) πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων, που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου.

Οι ανωτέρω δαπάνες είναι επιλέξιμες, εφόσον αποδεικνύονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά και παραστατικά, που τηρούνται στα λογιστήρια του Δικαιούχου φορέα του έργου, έχουν εκδοθεί κατά την προβλεπόμενη διάρκεια του έργου και συνάδουν με το φυσικό αντικείμενο.

6.2 ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Α. Διευκρινίσεις για τις επιλέξιμες δαπάνες εκτέλεσης ερευνητικού έργου

α. Δαπάνες προσωπικού, μόνιμου ή επί συμβάσει. Για τις δαπάνες προσωπικού ισχύει το άρθρο 12 της υπ' αριθμ. 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 Απόφασης. Οι δαπάνες για αμοιβές του προσωπικού που απασχολείται στην πράξη υπολογίζονται κατά κανόνα, με βάση το συνολικό πραγματικό χρόνο απασχόλησης του προσωπικού στην πράξη και το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης του προσωπικού αυτού για το δικαιούχο. Το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης υπολογίζεται ως το ημερήσιο του τελευταίου τεκμηριωμένου ετήσιου μικτού κόστους απασχόλησης, όπως αυτό ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία, και του αριθμού των 1720 παραγωγικών ωρών. Επιπρόσθετα η αμοιβή του προσωπικού είναι επιλέξιμη μέχρι το όριο των 3.000 € μικτά ανά άτομο το μήνα.

Μέλος της ομάδας έργου μπορεί να είναι ο οποιοσδήποτε ανεξαρτήτως εθνικότητας, που θα προσληφθεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Τα μέλη της ομάδας έργου κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες προσωπικού:

- έμπειροι ερευνητές (κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος ή μεταπτυχιακού τίτλου με τουλάχιστον 5 έτη προϋπηρεσίας ή πτυχιούχοι με προϋπηρεσία άνω των 10 ετών σε αντίστοιχη θέση),
- απλοί ερευνητές (όπως πτυχιούχοι Πανεπιστημίων, ΤΕΙ χωρίς μεταπτυχιακές σπουδές ή προϋπηρεσία) και
- προσωπικό υποστήριξης (όπως τεχνικό, βοηθητικό προσωπικό).

Επισημαίνεται ότι:

- Οι Πρόεδροι Διοικητικών Συμβουλίων, οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι και οι Διαχειριστές των επιχειρήσεων δεν δικαιούνται αμοιβής.
- Οι αμοιβές μελών ΔΕΠ και ερευνητών των ερευνητικών κέντρων/ ινστιτούτων έχουν ως ανώτατο όριο μηνιαίων αποδοχών τις μηνιαίες αποδοχές του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Ν. 3833/2010 (ΦΕΚ 40/Α/15.3.2010) «Προστασία της εθνικής οικονομίας – Επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης», όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 3848/2010 (ΦΕΚ 71/Α/19.5.2010) «Αναβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτού – καθιέρωση κανόνων αξιολόγησης και αξιοκρατίας στην εκπαίδευση και λοιπές διατάξεις», άρθρο 36.
- Οι μεταδιδακτορικοί συνεργάτες συμμετέχουν στην εκτέλεση του ερευνητικού έργου απασχολούνται δυνάμει σχέσης ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου ή δυνάμει σύμβασης μίσθωσης έργου. Οι κάθε είδους αμοιβές που λαμβάνουν βαρύνουν υποχρεωτικά πόρους εκτός τακτικού προϋπολογισμού και αντιστοιχούν κατ' ελάχιστο στο 90% των αντίστοιχων αμοιβών που λαμβάνουν ερευνητές Γ' (άρθρο 16 του Νόμου 4386/2016).

- Οι αποδοχές ή μέρος των αποδοχών του τακτικού προσωπικού των ΑΕΙ, Ερευνητικών Φορέων και λοιπών δημοσίων υπηρεσιών και οργανισμών είναι επιλέξιμες εφόσον αποδεδειγμένα δεν καλύπτονται από τον Τακτικό προϋπολογισμό.

β. Δαπάνες παγίων στοιχείων

i) Οργάνων και εξοπλισμού

Δαπάνες οργάνων και εξοπλισμού, στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο. Όταν τα όργανα και ο εξοπλισμός δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους για το έργο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές.

Σημειώνεται ότι για αυτήν την κατηγορία δαπάνης ισχύουν οι περιορισμοί της εκάστοτε Ευρωπαϊκής προκήρυξης.

Στη κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται:

- Μηχανήματα, εξαρτήματα αυτών, επιστημονικά όργανα και εργαλεία, καθώς και μέσα και εξοπλισμός πληροφορικής και επικοινωνιών, που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και σε μόνιμη βάση για την εξυπηρέτηση της ερευνητικής δραστηριότητας. Αφορά κυρίως τον ειδικό εξοπλισμό και όχι τον εξοπλισμό γενικής χρήσης ή τον βασικό εξοπλισμό που χρησιμεύει στην παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης.
- Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού, εφόσον απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου.
- Δαπάνες για παροχή εύλογων προσαρμογών (π.χ. εξοπλισμός, λογισμικό κ.λπ.) για την κάλυψη των αναγκών ατόμων με αναπηρία».

Δεν θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη η ενοικίαση εξοπλισμού ή η αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού, καθώς και η απόσβεση εξοπλισμού, που ήδη αποκτήθηκε με εθνική ή κοινοτική επιχορήγηση.

ii) Κτιρίων και γηπέδων

Δαπάνες για κτίρια και γήπεδα, στον βαθμό και για όσον χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο. Όσον αφορά στα κτίρια, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές. Για τα γήπεδα, είναι επιλέξιμες οι δαπάνες εμπορικής μεταβίβασης ή οι όντως καταβληθείσες κεφαλαιουχικές δαπάνες.

Σημειώνεται ότι για αυτήν την κατηγορία δαπάνης ισχύουν οι περιορισμοί της εκάστοτε Ευρωπαϊκής προκήρυξης.

γ. Δαπάνες για **ανάθεση έρευνας επί συμβάσει** (από νομικά πρόσωπα), διπλώματα ευρεσιτεχνίας, που αγοράστηκαν ή ελήφθησαν με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές με τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων, καθώς και δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υποστηρικτικές υπηρεσίες χρησιμοποιούμενες αποκλειστικά για την πράξη.

Αφορά δαπάνες για ανάθεση εκτέλεσης έργου σε νομικά πρόσωπα και δαπάνες τεχνολογίας-τεχνογνωσίας (υπεργολαβίες). Οι δαπάνες αυτές αφορούν αποκλειστικά στην ερευνητική

δραστηριότητα, καθώς δεν επιτρέπεται η εκχώρηση της διαχείρισης του ενισχυόμενου σχεδίου ή τμήματός του σε τρίτους από οποιονδήποτε δικαιούχο. Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμη η υπερβολική ανάθεση και σε φορείς εκτός Ελλάδας, εφόσον οι παρεχόμενες υπηρεσίες χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τους σκοπούς του ερευνητικού σχεδίου και δεν παρέχονται ή δεν μπορούν να παρασχεθούν με την απαιτούμενη ποιότητα ή με εύλογο κόστος από αντίστοιχους φορείς στην ελληνική επικράτεια. Σημειώνεται ότι για αυτήν την κατηγορία δαπάνης ισχύουν οι περιορισμοί της εκάστοτε Ευρωπαϊκής προκήρυξης.

Επισημαίνεται ότι **δεν επιτρέπεται να δηλωθεί ως υπερβολάβος ή πάροχος τεχνολογίας-τεχνογνωσίας φορέας-μέλος της σύμπραξης από την Ελλάδα ή το εξωτερικό που δηλώνεται ως εταίρος ή μέλος της ομάδας έργου.**

Δεδομένου του χαρακτήρα της πράξης, για τις ανωτέρω δαπάνες, εφόσον οι προμηθευτές αναφέρονται ονομαστικά, απαιτείται:

- αναλυτική τεκμηρίωση της ανάγκης για την πραγματοποίηση των συγκεκριμένων τμημάτων της έρευνας από τρίτους ή για την προμήθεια της σχετικής τεχνογνωσίας από εξωτερικές πηγές
- ονομαστική αναφορά των υπερβολάβων/ προμηθευτών που είναι νομικά πρόσωπα (επιχειρήσεις, ερευνητικοί φορείς, ιδρύματα κάθε είδους κλπ), ήδη από την υποβολή της πρότασης του προς ενίσχυση σχεδίου
- τεκμηρίωση ότι το κόστος αγοράς της τεχνολογίας-τεχνογνωσίας έγινε στην τιμή της αγοράς και δεν υπάρχει αθέμιτη σύμπραξη
- τεκμηρίωση της υπερβολαβικής ανάθεσης σε φορέα του Εξωτερικού

Οι υπερβολάβοι **δηλώνονται ονομαστικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης.**

δ. Πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου.

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται:

1. Δράσεις δημοσιότητας/ προβολής του έργου και διάχυσης των αποτελεσμάτων του (εσωτερικού - εξωτερικού). Περιλαμβάνονται επίσης δαπάνες συμμετοχής σε συνέδρια, δικτύωσης και άλλα γενικότερα έξοδα που οφείλονται άμεσα στο ερευνητικό σχέδιο και δεν εμπίπτουν σε κάποια από τις άλλες κατηγορίες δαπανών.
2. Δαπάνες αναλωσίμων. Κόστος υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων, που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου.
3. Δαπάνες που αφορούν στην αμοιβή ορκωτού λογιστή/ελεγκτή, εγγεγραμμένου στο Μητρώο Ελεγκτών της ΕΛΤΕ για την πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου (δαπανών) της πράξης.
4. Δαπάνες μετακίνησης – διαμονής – αποζημίωσης των επιστημόνων μελών της ομάδας έργου (ερευνητών, τεχνικού ή άλλου είδους προσωπικού) στο εξωτερικό στο πλαίσιο των ως άνω συνεργασιών, όπως και η δαπάνη μετακίνησης - διαμονής – αποζημίωσης επιστημόνων μελών της ελληνικής ομάδας έργου για μετακινήσεις εντός Ελλάδος (εργασίες πεδίου) στο πλαίσιο του συγκεκριμένου έργου. Έξοδα φιλοξενίας καθώς και έξοδα διοργάνωσης συναντήσεων, που

σχετίζονται άμεσα με το έργο, δαπάνες για συμμετοχή σε εκθέσεις και οποιεσδήποτε δραστηριότητες διάχυσης των αποτελεσμάτων, έξοδα προβολής, προώθησης και δικτύωσης με άλλους φορείς σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για μεταφορά με ταξί, οι δαπάνες ενοικίασης αυτοκινήτων και οι δαπάνες πάρκινγκ, εφόσον υπάρχει δημόσιο μέσο μεταφοράς που καλύπτει την εν λόγω διαδρομή.

ε. Έμμεσες-Λειτουργικές δαπάνες

Στην κατηγορία αυτή, **και ΜΟΝΟ για τους Ερευνητικούς Οργανισμούς που θα χρηματοδοτηθούν με βάση το άρθρο 2.1.1 σημείο 19 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C 198/01), όταν διαθέτει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις (και θα λάβει 100% χρηματοδότηση), δηλαδή για αυτούς για τους οποίους δεν ισχύει ο ΓΑΚ και δεν έχουμε κρατική ενίσχυση**, προβλέπονται έμμεσες δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση του έργου, αλλά μπορούν να προσδιοριστούν και τεκμηριωθούν από το λογιστικό σύστημα του δικαιούχου ως δαπάνες πραγματοποιούμενες σε ευθεία συσχέτιση με τις άμεσες δαπάνες οι οποίες αποδίδονται στο έργο (δηλαδή διοικητικές δαπάνες / δαπάνες προσωπικού, όπως: δαπάνες διαχείρισης, δαπάνες για λογιστή κλπ., δαπάνες για τηλέφωνο, νερό ή ηλεκτρικό ρεύμα κλπ.). και είναι επιλέξιμες χωρίς προσκόμιση των αντίστοιχων παραστατικών, σε ποσοστό ίσο ή μικρότερο του 5% επί των άμεσων επιλέξιμων δαπανών της πράξης, εξαιρουμένων των άμεσων επιλέξιμων δαπανών για υπερβολαβική ανάθεση. (ΕΚ. 1303/2013, άρθρο 68, παρ. 1, περίπτωση γ, ΕΚ. 480/2014, άρθρο 20, ΥΠΑΣΥΔ άρθρο 23 και 25).

Για τις επιχειρήσεις οι ως άνω δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες.

Β. Διευκρινίσεις για τις επιλέξιμες δαπάνες καινοτομίας για ΜΜΕ

Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

- όλες οι δαπάνες που προηγούνται της απονομής του δικαιώματος στο πλαίσιο της αρχικής έννομης τάξης, περιλαμβανομένων των δαπανών κατάρτισης, υποβολής και διεκπεραίωσης της αίτησης, καθώς και των δαπανών ανανέωσης της αίτησης πριν από την παραχώρηση του δικαιώματος,
- οι δαπάνες μετάφρασης και άλλες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την απονομή ή την κατοχύρωση του δικαιώματος σε άλλες έννομες τάξεις,
- οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την υπεράσπιση της ισχύος του δικαιώματος κατά την επίσημη διεκπεραίωση της αίτησης και την ενδεχόμενη διαδικασία εναντίωσης, έστω και αν οι εν λόγω δαπάνες ανακύπτουν μετά την απονομή του δικαιώματος.

Οι ανωτέρω δαπάνες είναι επιλέξιμες, εφόσον αποδεικνύονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά και παραστατικά, που τηρούνται στο λογιστήριο του δικαιούχου, έχουν εκδοθεί κατά την προβλεπόμενη διάρκεια του έργου και συνάδουν με το φυσικό αντικείμενο. Τα δικαιολογητικά τεκμηρίωσης των δαπανών που βαρύνουν το έργο και αφορούν στις παραπάνω κατηγορίες δαπάνης αναφέρονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV.

Μη επιλέξιμες δαπάνες:

Δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες οι παρακάτω:

- δεν θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες που πραγματοποιούνται πριν από τον χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών.
- χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου
- ο φόρος προστιθέμενης αξίας, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ. Ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφ' όσον ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ, όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφ' όσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του δικαιούχου. Ο ΦΠΑ, που μπορεί να ανακτηθεί με οποιονδήποτε τρόπο, δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη, ακόμη και εάν δεν ανακτάται από το δικαιούχο. Ο ΦΠΑ, που βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση δραστηριοτήτων που υπάγονται στα ειδικά καθεστώτα κατά αποκοπή καταβολής του φόρου, δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη. Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες, οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης, όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα, ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό, που δεν μπορεί να ανακτηθεί (Κ. 1303/2013, άρθρο 69, παρ. 3γ, ΥΑΕΚΕΔ άρθρο 17)
  - οι δαπάνες που αφορούν σε παραστατικά, που δεν έχουν εξοφληθεί τουλάχιστον 60 ημέρες μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του κάθε έργου
  - κρατήσεις υπέρ του ίδιου του δικαιούχου ή για λογαριασμό του ή παρακρατήσεις, που επιστρέφουν στο δικαιούχο με οποιοδήποτε τρόπο
  - οι δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών
  - οι δαπάνες αγοράς μεταχειρισμένου εξοπλισμού
  - δαπάνες που δεν προκύπτουν ως άμεση ανάγκη του συγκεκριμένου ενισχυόμενου σχεδίου αλλά σχετίζονται με άλλες δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης των δικαιούχων ή με τις συνήθεις δραστηριότητές τους, εμπορικές, ερευνητικές ή άλλες
  - δαπάνες διαφήμισης, διανομής και προώθησης προϊόντων και εμπορικών δραστηριοτήτων
  - οποιοσδήποτε προβλέψεις για πιθανές μελλοντικές ζημιές ή υποχρεώσεις
  - δαπάνες ψυχαγωγίας

6.3 ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ**I. Προϋπολογισμός έργων**

Ο μέγιστος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε πρότασης ανέρχεται στις 150.000 €.

II. Διάρκεια υλοποίησης των έργων

Η χρονική διάρκεια υλοποίησης των έργων των Κοινών Δράσεων και Προκηρύξεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων, ανάλογα με το έργο υλοποίησης, είναι **έως 3 έτη**. Η ακριβής διάρκεια καθορίζεται από τους όρους της Κοινής Ευρωπαϊκής Προκήρυξης και ως ημερομηνία επιλεξιμότητας δαπανών κάθε έργου ορίζεται η ημερομηνία υποβολής της πρότασης στην Κοινή Ευρωπαϊκή Προκήρυξη.

Παράταση της διάρκειας υλοποίησης των έργων, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 της αρχικής διάρκειας του έργου, μπορεί να δοθεί μετά από αξιολόγηση τεκμηριωμένου αιτήματος, που υποβάλλεται στη Γ.Γ.Ε.Τ. τουλάχιστον 1 μήνα πριν τη λήξη του έργου. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η έγκριση της παράτασης από τη ΓΓΕΤ και η τροποποίηση της αντίστοιχης Απόφασης Ένταξης/Χρηματοδότησης.

7. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Οι ενισχύσεις της παρούσας Δράσης θα διατεθούν στις επιχειρήσεις στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 17^{ης} Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, ενώ η χρηματοδότηση των ερευνητικών φορέων θα γίνει με βάση το άρθρο 2.1.1 των Κατευθυντήριων Γραμμών για την Έρευνα (100% χρηματοδότηση) - σε περίπτωση πλήρωσης των προϋποθέσεων που τίθενται από αυτές ειδάλλως θεωρείται ότι ασκούν οικονομική δραστηριότητα και χρηματοδοτούνται με τους όρους και τις προϋποθέσεις των επιχειρήσεων.

ΕΝΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Η ένταση της ενίσχυσης για τις επιχειρήσεις και τους Ερευνητικούς φορείς προσδιορίζεται στις ενότητες 7.1, 7.2, 7.3 και 7.4. του Κεφαλαίου

7.1 ΑΡΘΡΟ 25 Ενισχύσεις για έργα Έρευνας και Ανάπτυξης

Οι ενισχύσεις αυτής της κατηγορίας αφορούν βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα και πειραματική ανάπτυξη.

Για τους Ερευνητικούς Φορείς

Σύμφωνα με το άρθρο 2.1.1, σημείο 19 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C 198/01), όταν ένας Ερευνητικός Φορέας έχει τις εξής προϋποθέσεις:

Οι κύριες δραστηριότητες του είναι:

- δραστηριότητες εκπαίδευσης για την εξασφάλιση περισσότερων και πιο ειδικευμένων ανθρώπινων πόρων.
- ανεξάρτητη E&A για περισσότερη γνώση και καλύτερη κατανόηση, και είτε
- προβεί σε ευρεία διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση.

είτε
το σύνολο των κερδών από τις δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης επανεπενδύεται στις κύριες δραστηριότητες του ερευνητικού οργανισμού ή της ερευνητικής υποδομής,

τότε μπορεί να θεωρηθεί ότι η χρηματοδότηση του Ερευνητικού Φορέα δεν υπόκειται στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων και η χρηματοδότηση μπορεί να θεωρηθεί ως μη κρατική ενίσχυση βάσει του σημείου 19 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C 198/01), και να λάβει χρηματοδότηση 100%.

Στην περίπτωση που ο ίδιος Ερευνητικός Φορέας ασκεί δραστηριότητες οικονομικής και μη οικονομικής φύσης, προκειμένου η δημόσια χρηματοδότηση των μη οικονομικών δραστηριοτήτων να μην θεωρηθεί ως κρατική ενίσχυση πρέπει τα δύο είδη δραστηριοτήτων, καθώς και οι δαπάνες, η χρηματοδότηση και τα έσοδά τους, να διαχωρίζονται σαφώς και με λογιστική παρακολούθηση, ώστε να αποφεύγεται ουσιαστικά η επιδότηση της οικονομικής δραστηριότητας να καλύπτεται από την επιδότηση της μη οικονομικής (σταυροειδής επιδότηση).

Εάν ο ερευνητικός οργανισμός ή η ερευνητική υποδομή χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά για μη οικονομική δραστηριότητα, η χρηματοδότησή του/της μπορεί να μην εμπίπτει καθόλου στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, εφόσον η οικονομική δραστηριότητα είναι αμιγώς επικουρική, δηλαδή συνδέεται άμεσα με τη δραστηριότητα του ερευνητικού οργανισμού ή της ερευνητικής υποδομής και είναι απαραίτητη για αυτήν ή είναι συνυφασμένη με την κύρια μη οικονομική χρήση του/της, και είναι περιορισμένου πεδίου εφαρμογής. Για τους σκοπούς του παρόντος πλαισίου, θεωρείται ότι όντως πρόκειται για την ως άνω περίπτωση, όταν οι οικονομικές δραστηριότητες καταναλίσκουν ακριβώς τους ίδιους πόρους (όπως υλικό, εξοπλισμό, εργασία και σταθερό κεφάλαιο) με τις μη οικονομικές δραστηριότητες και η δυναμικότητα που διατίθεται κάθε έτος για τέτοιου είδους οικονομικές δραστηριότητες δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας του φορέα.

Στις περιπτώσεις συνεργασίας δεν πρέπει να χορηγείται (πέραν της ενίσχυσης που προβλέπεται στις επόμενες ενότητες του κεφαλαίου με βάση το ερευνητικό έργο), έμμεση κρατική ενίσχυση στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις μέσω των Ερευνητικών Φορέων λόγω των ευνοϊκών όρων της συνεργασίας. Πιο συγκεκριμένα θα πρέπει να τηρείται μια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις φέρουν το βάρος του κόστους ολόκληρου του έργου ή
- β) τα αποτελέσματα της συνεργασίας που δεν δημιουργούν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας δύνανται να διαδοθούν ευρέως και οποιοδήποτε δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας προκύπτει από τις δραστηριότητες των Φ.Τ.Ε. χορηγείται πλήρως στους φορείς αυτούς ή
- γ) οποιοδήποτε δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας προκύπτει από το έργο, καθώς και τα σχετικά δικαιώματα πρόσβασης, χορηγούνται στους διάφορους συνεργαζόμενους εταίρους κατά τρόπον ώστε να αντανakλώνται επαρκώς οι αντίστοιχες δέσμες εργασιών, οι συμμετοχές και τα αντίστοιχα συμφέροντά τους, ή

δ) οι Ερευνητικοί Φορείς τυγχάνουν αποζημίωσης ισοδύναμης της τιμής της αγοράς για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας που προκύπτουν από τις δραστηριότητές τους και ανατίθενται στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις ή για τα οποία χορηγούνται δικαιώματα πρόσβασης στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις. Το απόλυτο ποσό της αξίας οποιασδήποτε συμμετοχής, τόσο οικονομικής όσο και μη οικονομικής, των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στις δαπάνες των δραστηριοτήτων των ερευνητικών οργανισμών ή των ερευνητικών υποδομών που προκύπτει από τα σχετικά δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας μπορεί να αφαιρεθεί από την αποζημίωση αυτή.

Για τις επιχειρήσεις

Η ένταση της ενίσχυσης ή της χρηματοδότησης με δημόσιους πόρους ανά κατηγορία έρευνας και είδος φορέα και συνεργασίας μεταξύ φορέων και συγκεκριμένα για τις επιχειρήσεις και για τεχνολογικούς και λοιπούς φορείς παρουσιάζεται παρακάτω.

Η ανώτατη ένταση της ενίσχυσης ανά κατηγορία έρευνας και ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης, και τον αριθμό και το είδος των συνεργαζόμενων φορέων παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα 1: Οι ενισχύσεις αυτής της κατηγορίας αφορούν βιομηχανική έρευνα ή/και πειραματική ανάπτυξη. Η ένταση της ενίσχυσης ανά κατηγορία έρευνας και είδος φορέα και συνεργασίας μεταξύ φορέων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΦΟΡΕΑ /ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	Ένταση ενίσχυσης		
	Μεγάλες Επιχειρήσεις	Μεσαίες Επιχειρήσεις	Μικρές Επιχειρήσεις
Βασική Έρευνα (Fundamental / Basic Research)	100%	100%	100%
Βιομηχανική/Εφαρμοσμένη Έρευνα (Industrial/Applied Research)	50%	60%	70%
Βιομηχανική Έρευνα, εφόσον καλύπτεται μία από τις τρεις παρακάτω προϋποθέσεις: Αύξηση κατά 15% και μέχρι 80%, εάν πληρούται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: i) το έργο προβλέπει πραγματική συνεργασία: — μεταξύ επιχειρήσεων από τις οποίες τουλάχιστον μία είναι ΜΜΕ ή πραγματοποιείται σε τουλάχιστον δύο κράτη μέλη ή σε ένα κράτος μέλος και σε ένα συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας ΕΟΧ και καμία μεμονωμένη επιχείρηση δεν φέρει άνω του 70% των επιλέξιμων δαπανών, ή — μεταξύ μιας επιχείρησης και ενός ή περισσότερων οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσεων, οι οποίοι φέρουν τουλάχιστον το 10% των επιλέξιμων δαπανών και έχουν δικαίωμα να δημοσιεύουν τα αποτελέσματα των ερευνών τους· ii) τα αποτελέσματα του έργου διαδίδονται ευρέως μέσω συνεδρίων, δημοσιεύσεων, αποθετηρίων ελεύθερης πρόσβασης ή μέσω δωρεάν λογισμικού ή λογισμικού ανοικτής πηγής.	65%	75%	80%
Πειραματική Ανάπτυξη (Experimental development)	25%	35%	45%
Πειραματική Ανάπτυξη, αυξημένη κατά 15%, εφόσον καλύπτονται οι προϋποθέσεις i) και ii) του αυξημένου ύψους ενίσχυσης βιομηχανικής έρευνας (βλ. ανωτέρω)	40%	50%	60%

7.2 ΆΡΘΡΟ 28 «Ενισχύσεις καινοτομίας για ΜΜΕ»

Η ένταση της ενίσχυσης ανέρχεται στο 50 % των επιλέξιμων δαπανών και αφορά μόνο ΜΜΕ επιχειρήσεις. Στην ειδική περίπτωση των ενισχύσεων για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας, η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί έως και το 100 % των επιλέξιμων δαπανών, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της ενίσχυσης για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας δεν υπερβαίνει τα 200.000 ευρώ ανά επιχείρηση για οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών.

7.3 ΆΡΘΡΟ 29 «Ενισχύσεις για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία»

Η ένταση της ενίσχυσης ανέρχεται στο 15 % των επιλέξιμων δαπανών για τις μεγάλες επιχειρήσεις και στο 50 % των επιλέξιμων δαπανών για τις ΜΜΕ. Οι ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις είναι επιλέξιμες μόνον εφόσον αυτές οι επιχειρήσεις συνεργάζονται πραγματικά με ΜΜΕ όσον αφορά την ενισχυόμενη δραστηριότητα και οι συνεργαζόμενες ΜΜΕ καταβάλλουν τουλάχιστον το 30 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών.

Τα ως άνω άρθρα δεν λειτουργούν σωρευτικά.

Σε περίπτωση σύμπραξης φορέων, η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται χωριστά για κάθε δικαιούχο ενίσχυσης και για κάθε είδος ενισχυόμενης δραστηριότητας. Όταν ένα έργο περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες, η καθεμιά από αυτές κρίνεται μεμονωμένα αν υπάγεται σε μια από τις κατηγορίες, οι οποίες αναφέρονται στη συνέχεια, ή σε καμία από αυτές. Στο πλαίσιο αυτό είναι σκόπιμο κάθε Ενότητα Εργασίας να αντιστοιχίζεται είτε σε ένα συγκεκριμένο είδος έρευνας (βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα ή πειραματική ανάπτυξη) είτε σε κάποια από τις άλλες δραστηριότητες (μελέτη τεχνικής σκοπιμότητας, κατοχύρωση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας). Επισημαίνεται ότι το ύψος της αιτούμενης ενίσχυσης από τους υποβάλλοντες των αιτήσεων για χρηματοδότηση θα πρέπει να ανταποκρίνεται στα δεδομένα που ακολουθούν, η δε ορθότητα των αιτημάτων θα αποτελέσει αντικείμενο του ελέγχου δικαιολογητικών κατά τη διάρκεια υποβολής των αιτήσεων σε εθνικό επίπεδο.

7.4 ΣΩΡΕΥΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Για την πιθανή σώρευση ενισχύσεων σε ένα συγκεκριμένο έργο ισχύουν τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 8 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 και συγκεκριμένα για τις ενισχύσεις με προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες δεν επιτρέπεται η σώρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις (και ήσσονος σημασίας) για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή.

8. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Οι αιτήσεις χρηματοδότησης υποβάλλονται από τους δυνητικούς Δικαιούχους υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) στη διεύθυνση: <http://www.ependyseis.gr> κάνοντας χρήση του τυποποιημένου στο ΠΣΚΕ Εντύπου Υποβολής Αίτησης Χρηματοδότησης. Αιτήσεις χρηματοδότησης στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά προς συμπλήρωση πεδία του ΠΣΚΕ, δεν θα είναι δυνατό να υποβληθούν.

Σε κάθε έργο που υποβάλλεται ορίζεται από τα αρμόδια όργανα των φορέων/εταίρων ως Επιστημονικός Υπεύθυνος, φυσικό πρόσωπο, το οποίο έχει την ευθύνη για τον συντονισμό και την επίβλεψη του έργου από επιστημονικής, τεχνικής και οικονομικής πλευράς.

Στην περίπτωση **συνεργατικών έργων** (δηλαδή συμπράξεων φορέων/εταίρων του έργου) ο κάθε φορέας ορίζει τον δικό του Επιστημονικό Υπεύθυνο ο οποίος έχει τη γενική εποπτεία για το επιμέρους τμήμα του έργου που δεσμεύεται να υλοποιήσει σε επιστημονικό επίπεδο. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του κάθε φορέα αναλαμβάνει επίσης την ευθύνη για τη διαχείριση του έργου του και είναι υπεύθυνος επικοινωνίας με την αναθέτουσα αρχή και τους άλλους εταίρους. Παράλληλα, κάθε δικαιούχος (εταίρος της σύμπραξης) διατηρεί την ευθύνη απέναντι στην αναθέτουσα αρχή όχι μόνο για το επιμέρους τμήμα του έργου που δεσμεύεται να υλοποιήσει, αλλά και ως μέλος της σύμπραξης για την ολότητα του προτεινόμενου έργου.

Σημειώνεται ότι πριν ολοκληρωθεί η ηλεκτρονική υποβολή, ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου που έχει οριστεί από τα αρμόδια όργανα των φορέων/εταίρων επισυνάπτει στο ΠΣΚΕ ένα ηλεκτρονικό έντυπο (pdf) με σφραγίδα και υπογραφή, στο οποίο δηλώνει ότι ο ίδιος αναλαμβάνει την ευθύνη της υποβολής της παρούσας Αίτησης Χρηματοδότησης. Χωρίς την επισύναψη του εγγράφου κατάλληλα υπογεγραμμένου και σφραγισμένου η υποβολή δεν θα μπορεί να ολοκληρωθεί. Οι δικαιούχοι φέρουν την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης.

Το Έντυπο Υποβολής, όπως και όλα τα έντυπα της πρόσκλησης, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να τα βρουν στους παρακάτω δικτυακούς τόπους:

- του Υπουργείου Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού (www.mindev.gov.gr)
- της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ (www.antagonistikotita.gr)
- της ΓΓΕΤ (www.gsrt.gr)
- του ΕΣΠΑ (www.espa.gr)
- του ΠΣΚΕ (www.ependyseis.gr)

Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης της ηλεκτρονικής υποβολής ορίζονται στην Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης. Μετά τη λήξη της ημερομηνίας και ώρας της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, δεν γίνεται αποδεκτή καμία υποβολή πρότασης.

Υποβάλλεται φυσικός φάκελος με τεκμηρίωση (δικαιολογητικά) το αργότερο έως και δέκα (10) ημερολογιακές μέρες μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, ο οποίος θα φέρει εξωτερικά την ακόλουθη ένδειξη:

ΦΑΚΕΛΟΣ ΔΙΑΚΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΗ

«Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA NETS»

Επωνυμία Φορέα «.....»

Κωδικός Ερευνητικού Έργου *: «.....»

Ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής «.....»

* : Είναι ο κωδικός που θα παραχθεί κατά την ηλεκτρονική υποβολή του Εντύπου Υποβολής.

Η αίτηση χρηματοδότησης επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (ΦΕΚ Α΄75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα ζητούμενα δικαιολογητικά. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

Οι δικαιούχοι φέρουν την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν επιτρέπεται μετά την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης.

Επιτρέπεται η ακύρωση της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης της πρότασης από τον δικαιούχο υπό την προϋπόθεση να υποβληθεί αίτηση ακύρωσης εντός αποκλειστικής προθεσμίας έως και δύο εργάσιμων ημερών πριν την καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, στη Δράση, έως την ημερομηνία που ορίζεται στην απόφαση.

Η υποβολή αίτησης συμμετοχής στη Δράση συνιστά επίσης εξουσιοδότηση προς την ΓΓΕΤ/ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, για την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες Υπηρεσίες, των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων, τα οποία και τηρούνται:

- για τις ανάγκες υλοποίησης της παρούσας Δράσης (ενδεικτικά: έλεγχοι και διασταυρώσεις κατά την υποβολή, παρακολούθηση τήρησης των υποχρεώσεων των δικαιούχων),
- για το σκοπό εξαγωγής στατιστικών δεδομένων (δεικτών), καθώς και
- για το σκοπό της διενέργειας ερευνών και της εκπόνησης μελετών για την αξιολόγηση της εν λόγω Δράσης.

Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του Ν 2472/97.

Οι δικαιούχοι αποδέχονται ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στη(ς) διεύθυνση(εις) email που έχουν δηλωθεί στο Έντυπο Υποβολής προς την ΓΓΕΤ επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών.

Παραλαβή αιτήσεων χρηματοδότησης

Για να θεωρηθεί ότι η διαδικασία υποβολής ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα, θα πρέπει η ηλεκτρονική παραλαβή του Εντύπου Υποβολής να ολοκληρωθεί πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προτάσεων έργων.

Οι προτάσεις έργων που δεν θα υποβληθούν εμπρόθεσμα δεν θα χρηματοδοτούνται.

Με την εμπρόθεσμη υποβολή της αίτησης (ηλεκτρονικά) ο δυνητικός δικαιούχος ενημερώνεται μέσω του ΠΣΚΕ για την παραλαβή της.

Με την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης και του φυσικού φακέλου αρχίζει άμεσα από την ΓΓΕΤ η διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων, όπως αυτή αναλυτικά περιγράφεται στην ενότητα 10. **ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ**

Όλες οι προτάσεις θα πρέπει να είναι συμβατές με τους γενικούς στόχους και τις προτεραιότητες της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014-2020 και του ΕΠΑΝΕΚ 2014-20, Άξονες Προτεραιότητας (Α.Π.) 01 «*Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες*» και 01Σ «*Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες (Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο)*» και τους επιμέρους στόχους και όρους της Προκήρυξης.

Συγκεκριμένα, στο ΠΣΚΕ θα υποβάλλεται η πλήρης πρόταση όπως έχει υποβληθεί από τον δικαιούχο, αξιολογηθεί και εγκριθεί από τον αρμόδιο Οργανισμό στο πλαίσιο της εκάστοτε Ευρωπαϊκής Προκήρυξης.

Εάν δεν συμπληρωθούν όλα τα απαιτούμενα πεδία και εάν δεν τηρούνται οι αριθμητικοί περιορισμοί και όρια, το σύστημα δεν ολοκληρώνει την υποβολή και ενημερώνει αυτόματα τον υποβάλλοντα την αίτηση.

9.ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και στοιχεία που θα κληθούν να υποβάλουν οι δικαιούχοι των εγκεκριμένων έργων παρουσιάζονται στο **Παράρτημα V** της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης.

10. ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

10.1 ΟΡΓΑΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

A. Αξιολόγηση σε Ευρωπαϊκό επίπεδο

Η αξιολόγηση των προτάσεων γίνεται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο από Επιτροπή Αξιολόγησης, η οποία

επιλέγεται με ευθύνη της Κεντρικής Γραμματείας της Προκήρυξης του εκάστοτε Ευρωπαϊκού Δικτύου. Τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης αποτελούν ανεξάρτητοι διεθνούς κύρους επιστήμονες. Με βάση τη βαθμολόγηση των προτάσεων, η Επιτροπή Αξιολόγησης συντάσσει πίνακα ιεράρχησής τους και προτείνει αυτές μέχρι και το προκαθορισμένο όριο βαθμολογίας.

Η τελική επιλογή των προς χρηματοδότηση προτάσεων γίνεται μετά από απόφαση και έγκριση της Επιτροπής Διαχείρισης/Μελών των Χρηματοδοτικών Φορέων του εκάστοτε Ευρωπαϊκού Δικτύου, η οποία απαρτίζεται από έναν τουλάχιστο εκπρόσωπο κάθε Εθνικού Φορέα Χρηματοδότησης. Στη συνέχεια, αναρτώνται στην ιστοσελίδα της Κεντρικής Γραμματείας της Προκήρυξης οι επιτυχόντες φορείς και αποστέλλονται τα σχετικά φύλλα αξιολόγησης στους δικαιούχους. Εν συνεχεία, οι δικαιούχοι καλούνται με ειδική πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης να υποβάλουν τα δικαιολογητικά τους σε εθνικό επίπεδο.

Β. Αξιολόγηση σε εθνικό επίπεδο

Για τις ανάγκες της εγκριτικής διαδικασίας της Δράσης σε εθνικό επίπεδο θα συσταθεί 3μελής Επιτροπή Αξιολόγησης με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας. Στην απόφαση αυτή θα περιγράφονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής, θα ορίζονται τα μέλη της και ότι άλλο απαιτείται.

Με την ίδια απόφαση ορισμού των μελών της Επιτροπής ορίζονται και τα αντίστοιχα αναπληρωματικά μέλη. Επιπλέον, δύναται να ορίζονται σύμφωνα με τα ανωτέρω, και επιπρόσθετες επιτροπές αξιολόγησης για την εξέταση των αιτήσεων χρηματοδότησης.

10.2 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Α. Τα κριτήρια βάσει των οποίων αξιολογούνται οι προτάσεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο είναι τα εξής:

1.1. Αναφορικά με το επιστημονικό αντικείμενο

- Επιστημονική αριστεία
- Συνάφεια με τους στόχους της προκήρυξης
- Καινοτομία και πρωτοτυπία
- Εμπειρία και ποιότητα των αιτούντων και καταλληλότητα της ερευνητικής ομάδας (πληρότητα και συγγένεια με το αντικείμενο του έργου)
- Επίπεδο διεπιστημονικότητας

1.2. Διαχείριση του έργου και προστιθέμενη αξία

- Αποτελεσματικότητα και δυνατότητα αντιμετώπισης των κινδύνων
- Επίπεδο ολοκλήρωσης και συνεργασίας
- Ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία
- Καταλληλότητα του προτεινόμενου προϋπολογισμού
- Σχεδιασμός δραστηριοτήτων
- Παροχή ευκαιριών κατάρτισης

1.3. Εν δυνάμει αντίκτυπος

- Στη διατομεακή και διακρατική έρευνα
- Στη συμβολή στη πρόοδο της γνώσης και της καινοτομίας
- Στην ανάπτυξη επιχειρηματικού σχεδίου
- Στην καταλληλότητα των μέτρων για τη διάδοση και αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων και διαχείρισης της πνευματικής ιδιοκτησίας
- Στην σύνδεση με την αγορά

Β. Τα κριτήρια ελέγχου των αιτήσεων χρηματοδότησης σε Εθνικό επίπεδο:

Με το πέρας της υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης των ερευνητικών έργων, ακολουθεί η διαδικασία ελέγχου τους σε εθνικό επίπεδο η οποία πραγματοποιείται μέσω του ΠΣΚΕ, με την ευθύνη της ΓΓΕΤ. Η ΓΓΕΤ αναλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες ενέργειες της διοργάνωσης και υποστήριξης της διαδικασίας ελέγχου, καθώς και της καταχώρησης όλων των απαραίτητων δεδομένων στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ).

Σημειώνεται ότι κατά τον έλεγχο και την αξιολόγηση των ερευνητικών έργων θα γίνουν αυστηρές διασταυρώσεις δεδομένων, ώστε να επαληθευθεί η ακρίβεια των δηλωθέντων στοιχείων και να αποφευχθούν και εξαρθρωθούν φαινόμενα απάτης σε βάρος του ενωσιακού προϋπολογισμού.

Ο έλεγχος βασίζεται στα ακόλουθα κριτήρια ένταξης/αποκλεισμού:

α) θετική αξιολόγηση της πρότασης από την επιτροπή των αξιολογητών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και έγκριση χρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό δίκτυο

β) ταυτοποίηση της πρότασης που υποβλήθηκε στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο με την πρόταση που υποβλήθηκε στο ΠΣΚΕ

γ) επιβεβαίωση της συμβατότητας με τις προτεραιότητες της εθνικής RIS3

Επιπλέον, πρέπει να τηρούνται και οι προϋποθέσεις συμμετοχής των Δικαιούχων που αναλύονται στο Κεφάλαιο 4 - ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Τα κριτήρια ένταξης/αποκλεισμού και οι προϋποθέσεις συμμετοχής πρέπει να καλύπτονται σωρευτικά.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου των ερευνητικών έργων η Επιτροπή Αξιολόγησης, συντάσσει πρακτικό στο οποίο αναφέρονται:

1. Τα βασικά στοιχεία του κάθε ερευνητικού έργου {π.χ. κωδ. έργου, Δικαιούχος, περιγραφή του φυσικού αντικειμένου κλπ)
2. Η βαθμολογία που προέκυψε από την αξιολόγηση σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο.
3. Ο επιχορηγούμενος Π/Υ και ανάλυση αυτού κατά κατηγορία δαπανών.
4. Η σχετική τεκμηρίωση για τα μη επιλέξιμα ερευνητικά έργα ή δαπάνες.

Το πρακτικό της Επιτροπής Αξιολόγησης διαβιβάζεται στην αρμόδια Δ/νση της ΓΓΕΤ η οποία εισηγείται στον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας την ένταξη των πράξεων.

Η αρμόδια Δ/νση της ΓΓΕΤ δύναται να προβεί σε δειγματοληπτική εξέταση των ελέγχων, πριν την σχετική εισήγησή της στον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας.

10.3 ΕΓΚΡΙΣΗ

Οι εντάξεις των πράξεων των Δικαιούχων στη Δράση πραγματοποιούνται με Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας, με βάση τη σειρά της βαθμολογικής κατάταξης μέχρι το προκαθορισμένο όριο βαθμολογίας σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο και μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων. Σε περίπτωση ισοβαθμίας εντάσσονται όλες οι πράξεις που ισοβαθμούν.

Ανεξάρτητα από τον αριθμό των ελλήνων εταίρων σε ένα έργο, Δικαιούχος είναι ο συντονιστής του ερευνητικού έργου και κάθε εταίρος που συμμετέχει είναι συνδικαιούχος.

Μετά την έκδοση της Απόφασης Ένταξης, δημοσιεύονται στοιχεία των εγκεκριμένων πράξεων στους Δικτυακούς τόπους της ΓΓΕΤ (www.gsrt.gr) και ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ (www.antagonistikotita.gr).

Ακολούθως ενημερώνονται ηλεκτρονικά όλοι οι ενδιαφερόμενοι τόσο για την ένταξη όσο και για την απόρριψη του ερευνητικού έργου από τη ΓΓΕΤ.

- Στην περίπτωση των ενταγμένων έργων, η εγκριτική επιστολή ενημερώνει ηλεκτρονικά, χωριστά τον κάθε δικαιούχο για το Τεχνικό Παράρτημα στο οποίο περιλαμβάνεται σαφής και αναλυτική περιγραφή του προς εκτέλεση έργου, το χρονοδιάγραμμα, ο συνολικός προϋπολογισμός του, οι πηγές και το ποσοστό χρηματοδότησης αυτού (το Τεχνικό Παράρτημα θα αναρτηθεί και στο ΠΣΚΕ για κάθε Δικαιούχο χωριστά). Επίσης, με την επιστολή θα ενημερώνεται ο Δικαιούχος για την υποβολή Υπεύθυνης Δήλωσης περί αποδοχής του Τεχνικού Παραρτήματος όπως αυτό διαμορφώθηκε μετά την αξιολόγηση καθώς και όλους τους όρους που τίθενται στην Αναλυτική Πρόσκληση για την υλοποίηση του έργου και την παρακολούθηση αυτού. **Η Υπεύθυνη Δήλωση θα υποβληθεί στη ΓΓΕΤ, μετά την έκδοση της Απόφασης Ένταξης.**
- Οι Δικαιούχοι που δεν εντάσσονται στο πρόγραμμα ενημερώνονται από τη ΓΓΕΤ εντός 10 ημερολογιακών ημερών από την δημοσιοποίηση της σχετικής απόφασης. Στην ενημέρωση θα περιλαμβάνεται και ο λόγος απόρριψής τους.

Η ΓΓΕΤ αναλαμβάνει τις ανωτέρω ενέργειες και έχει την ευθύνη της καταχώρησης όλων των απαραίτητων δεδομένων στο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων.

Η αποδοχή χρηματοδότησης συνιστά αποδοχή της εγγραφής τους στον κατάλογο των πράξεων που δημοσιεύεται σύμφωνα με το άρθρο 115, παράγραφος 2, του Κανονισμού 1303/2013. Στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση έργων, όπως αυτά προβλέπονται στο Παράρτημα XII του Καν. 1303/2013 και στην κατά περίπτωση εφαρμοζόμενη νομική βάση του Ανταγωνισμού, θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης.

Σε περίπτωση απόρριψης ερευνητικών έργων κατά τη διαδικασία ελέγχου δικαιολογητικών ένταξης, δύναται να προχωρήσουν σε διαδικασία υποβολής δικαιολογητικών τα επόμενα σε βαθμολογία ερευνητικά έργα, με βάση τη σειρά της βαθμολογικής κατάταξης μέχρι το προκαθορισμένο όριο βαθμολογίας σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο υπό την προϋπόθεση ύπαρξης διαθέσιμων πόρων, και μέχρι εξαντλήσεως αυτών.

Σημειώνεται ότι ως ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης του ερευνητικού έργου λαμβάνεται η ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Έγκρισης της Πράξης στη Δράση.

10.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ

Η διαδικασία ενστάσεων ακολουθεί το άρθρο 43 παρ. 7 της Υπουργικής Απόφασης των «Εθνικών Κανόνων επιλεξιμότητας των δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020» (ΦΕΚ 1822/Β/24.02.2015).

- Οι δυνητικοί δικαιούχοι που συμμετέχουν στην διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ερευνητικών έργων, στο πλαίσιο πρόσκλησης δύνανται να υποβάλουν ένσταση (ενδικοφανή προσφυγή με την έννοια του άρθρου 25 του Ν.2690/1999) κατά της απόφασης ένταξης/απόρριψης.
- Δεν υποβάλλεται ένσταση επί της απόφασης με τον προσωρινό κατάλογο δυνητικών δικαιούχων.
- Οι ενστάσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά (μέσω ΠΣΚΕ) προς την ΓΓΕΤ, κατά της απόφασης ένταξης/απόρριψης, εντός αποκλειστικής προθεσμίας **είκοσι (20)** ημερολογιακών ημερών, από την επομένη της έκδοσης της απόφασης ένταξης/απόρριψης.
- Οι ενστάσεις εξετάζονται από την ΓΓΕΤ τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης και είτε απορρίπτονται, είτε γίνονται αποδεκτές.
- Οι ενστάσεις του παρόντος ασκούνται **άπαξ**, εντός της αποκλειστικής προθεσμίας των **είκοσι (20)** ημερολογιακών ημερών, από την επομένη της έκδοσης της απόφασης ένταξης/απόρριψης.
- Αρμόδιο όργανο για την εξέταση των ενστάσεων είναι η Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων, η οποία ορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας.
- Οι αποφάσεις επί των ενστάσεων εκδίδονται σύμφωνα με το Άρθρο 25 του Ν.2690/1999 από τον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας, μέσα σε τρεις (3) μήνες από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της ένστασης.

Οι αποφάσεις επί των ενστάσεων κοινοποιούνται αμελλητί στους δυνητικούς δικαιούχους και αναρτώνται στο πρόγραμμα Διαύγεια, και στις ιστοσελίδες της ΓΓΕΤ www.gsrt.gr, της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ <http://www.antagonistikotita.gr> και του ΕΣΠΑ www.espa.gr

Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων

Για τις ανάγκες της διαδικασίας των ενστάσεων, συγκροτείται Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων. Επιπλέον, δύναται να ορίζονται και επιπρόσθετες επιτροπές αξιολόγησης ενστάσεων.

Η Επιτροπή Ενστάσεων εισηγείται στον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας. Η εκδοθείσα επί της ενστάσεως απόφαση καθιστά οριστική την πράξη ένταξης ή την τυχόν απόρριψη αυτής αποκλεισμένου έτερου σταδίου διοικητικής προσφυγής.

11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

11.1 ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Για την εξόφληση των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο ενός ερευνητικού έργου, θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Η εξόφληση κάθε δαπάνης (τμηματική ή ολική), για να είναι επιλέξιμη, πρέπει να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας και τα άρθρα 22 & 23, περ. β του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, όπως ισχύει κάθε φορά (Ν. 4172/2013, ΠΟΛ. 1216/1.10.2014 και ΠΟΛ. 1079/6.4.2015), και μπορεί να γίνει ως ακολούθως:

- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών, από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, αξίας κάτω των πεντακοσίων (500,00) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), εξοφλείται με μετρητά ή μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής.
- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών, από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, αξίας άνω των πεντακοσίων (500,00) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), εξοφλείται τμηματικά ή ολικά με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής. Δεν επιτρέπεται εξόφληση των δαπανών αυτών με μετρητά.

Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής είναι:

- Έκδοση επιταγής από τον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου προς τον προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται τουλάχιστον:
  - α) τα σχετικά με την εκδοθείσα τραπεζική επιταγή έντυπα κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) του δικαιούχου ή βεβαίωση της τράπεζας ότι έχει εξοφληθεί (αριθμός επιταγής-ημερομηνία-ποσό)
  - β) φωτοαντίγραφο του σώματος της επιταγής
  - γ) απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή και
  - δ) καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50)
- Κατάθεση μετρητών από τον δικαιούχο στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, είτε με μετρητά, είτε με μεταφορά μεταξύ τραπεζικών λογαριασμών (μεταφορά εντός του ίδιου Ιδρύματος ή έμβασμα).

Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται τουλάχιστον:

  - α) το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό, από τον οποίο θα φαίνεται ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον δικαιούχο, ο καταθέτης, καθώς και τα στοιχεία του εξοφλούμενου παραστατικού
  - β) καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50)
- Μεταφορά από τον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου φορέα σε εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται τουλάχιστον:
  - α) αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας για μεταφορά χρημάτων όπου φαίνονται τα στοιχεία των λογαριασμών δικαιούχου και προμηθευτή
  - β) τα σχετικά έντυπα κίνησης των τραπεζικών λογαριασμών (extraits) του δικαιούχου φορέα
  - γ) καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50).

- Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από τον Δικαιούχο προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από τον Δικαιούχο, είτε με χρέωση του τραπεζικού λογαριασμού του Δικαιούχου. Για την πιστοποίηση της πληρωμής αποδεικτικά εκτός των άλλων (π.χ. καταθετήριο, extrait τραπεζικού λογαριασμού) αποτελούν τα έγγραφα της τράπεζας για την έκδοση της επιταγής προς τον προμηθευτή, αντίγραφο και φωτοτυπία του σώματος της αντίστοιχης επιταγής και καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Ηλεκτρονική συναλλαγή (κίνηση web-banking). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται:
  - α) έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) του δικαιούχου που τηρείται σε Τράπεζα ,
  - β) αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα προκύπτει ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο πληρωτής/καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος της ενίσχυσης και
  - γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Εξόφληση μέσω κάρτας πληρωμών (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης). Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η κάρτα να έχει εκδοθεί στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης, είτε να συνδέεται απαραίτητως με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών στο όνομα του φορέα δικαιούχου της ενίσχυσης, Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή να αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της κάρτας του Δικαιούχου (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή). Για την πιστοποίηση απαιτούνται:
  - α) αντίγραφο κίνησης κάρτας ή λογαριασμού πληρωμών του δικαιούχου που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει τις κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφανίζεται μία δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή και
  - β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Έκδοση ταχυδρομικής επιταγής - ταχυπληρωμής με κατάθεση μετρητών από το Δικαιούχο στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης (έως του ποσού των 6.000 €). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται:
  - α) αποδεικτικά έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του Δικαιούχου και του προμηθευτή και
  - β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50). Επισημαίνεται ότι η επιβάρυνση για την έκδοση της ταχυδρομικής επιταγής δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.
- Καταβολή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή, που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Ίδρυμα Πληρωμών ή Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος), είτε με κατάθεση μετρητών, είτε με μεταφορά σε λογαριασμό πληρωμών (μεταφορά από τραπεζικό λογ/σμό ή λογαριασμό πληρωμών εντός του ίδιου Ιδρύματος ή έμβασμα ή ηλεκτρονική συναλλαγή). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται τουλάχιστον:
  - α) το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών, από τον οποίο θα φαίνεται ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον δικαιούχο, ο καταθέτης, καθώς και τα στοιχεία του εξοφλούμενου παραστατικού
  - β) έντυπο κίνησης του λογαριασμού (extrait) που τηρείται σε Τράπεζα ή σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του δικαιούχου,

- β) αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα προκύπτει ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο πληρωτής/καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος και
- γ) καρτέλα προμηθευτή (λογαριασμός 50)

Επισημαίνεται ότι:

- Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή της παραπάνω υποχρέωσης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική πληρωμή τιμολογίου, με σκοπό την μετάπτωση σε μικρότερη κατηγορία τρόπου εξόφλησης δαπανών).
- Για τους ανωτέρω τρόπους εξόφλησης δαπανών απαιτούνται οι αντίστοιχες λογιστικές εγγραφές στα βιβλία του Δικαιούχου.

Επιπρόσθετα επισημαίνεται ότι:

- Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση δαπανών με επιταγές τρίτων.
- Το σύνολο των δαπανών θα πρέπει να εξοφληθεί πριν από την υποβολή τελικής έκθεσης προόδου του έργου.
- Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες παγίων στοιχείων και αποσβέσεων αυτών, θα πρέπει τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) να έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο παγίων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και οι αποσβέσεις να διενεργούνται με βάση την εθνική φορολογική νομοθεσία (Κ.Φ.Ε.).
- Ο Δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει και να εκδίδει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή. Για τους σκοπούς πιστοποίησης των δαπανών του έργου, τα ηλεκτρονικά τιμολόγια θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να **εκτυπώνονται**.
- Σε περιπτώσεις προμηθειών από το εξωτερικό, για τα τιμολόγια που είναι ξενόγλωσσα (εκτός αγγλικής) μπορεί να ζητηθεί η μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα από επίσημο φορέα, ώστε να καταστεί δυνατή η πιστοποίηση της επιλεξιμότητας της δαπάνης. Επίσης, θα προσκομίζονται για την πιστοποίηση των δαπανών όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και οι αντίστοιχες τραπεζικές συναλλαγές, ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη αξιόπιστης ελεγκτικής αλυσίδας για την προμήθεια, τη διακίνηση των προϊόντων και την εξόφληση του προμηθευτή.
- Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες, πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης σε περίπτωση λήψης υπηρεσιών (αποδείξεις δαπάνες, τιμολόγια αυτοπαράδοσης κ.α).
- Η ΓΓΕΤ έχει το δικαίωμα περικοπής εγκεκριμένων δαπανών κατά την πιστοποίηση τους, αν αυτές δεν εξυπηρετούν τη σκοπιμότητα του έργου ή κριθούν υπερβολικές ως προς το κόστος τους.

Όσον αφορά στη **λογιστική παρακολούθηση** του έργου τονίζεται ιδιαίτερα ότι είναι απαραίτητη η **τήρηση ξεχωριστού λογαριασμού** στα λογιστικά βιβλία για τις δαπάνες και επιχορηγήσεις του ερευνητικού έργου σύμφωνα με το ΕΓΛΣ. Θα πρέπει, δηλαδή, να τηρούνται για το έργο τελευταίας βαθμίδας λογαριασμοί, όπου θα φαίνονται αναλυτικά οι δαπάνες κατά κατηγορία και οι επιχορηγήσεις. Αυτό ισχύει για όλους τους δικαιούχους. Στην περίπτωση φορέων που τηρούν απλογραφικά βιβλία (πρώην Β' κατηγορίας), η επιχορήγηση (έσοδα) και οι δαπάνες θα πρέπει να παρακολουθούνται σε ιδιαίτερες στήλες του βιβλίου εσόδων-εξόδων και να εμφανίζονται χωριστά από την λοιπή δραστηριότητα στα αναλυτικά στοιχεία δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Οι λογιστικές καταχωρήσεις

στα βιβλία των φορέων θα παρέχουν πλήρη, ακριβή και διακριτή εικόνα των στοιχείων των παραστατικών, που αφορούν στο έργο.

Τονίζεται ότι η μη τήρηση ξεχωριστού λογαριασμού για κάποιες (ή όλες τις) κατηγορίες δαπανών θα έχει ως συνέπεια να κριθούν οι σχετικές δαπάνες μη επιλέξιμες. Όλα τα δικαιολογητικά, πρωτότυπα τιμολόγια κτλ παραστατικά στοιχεία δαπανών του έργου τηρούνται από τον αντίστοιχο δικαιούχο και τίθενται, οποτεδήποτε αυτό ζητηθεί, συγκεντρωμένα στη διάθεση της Γ.Γ.Ε.Τ. και των λοιπών αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων, που προβλέπονται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία. Φωτοαντίγραφα των τηρουμένων πρωτοτύπων παραστατικών θα τηρούνται σε ιδιαίτερους φακέλους του λογιστηρίου του δικαιούχου ανά έργο, φέροντας ένδειξη του φακέλου όπου βρίσκεται το πρωτότυπο. Τα τιμολόγια δαπανών συνοδεύονται υποχρεωτικά από παραστατικά, που αποδεικνύουν την εξόφληση αυτών ή από λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

Όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν στην εκτέλεση του έργου πρέπει να τηρούνται, τόσο κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης του έργου όσο και μετά απ' αυτή, για χρόνο τουλάχιστον τεσσάρων (4) ετών μετά την τελευταία καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης και πάντως όχι μικρότερο από το χρόνο παραγραφής της αξίωσης του Δημοσίου για την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. **Ειδικά για τις επιχειρήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Καν. 651/2014, για τις κρατικές ενισχύσεις «Οι φάκελοι με τα δικαιολογητικά έγγραφα φυλάσσονται επί 10 έτη από την ημερομηνία κατά την οποία χορηγήθηκαν είτε η ad hoc ενίσχυση είτε η τελευταία ενίσχυση δυνάμει του καθεστώτος».**

Η προαναφερθείσα υποχρέωση τήρησης των πρωτοτύπων δικαιολογητικών του έργου εξακολουθεί να υπάρχει ακόμη και αν από φορολογικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας προκύπτει ότι ο φορέας απέκτησε δικαίωμα καταστροφής των σχετικών στοιχείων μετά από φορολογικό έλεγχο. Μη-τήρηση των στοιχείων, που θα έχει ως συνέπεια την αδυναμία ελέγχου των πράξεων από τα προβλεπόμενα εθνικά ή κοινοτικά όργανα ελέγχου, θα οδηγήσει σε ανάκληση των σχετικών αποφάσεων χρηματοδότησης-ένταξης και επιστροφή του συνόλου της δημόσιας δαπάνης.

Εφόσον ο φορέας ασκεί επιλέξιμη και μη επιλέξιμη για τον Καν. 651/2014 δραστηριότητα, με τη διακριτή λογιστική παρακολούθηση επιβεβαιώνεται η μη σταυροειδής ενίσχυση των μη επιλέξιμων δραστηριοτήτων.

Τονίζεται ότι το σύνολο των παραστατικών δαπανών (π.χ. τιμολογίων) θα πρέπει να έχει εκδοθεί από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας και μέχρι την ημερομηνία λήξης του έργου.

Οι δαπάνες θα πρέπει να έχουν εξοφληθεί μέχρι τη διενέργεια του ενδιάμεσου ελέγχου ή το αργότερο μέχρι την υποβολή της τελικής έκθεσης. Δαπάνες που δεν έχουν εξοφληθεί εντός των παραπάνω χρονικών ορίων θα θεωρούνται μη επιλέξιμες κατά τον αντίστοιχο έλεγχο. Στην περίπτωση που αυτό συμβεί κατά τον ενδιάμεσο έλεγχο, οι δαπάνες αυτές μπορούν να υποβληθούν με το αίτημα τελικού ελέγχου, εφόσον έχουν εξοφληθεί. Οποιαδήποτε δαπάνη δεν έχει εξοφληθεί μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του τελικού ελέγχου κρίνεται οριστικά μη επιλέξιμη.

11.2. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΡΓΩΝ – ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

11.2.1. Παρακολούθηση έργων – Όργανα Επαλήθευσης

Η τεχνική παρακολούθηση των έργων θα γίνεται από την Κεντρική Γραμματεία της Προκήρυξης του Ευρωπαϊκού Δικτύου και από την Γ.Γ.Ε.Τ. **Η Γ.Γ.Ε.Τ., η Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. καθώς και άλλα εξουσιοδοτημένα όργανα ελέγχου διατηρούν το δικαίωμα, να ελέγχουν όποτε κρίνεται απαραίτητο, την πορεία του φυσικού και του οικονομικού αντικείμενου του έργου.**

Οι επιτροπές ελέγχου ή/και οι ειδικοί εμπειρογνώμονες πιστοποίησης της Γ.Γ.Ε.Τ., ορίζονται από το Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας και έχουν αποδεδειγμένη εμπειρία στο αντικείμενο του έργου.

Οι εμπειρογνώμονες πιστοποίησης φυσικού αντικείμενου προέρχονται από το Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών, και διαθέτουν τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις του άρθρου 27 του Ν. 4310/2014 (όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 19 του Ν.4386/2016) προσόντα στο αντικείμενο του προς πιστοποίηση έργου.

Μέχρι την σύσταση του Μητρώου Αξιολογητών, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 27 του Ν. 4310/2014, οι εμπειρογνώμονες ή τα μέλη των επιτροπών ορίζονται με πράξη του Γενικού Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας. (Ν. 4327/2015, άρθρο 30, παρ. 2).

Οι επαληθεύσεις/πιστοποιήσεις των υλοποιούμενων Πράξεων διενεργούνται από Επιτροπές εμπειρογνώμων φυσικού και οικονομικού αντικείμενου, οι οποίες ορίζονται με Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας.

Οι εμπειρογνώμονες φυσικού αντικείμενου αντλούνται από το ως άνω Μητρώο, **(διασφαλίζοντας τη μη συμμετοχή τους στην αξιολόγηση της εκάστοτε Πράξης).**

Εάν για ορισμένη πιστοποίηση δεν υπάρχουν στον πίνακα οι απαιτούμενοι για τη συγκεκριμένη περίπτωση ειδικοί επιστήμονες, επιτρέπεται με Απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων μετά από πρόταση του Γενικού Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της αρμόδιας επιτροπής του άρθρου 27 του Ν. 4310/2014, να ορίζονται ως μέλη ειδικοί επιστήμονες της ημεδαπής ή αλλοδαπής, που δεν περιλαμβάνονται στο Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών (Ν. 4310/2014, άρθρο 27, παρ. 8, άρθρο 19, Ν. 4386/2016).

Επισημαίνεται ότι:

- για τον έλεγχο των τιμών, οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορούν να ελέγχουν τα στοιχεία αξίας των μηχανημάτων και εξοπλισμού. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορεί να ζητήσουν από το δικαιούχο, τον προμηθευτικό οίκο ή και τρίτους πρόσθετα κατά την κρίση τους στοιχεία και πληροφορίες για την εξακρίβωση της αξίας και για τον έλεγχο των τιμών αυτών.
- για τον έλεγχο του κόστους των δαπανών του έργου μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και Επιτροπές κάθε είδους αποδεικτικά στοιχεία,
- όλες οι δαπάνες θα εξετάζονται για την επιλεξιμότητά τους, το εύλογο του κόστους, καθώς και για τη σκοπιμότητά τους σε σχέση με το ερευνητικό έργο κατά την πιστοποίησή τους. Σε περίπτωση που οι δαπάνες που πιστοποιούνται δεν κριθούν επιλέξιμες, εύλογες ή/και σχετικές με το

ερευνητικό έργο κατά την πιστοποίηση τους, θα γίνεται δεκτό, μόνο το ποσό που χαρακτηρίζεται ως επιλέξιμο, εύλογο και σχετικό.

- συμβάσεις ή Ιδιωτικά Συμφωνητικά συντάσσονται και προσκομίζονται μόνον εφόσον αυτό απαιτείται από τη Φορολογική Νομοθεσία.

Όσον αφορά στους οικονομικούς πιστοποιητές, υφίσταται στην ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ «άτυπο» μητρώο οικονομικών ελεγκτών, το οποίο εμπλουτιζόμενο κατά περίπτωση και από έμπειρους υπαλλήλους οικονομικής κατεύθυνσης της υπηρεσίας, αποτελεί μια ασφαλή και αξιόπιστη δεξαμενή οικονομικών πιστοποιητών. Για την πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου, δικαιούχων κρατικών ενισχύσεων, η ΓΓΕΤ λαμβάνει υπόψη τις Εκθέσεις πιστοποίησης των δαπανών που έχουν υποβληθεί από ορκωτούς λογιστές/ελεγκτές, εγγεγραμμένους στο Μητρώο Ελεγκτών της Ε.Λ.Τ.Ε. και ορίζει επαρκές δείγμα για την διασφάλιση της ποιότητας και αξιοπιστίας των εκθέσεων των ελεγκτών αυτών.

Το έργο του ορκωτού λογιστή περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την υποβολή έκθεσης ελέγχου που αφορά στον έλεγχο της νομιμότητας και της κανονικότητας διενέργειας και εξόφλησης των δαπανών και της ορθής λογιστικής καταχώρησής τους, την πραγματοποίηση των δαπανών εντός της επιλέξιμης περιόδου, την ύπαρξη επαρκών δικαιολογητικών για τον συσχετισμό αυτών με το συγκεκριμένο έργο, καθώς και τη συμμόρφωση με τους όρους της απόφασης χρηματοδότησης. Οι ορκωτοί λογιστές/ελεγκτές επιλέγονται από τον δικαιούχο και η δαπάνη για την απασχόλησή τους είναι επιλέξιμη στην οικεία Δράση μέχρι και τρεις (3) μήνες από τη λήξη κάθε έργου. Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) εκδίδει ειδικότερες οδηγίες για το περιεχόμενο και τις διαδικασίες υποβολής της έκθεσης ελέγχου.

11.2.2. Διαδικασία ελέγχων-πιστοποιήσεων

Οι έλεγχοι μπορεί να πραγματοποιούνται, είτε με επισκέψεις στο χώρο εκτέλεσης του έργου και στην έδρα του Συντονιστή, είτε διοικητικά από τα δηλωθέντα στην ενδιάμεση έκθεση προόδου, την τελική έκθεση και τα παραδοτέα του έργου.

Οι Δικαιούχοι οφείλουν να υποβάλλουν στοιχεία προόδου του έργου με τη μορφή τυποποιημένων εκθέσεων μέσω κατάλληλης διαδικτυακής εφαρμογής του ΠΣΚΕ.

Τονίζεται ότι:

- α. Στην ίδια εφαρμογή του ΠΣΚΕ υποβάλλονται όλα τα παραδοτέα του έργου. Αν η χωρητικότητα του αντίστοιχου Πεδίου στο ΠΣΚΕ είναι περιορισμένη τότε θα πρέπει να προσκομίζονται τα παραδοτέα του έργου και σε έντυπη μορφή**
- β. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ΣΔΕ 2014-2020, Διαδικασία ΔΙΙ_7_ΚΕ: Διοικητική και επιτόπια επαλήθευση/πιστοποίηση - καταβολή ενίσχυσης (πράξεις ΚΕ), η ΔΑ/ΕΦ προβαίνει σε εξέταση και επεξεργασία των στοιχείων που έχουν υποβληθεί με το αίτημα του Δικαιούχου και ειδικότερα όσον αφορά στη πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου, στον έλεγχο των δαπανών με βάση τα υποβληθέντα παραστατικά και στην επιβεβαίωση του εύλογου του κόστους, των επιλέξιμων με την απόφαση χρηματοδότησης/ενίσχυσης δαπανών.**

Η **Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου** με το αντίστοιχο **Αίτημα Διενέργειας Ενδιάμεσου Ελέγχου** υποβάλλεται το αργότερο εντός 30 ημερών από τη συμπλήρωση του μισού χρόνου υλοποίησης του κάθε έργου. Η Ενδιάμεση Έκθεση υποβάλλεται:

- Σε περίπτωση λήψεως προκαταβολής εφόσον το σύνολο των υποβληθεισών δαπανών υπερβαίνει το 80% του ποσού της Δημόσιας Δαπάνης που έχει δοθεί ως προκαταβολή για τον κάθε δικαιούχο
- Σε περίπτωση μη λήψης προκαταβολής, εφόσον έχει υλοποιήσει τουλάχιστον το 40% προϋπολογισμού του έργου του

Η Έκθεση καλύπτει συγκεκριμένη χρονική περίοδο και περιλαμβάνει τα απαραίτητα στοιχεία με τα οποία τεκμηριώνεται η πρόοδος του έργου τόσο ως προς το φυσικό όσο και ως προς το οικονομικό αντικείμενο. Με βάση την υποβληθείσα Έκθεση και τα παραστατικά που τη συνοδεύουν διενεργείται ο σχετικός έλεγχος και πιστοποιείται το ποσοστό ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου, με βάση το οποίο αποφασίζεται η εκταμίευση και το ύψος της ενδιάμεσης δόσης.

Εντός χρονικού διαστήματος τριών (3) μηνών το αργότερο από την ημερομηνία λήξης του έργου, υποβάλλεται η **Τελική Έκθεση** που περιλαμβάνει απολογισμό του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου και συνοδεύεται υποχρεωτικά από **Αίτημα Διενέργειας Τελικού Ελέγχου** και Πιστοποίησης της Ολοκλήρωσης του έργου. Η έκθεση περιλαμβάνει τα απαραίτητα στοιχεία με τα οποία τεκμηριώνεται η ολοκλήρωση του έργου που έχει αναλάβει ο έλληνας εταίρος ως προς το φυσικό αντικείμενο. Ως προς το οικονομικό αντικείμενο, στην έκθεση περιλαμβάνονται δαπάνες που δεν είχαν ελεγχθεί και εγκριθεί σε προηγούμενο έλεγχο. Με βάση την Τελική Έκθεση και τα παραστατικά που τη συνοδεύουν διενεργείται ο σχετικός έλεγχος και πιστοποιείται η ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου, οριστικοποιείται ο τελικός προϋπολογισμός του έργου και η αντίστοιχη Δημόσια Δαπάνη και επιβεβαιώνεται η τήρηση των όρων της απόφασης χρηματοδότησης. Με βάση τα πορίσματα της έκθεσης λαμβάνεται απόφαση για την εκταμίευση της Αποπληρωμής-Τελικής Δόσης, για το ύψος αυτής, καθώς και για την επιστροφή της εγγυητικής επιστολής.

Στην περίπτωση που δεν έχει υποβληθεί Αίτημα Διενέργειας Ενδιάμεσου Ελέγχου μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη συμπλήρωση διαστήματος ίσου με το ήμισυ της διάρκειας του έργου, ο Δικαιούχος οφείλει να ενημερώσει εγγράφως την ΓΓΕΤ σχετικά με την πρόοδο στην υλοποίηση του έργου και την αναμενόμενη ημερομηνία Αιτήματος Ελέγχου.

Οι εκθέσεις προόδου περιέχουν:

- α) αναλυτική τεχνική περιγραφή του έργου που υλοποιήθηκε στην εξεταζόμενη χρονική περίοδο, ανά Ενότητα Εργασίας, καθώς και τα αντίστοιχα παραδοτέα
- β) καταγραφή ενδεχόμενων αποκλίσεων ή/και προβλημάτων σε σχέση με την υλοποίηση του εγκεκριμένου έργου και τεκμηρίωση των ακολουθούμενων/ προτεινόμενων λύσεων
- γ) τα οικονομικά στοιχεία του έργου για την περίοδο που καλύπτει ο έλεγχος, ανά δικαιούχο, Ενότητα Εργασίας, κατηγορία δαπάνης και στο σύνολο του εκτελεσθέντος έργου
- δ) Υπεύθυνη Δήλωση του Δικαιούχου, υπογεγραμμένη αρμοδίως, όπου θα αναφέρεται ότι:
  - Τα πρωτότυπα είναι πάντα στη διάθεση της ΓΓΕΤ
  - Τα παραστατικά δεν αντιστοιχούν σε δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλο πρόγραμμα
  - Οι δαπάνες του έργου παρακολουθούνται λογιστικά σε ξεχωριστό λογαριασμό και είναι εις γνώση του υπογράφοντα ότι όσες από αυτές δεν έχουν καταχωρηθεί στο λογαριασμό αυτό θα κριθούν ως μη επιλέξιμες

στ) Βεβαίωση/έκθεση ορκωτού λογιστή/ελεγκτή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο πρώτο μέρος της παρούσας ενότητας.

Επιπρόσθετα, μαζί με την Τελική Έκθεση υποβάλλονται:

- Σύνοψη της έκθεσης (στα ελληνικά και στα αγγλικά) σε μορφή κατάλληλη για δημοσίευση, όπου αναφέρονται οι στόχοι και τα επιτεύγματα του έργου.
- Στην περίπτωση παραγωγής ερευνητικών αποτελεσμάτων, μελέτη αξιοποίησης στην οποία ο κάθε δικαιούχος αναφέρει πώς προτίθεται να εκμεταλλευθεί ή να αξιοποιήσει εμπορικά τα αποτελέσματα του έργου και όλα τα δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας επί των αποτελεσμάτων, όπου περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων και οι εφευρέσεις που έγιναν, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που ζητούνται ή πρόκειται να ζητηθούν ή έχουν αποκτηθεί, τα καταχωρημένα σχέδια και παρόμοια νόμιμα δικαιώματα επί των αποτελεσμάτων. Η μελέτη περιλαμβάνει κάθε σχετική έρευνα και στοιχεία που απαιτούνται για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου.

Μετά την υποβολή της Ενδιάμεσης Έκθεσης Προόδου και της Τελικής Έκθεσης ακολουθεί έλεγχος από τα ως άνω αρμόδια όργανα όπου:

- επαληθεύεται η ολοκλήρωση ή η πρόοδος που έχει επιτευχθεί στην υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου του έργου σε σχέση με τις υποχρεώσεις του έλληνα εταίρου, όπως αυτές προκύπτουν από την απόφαση χρηματοδότησης και το Τεχνικό Παράρτημα. Ελέγχονται τα παραδοτέα του έργου, καθώς και το τελικό αποτέλεσμα (προϊόν, συσκευή, διάταξη, μέθοδος παραγωγής κλπ).
- κρίνεται η επιλεξιμότητα των πραγματοποιηθεισών δαπανών, για τις οποίες διαπιστώνεται η σχέση τους με το έργο, η νομιμότητά τους και τέλος η επιλεξιμότητά τους σε σχέση με την απόφαση χρηματοδότησης, την Αναλυτική Πρόσκληση και το Τεχνικό Παράρτημα.
- Διατυπώνεται άποψη σε σχέση με τη χρηματοδότηση του έργου.

Στη συνέχεια, συντάσσεται έκθεση πιστοποίησης/επαλήθευσης μέσω του ΠΣΚΕ, στην οποία αποτυπώνονται τα στοιχεία αυτά και αφού υποβληθεί για έγκριση (Απόφαση Ολοκλήρωσης) στον Γενικό Γραμματέα Ε&Τ αποστέλλεται στον δικαιούχο. Στην περίπτωση, που ο δικαιούχος διαφωνεί με τα αποτελέσματα της έκθεσης πιστοποίησης, μπορεί να υποβάλει εγγράφως τυχόν αντιρρήσεις στην Γ.Γ.Ε.Τ. το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών μετά την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων του ελέγχου από την Γ.Γ.Ε.Τ. Μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής, θα θεωρείται ότι οι ενδιαφερόμενοι έχουν αποδεχτεί τα αποτελέσματα και δεν θα γίνεται δεκτή η υποβολή ενστάσεων. Οι ενστάσεις θα εξετάζονται κατά περίπτωση από την επιτροπή διενέργειας του ελέγχου ή την επιτροπή ενστάσεων που θα ορίζεται από το Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας.

Όταν από τον έλεγχο διαπιστώνεται ότι το έργο δεν εκτελείται σύμφωνα με τις προδιαγραφές ή ότι τα ως εκείνη τη στιγμή διαθέσιμα αποτελέσματα δεν εγγυώνται την επιτυχία του έργου στο σύνολό του ή ότι στην κατάσταση των δαπανών έχουν συμπεριληφθεί μη-επιλέξιμες δαπάνες, τα όργανα ελέγχου ή/και η αρμόδια Υπηρεσία της Γ.Γ.Ε.Τ. μπορούν να εισηγηθούν τη διακοπή του έργου, την περικοπή αντίστοιχου ποσού ή/και την επιστροφή της ήδη καταβληθείσας χρηματοδότησης. Σε περίπτωση έκδοσης απόφασης ανάκλησης (απένταξη του έργου), εφαρμόζονται κατά περίπτωση οι διατάξεις της Α.Π. Αριθμ. 126829 / ΕΥΘΥ 1217/21-12-2105 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β 2784) με θέμα «ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΑΧΡΕΩΣΤΗΤΩΣ Ή ΠΑΡΑΝΟΜΩΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΠΟΣΩΝ ΑΠΟ ΠΟΡΟΥΣ ΤΟΥ

ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2014-2020, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡ. 22 ΤΟΥ Ν. 4314/2014»

Σε περίπτωση αποδοχής από τον πιστοποιητή του φυσικού αντικειμένου του έργου, μέρους ή ποσοστού των παραδοτέων ερευνητικού έργου είτε ως προς την ποσότητα είτε ως την ποιότητα αυτού, η αρμόδια Υπηρεσία περικόπτει από το πιστοποιηθέν από τους ορκωτούς λογιστές/ελεγκτές ύψος δαπάνης αντίστοιχο ποσό ή ποσοστό.

Η θετική αξιολόγηση των ενδιάμεσων εκθέσεων προόδου αποτελεί την προϋπόθεση καταβολής της επόμενης δόσης της χρηματοδότησης. Μετά την ολοκλήρωση του έργου, ο δικαιούχος υποχρεούται, το αργότερο εντός τριών (3) μηνών, να υποβάλλει στην Γ.Γ.Ε.Τ. τελική έκθεση προόδου και αίτηση αποπληρωμής του έργου. Εκδίδεται έκθεση τελικής πιστοποίησης και Απόφαση Ολοκλήρωσης της πράξης μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) η οποία αποτελεί την προϋπόθεση καταβολής της τελικής δόσης της χρηματοδότησης και αποπληρωμής των έργων.

Το έργο απεντάσσεται σε περίπτωση υπέρβασης κατά δύο (2) μήνες των προθεσμιών που ορίζονται στο παρόν κεφάλαιο και αφορούν στην υποβολή της ενδιάμεσης και τελικής έκθεσης προόδου (φυσικού και οικονομικού αντικειμένου) και των αιτήσεων καταβολής των δόσεων και της αποπληρωμής.

11.3 ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Η Δημόσια Δαπάνη (Εθνική επιχορήγηση) κάθε εγκεκριμένου έργου ανέρχεται, κατά μέγιστο, στο ποσό το οποίο αναφέρεται στην Απόφαση Ένταξης της πράξης.

Η καταβολή της ενίσχυσης γίνεται σε στάδια (δόσεις) κατά τη διάρκεια του έργου. Κάθε δόση αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο ποσοστό της συνολικής εγκεκριμένης ενίσχυσης – το ποσοστό αυτό ισχύει τόσο για το σύνολο των Ελλήνων εταίρων σύμπραξης όσο και για κάθε δικαιούχο χωριστά. Η τελευταία δόση (αποπληρωμή) καταβάλλεται μετά τη λήξη και οριστική παραλαβή του έργου και το ύψος της δεν είναι προκαθορισμένο, αλλά εξαρτάται από τις συνολικές πιστοποιημένες δαπάνες του κάθε δικαιούχου για το σύνολο του έργου.

Η καταβολή της κάθε δόσης της ενίσχυσης από την Γ.Γ.Ε.Τ. γίνεται με την κατάθεση του αντιστοίχου ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό, που ο δικαιούχος έχει δηλώσει στην Γ.Γ.Ε.Τ. και θα πραγματοποιείται ανάλογα με τη ροή χρηματοδότησης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

Προκαταβολή

Η προκαταβολή καταβάλλεται μετά την υπογραφή της απόφασης χρηματοδότησης και ανέρχεται στο 40% της εγκεκριμένης ενίσχυσης.

Για την είσπραξη της προκαταβολής απαιτείται η υποβολή από τον δικαιούχο των παρακάτω δικαιολογητικών:

- α) Αθεώρητο τιμολόγιο (επιχορηγήσεων)
- β) Φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα
- γ) Επωνυμία της Τράπεζας του δικαιούχου και σχετικό αριθμό IBAN
- δ) Μόνο από τις επιχειρήσεις, εγγυητική επιστολή προκαταβολής ίση με το ποσό της προκαταβολής που αντιστοιχεί στο δικαιούχο. Εξαιρούνται οι επιχειρήσεις οι οποίες έχουν συσταθεί κατ’

εξουσιοδότηση του άρθρου 3 παρ. 5 του Νόμου 1514/1985 και των τροποποιήσεων αυτού. Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής θα απελευθερώνεται μετά από την πιστοποίηση δαπανών ύψους ίσου ή μεγαλύτερου του 40% του συνολικού προϋπολογισμού του δικαιούχου.

Στην περίπτωση, που η επιχείρηση δεν επιθυμεί να καταθέσει εγγυητική επιστολή, η προκαταβολή ενίσχυσης δεν θα καταβάλλεται μέχρι την πιστοποίηση υποβληθησών δαπανών ίσων με το 40% του συνολικού προϋπολογισμού του δικαιούχου .

Τα ανωτέρω δικαιολογητικά θα πρέπει να προσκομιστούν το αργότερο σε ένα μήνα από τη σχετική ειδοποίηση της Γ.Γ.Ε.Τ. Στην αντίθετη περίπτωση, ή εάν η Γ.Γ.Ε.Τ. κρίνει ότι δεν έχουν αρχίσει οι εργασίες υλοποίησης μέσα σε δύο (2) μήνες από την ημερομηνία έναρξης του έργου, μπορεί να εξετάσει την περίπτωση διακοπής της χρηματοδότησης του έργου.

Καταβολή ενδιάμεσης δόσης ενίσχυσης

Η ενδιάμεση δόση είναι ανάλογη του ύψους των πιστοποιούμενων δαπανών και δύναται να ανέλθει αθροιστικά με την προκαταβολή μέχρι το 80% της εγκεκριμένης ενίσχυσης. Η ενδιάμεση δόση καταβάλλεται μετά την υποβολή της ενδιάμεσης έκθεσης προόδου και την διενέργεια του αντίστοιχου ελέγχου, όπως προβλέπεται στην ενότητα 11.2.2, και εφόσον οι πιστοποιημένες δαπάνες του έργου καλύπτουν ποσοστό του προϋπολογισμού ίσο ή μεγαλύτερο του 40% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου. Ο Δικαιούχος θα πρέπει να συνεκτιμήσει ότι δεν προβλέπεται άλλη ενδιάμεση δόση πριν την αποπληρωμή.

Για τους δικαιούχους που έχουν λάβει προκαταβολή, δύναται να καταβληθεί ενδιάμεση δόση, εφόσον έχει πιστοποιηθεί η απορρόφηση του συνόλου της προκαταβολής και ανανεωθεί ο χρόνος ισχύος της κατατεθείσας εγγυητικής επιστολής ή κατατεθεί νεότερη μικρότερου ποσού.

Καταβολή αποπληρωμής

Το υπόλοιπο (20%) της εγκεκριμένης ενίσχυσης καταβάλλεται μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του ερευνητικού έργου, την υποβολή της τελικής έκθεσης ολοκλήρωσης και την πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου από την Γ.Γ.Ε.Τ.

Για την είσπραξη κάθε δόσης υποβάλλονται από κάθε δικαιούχο τα α), β) και γ) δικαιολογητικά της παραγράφου 1.

Εάν κατά την ολοκλήρωση των εργασιών του έργου διαπιστωθεί ότι η συνολική ενίσχυση, η οποία έχει ήδη καταβληθεί από την Γ.Γ.Ε.Τ., σε κάποιο δικαιούχο είναι μεγαλύτερη από αυτή που του οφείλεται βάσει της προόδου του φυσικού αντικειμένου ή/και των συνολικών δαπανών του, όπως αυτά προκύπτουν από τις σχετικές εκθέσεις πιστοποίησης, τότε ο δικαιούχος επιστρέφει στην Γ.Γ.Ε.Τ. τη διαφορά, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και είσπραξης δημοσίων εσόδων για την περίπτωση έργων εθνικής και κοινοτικής χρηματοδότησης.

12. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

12.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ

Τροποποίηση επιμέρους στοιχείων της Απόφασης χρηματοδότησης (συμπεριλαμβανομένων και αυτών του Τεχνικού Παραρτήματος) είναι δυνατή εφόσον **τηρούνται αθροιστικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις**

- παρέχεται επαρκής τεκμηρίωση για την αναγκαιότητα των προτεινόμενων μεταβολών των στοιχείων του έργου ως προς την ομαλή υλοποίηση του αντικειμένου του έργου και την επίτευξη των στόχων του
- δεν αλλοιώνονται η φύση και οι στόχοι του έργου
- δεν μεταβάλλονται στοιχεία με τρόπο που να ακυρώνονται η επιλεξιμότητα ή/και η θετική αξιολόγηση της πρότασης, βάσει των κριτηρίων της παρούσας Πρόσκλησης
- δεν προκύπτει αύξηση της δημόσιας ενίσχυσης για το έργο

Τα αιτήματα τροποποίησης υποβάλλονται μόνο μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) από τον δικαιούχο, σύμφωνα με τυποποιημένη φόρμα του ΠΣΚΕ και εν συνεχεία υποβάλλονται σε φυσική μορφή τα σχετικά πληροφοριακά έντυπα συνοδευόμενα με τα συν/να δικαιολογητικά.

Τα αιτήματα εξετάζονται και εγκρίνονται από την αρμόδια Υπηρεσία. Τροποποιήσεις στοιχείων του έργου μείζονος σημασίας, τα οποία ορίζονται στην επόμενη παράγραφο, εξετάζονται από Επιτροπή Ελέγχου Αιτημάτων Τροποποιήσεων της Δράσης και εγκρίνονται από τον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας. Η Επιτροπή Ελέγχου Αιτημάτων Τροποποιήσεων συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της ΓΓΕΤ. Η Επιτροπή αποτελείται από έμπειρα στελέχη της ΓΓΕΤ ή/και από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες, εγγεγραμμένους ή μη στο Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών, που τηρείται στην ΓΓΕΤ. Η εξέταση των αιτημάτων τροποποίησης γίνεται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ).

Δεν θεωρείται ότι αλλάζει η φύση του έργου και οι στόχοι αυτού, εφόσον οι αλλαγές αφορούν σε μεταφορά κονδυλίων από κατηγορία σε κατηγορία δαπάνης του έργου του δικαιούχου ή από ενότητα σε ενότητα εργασίας, που επιφέρει μεταβολή της αντίστοιχης κατηγορίας ή ενότητας μέχρι 25% σε σχέση με τον αρχικά εγκριθέντα προϋπολογισμό της αντίστοιχης κατηγορίας ή της αντίστοιχης ενότητας ή σε αλλαγή ερευνητικού ή λοιπού προσωπικού με τα ίδια προσόντα με αυτό, που αντικαθίσταται. Η μεταφορά κονδυλίων σε κατηγορία δαπάνης, στην οποία δεν υφίσταται εγκεκριμένο ποσό, επιτρέπεται μέχρι 5% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου του δικαιούχου. Ο φορέας ή η επιχείρηση δύναται να πραγματοποιεί τις προαναφερθείσες αλλαγές σε όλη την διάρκεια του έργου μέχρι την λήξη αυτού με ενημέρωση της αρμόδιας Υπηρεσίας της ΓΓΕΤ και με την επιφύλαξη της επαλήθευσής τους.

12.2 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ

1. Ως τροποποιήσεις μείζονος σημασίας, που εξετάζονται από την Επιτροπή Ελέγχου Αιτημάτων Τροποποιήσεων, είναι οι παρακάτω:

- Τροποποίηση επί μέρους στοιχείων του φυσικού αντικειμένου και μεταφορά κονδυλίων μεγαλύτερη του 25% μεταξύ των κατηγοριών ή αλλαγή μεγαλύτερη του 5% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου σε κατηγορία δαπάνης στην οποία δεν υφίσταται εγκεκριμένο ποσό
- Αλλαγή Επιστημονικού Υπευθύνου ή αλλαγή των βασικών μελών της ερευνητικής ομάδας
- Αντικατάσταση εταίρου σύμπραξης ή μεταφορά κονδυλίων μεταξύ εταίρων που αυξάνει ή μειώνει μέχρι 20% τον Π/Υ εκάστου εταίρου.
- Αντικατάσταση υπεργολάβου
- Παράταση ολοκλήρωσης του έργου

Τα θέματα προς εξέταση εισάγονται στην Επιτροπή από την αρμόδια Υπηρεσία. Οι τροποποιήσεις ενσωματώνονται στην απόφαση χρηματοδότησης του έργου με ανάλογη τροποποίηση αυτής.

Επισημάνση: Σε κάθε περίπτωση για την τροποποίηση της πράξης πρέπει να πληρούνται όροι και προϋποθέσεις που διασφαλίζουν την επιλεξιμότητα και θετική αξιολόγησή της, βάσει των κριτηρίων της εκάστοτε Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης.

2. Τα αιτήματα τροποποιήσεων, εκτός αυτών που υποβάλλονται για λόγους ανωτέρας βίας, μπορούν να κατατίθενται μετά τον πρώτο χρόνο από την ημερομηνία έναρξης υλοποίησης του έργου, όπως αυτή ορίζεται στην Απόφαση χρηματοδότησης και **τουλάχιστον 30 (τριάντα) ημερολογιακές μέρες πριν την ημερομηνία λήξης του έργου** (ως ημερομηνία υποβολής θεωρείται η ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής του αιτήματος μέσω του ΠΣΚΕ). Αιτήματα που υποβάλλονται μετά από αυτήν την προθεσμία δε θα εξετάζονται. Όλες οι τροποποιήσεις, εκτός αυτών που πραγματοποιούνται με ευθύνη του δικαιούχου, όπως περιγράφονται στη παράγραφο 1, τελούν υπό την έγκριση είτε της αρμόδιας Υπηρεσίας, είτε της Επιτροπής Ελέγχου Αιτημάτων Τροποποίησης. Τα **σχετικά αιτήματα θα πρέπει να συνοδεύονται από αναλυτική αιτιολόγηση** σε σχέση με τις ανάγκες του φυσικού αντικειμένου του έργου που δημιουργούν την ανάγκη για την εκάστοτε τροποποίηση. Τα αιτήματα τροποποιήσεων δεν θα εξετάζονται έως ότου υποβληθούν όλα τα απαραίτητα συνοδευτικά στοιχεία και δικαιολογητικά που προβλέπονται από την παρούσα Ενότητα ή την Απόφαση χρηματοδότησης. Εφόσον υποβληθούν όλα τα απαραίτητα στοιχεία, η Επιτροπή Ελέγχου θα επεξεργάζεται τα αιτήματα τροποποιήσεων και θα αποστέλλει ηλεκτρονικά τις σχετικές απαντητικές επιστολές ή/και τροποποιητικές αποφάσεις, όπου απαιτείται. Στην περίπτωση που η τροποποίηση επιφέρει αλλαγές σε στοιχεία του Τεχνικού Παραρτήματος της Απόφασης χρηματοδότησης, θα πρέπει να υποβάλλεται σε ηλεκτρονική μορφή το ενημερωμένο Τεχνικό Παράρτημα με ευδιάκριτα σημειωμένες τις αλλαγές, που επέρχονται σε σχέση με το εκάστοτε ισχύον Τεχνικό Παράρτημα. Για την ορθή και ταχύτερη επεξεργασία των αιτημάτων των ενδιαφερομένων θα πρέπει η υποβαλλόμενη ηλεκτρονική μορφή του Τεχνικού Παραρτήματος να περιέχει πλήρη και ακριβή απεικόνιση των αιτούμενων τροποποιήσεων. Η ευθύνη για την ορθή διατύπωση των αιτημάτων και την ορθή ενημέρωση του Τεχνικού Παραρτήματος βαρύνει τον ενδιαφερόμενο δικαιούχο του έργου. **Τυχόν λάθη για τα οποία ευθύνονται οι ενδιαφερόμενοι δε δεσμεύουν την Γ.Γ.Ε.Τ.** ως προς τις συνέπειες των σχετικών στοιχείων της Απόφασης ή του Τεχνικού Παραρτήματος.

Οι τροποποιήσεις ενσωματώνονται στην απόφαση χρηματοδότησης του έργου με ανάλογη τροποποίηση αυτής.

12.3 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Χρονική παράταση

Εάν υπάρχουν αποχρώντες λόγοι, εκτός του άμεσου ελέγχου της κοινοπραξίας, για τους οποίους η υλοποίηση του έργου υστερεί του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος, είναι δυνατή η παράταση της υλοποίησης του έργου, χωρίς αντίστοιχη αύξηση του προϋπολογισμού του. Η σχετική αίτηση θα πρέπει να τεκμηριώνει ικανοποιητικά τους λόγους για τους οποίους ζητείται η χρονική παράταση. Επισημαίνεται ότι χρονική παράταση μπορεί να δοθεί **μόνο μια φορά** και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 της συνολικής διάρκειας του εκάστοτε έργου. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η έγκριση της παράτασης από την εκάστοτε Επιτροπή Ελέγχου Αιτημάτων Τροποποίησης της Γ.Γ.Ε.Τ.

Δεν επιτρέπονται οι παρακάτω τροποποιήσεις:

- τροποποίηση της ημερομηνίας έναρξης του έργου
- η αύξηση της ενίσχυσης (δημόσιας δαπάνης) τόσο του συνόλου του έργου όσο και οποιουδήποτε επιμέρους δικαιούχου
- μεταφορά κονδυλίων μεταξύ εταίρων μεγαλύτερη του 20%
- τροποποίηση του φυσικού αντικείμενου του έργου. Αλλαγές στις τεχνικές μεθοδολογίες υλοποίησης του ερευνητικού αντικείμενου που προκαλούνται από τις συνήθεις τεχνολογικές ή άλλες εξελίξεις στο αντίστοιχο επιστημονικό πεδίο δε συνιστούν τροποποίηση του φυσικού αντικείμενου, εφόσον η τεχνολογική στάθμιση είναι υψηλότερη των υπαρχόντων.

13. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

Μετά την σύνταξη της Έκθεσης Επαλήθευσης των συνολικών στοιχείων της Πράξης, και με βάση τα αποτελέσματά της και την σύνταξη της έκθεσης πιστοποίησης, η ΓΓΕΤ προβαίνει στη σύνταξη της Βεβαίωσης Ολοκλήρωσης Πράξης μέσω του ΠΣΚΕ, την οποία κοινοποιεί στο Δικαιούχο.

Με τη έκδοση της Απόφασης Ολοκλήρωσης πράξης:

- βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου της Πράξης (τα παραδοτέα και οι στόχοι της Πράξης)
- βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου και αποτυπώνεται το τελικό αποτέλεσμα της επαλήθευσης δαπανών (συνολική δαπάνη και αντιστοιχούσα δημόσια δαπάνη)
- ορίζεται το τελικό καταβλητέο ποσό της δημόσιας συνεισφοράς και αποτυπώνονται ποσά που ενδεχόμενα έχουν ήδη καταβληθεί καθώς και το υπολειπόμενο προς καταβολή ποσό
- καθορίζεται το τελικό χρηματοδοτικό σχήμα της Πράξης
- διαπιστώνεται η τήρηση των υποχρεώσεων των δικαιούχων που τίθενται στην απόφαση ένταξης Χρηματοδότησης,
- διαπιστώνεται η συμμόρφωση των δικαιούχων με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/επιθεωρήσεων/ελέγχων που έχουν διενεργηθεί στην πράξη
- καθορίζεται η ακριβής ημερομηνία ανάληψης κάθε μακροχρόνιας υποχρέωσης των δικαιούχων, όπως αυτές έχουν προδιαγραφεί στην απόφαση χρηματοδότησης/ένταξης

Η ΓΓΕΤ κοινοποιεί την Απόφαση Ολοκλήρωσης πράξης στον δικαιούχο.

14. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

14.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΑΚΑΙΟΥΧΩΝ

Οι δικαιούχοι των οποίων τα έργα θα υπαχθούν στην παρούσα Δράση, θα πρέπει να τηρούν τις παρακάτω ειδικότερες υποχρεώσεις:

A. Υποχρεώσεις που αφορούν στο χρονικό διάστημα υλοποίησης του έργου

- i. να τηρούν τους όρους της Απόφασης Χρηματοδότησης /ένταξης
- ii. να τηρούν την Ενωσιακή και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων, κρατικών ενισχύσεων, την αειφόρο ανάπτυξη, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, τη μη διάκριση και την προσβασιμότητα Ατόμων με Αναπηρίες (ΕΕ 1303/2013/17.12.2013, Άρθρο 7)
- iii. να μην μεταβάλουν την εταιρική τους σύνθεση ως προς τα πρόσωπα ή τα ποσοστά συμμετοχής τους, χωρίς να προηγείται επίσημη ενημέρωση και έγκριση της Γ.Γ.Ε.Τ.
- iv. να τηρούν ξεχωριστή λογιστική μερίδα για την πράξη ή να διαθέτουν επαρκή λογιστική κωδικοποίηση από την οποία να προκύπτει η καταχώρηση όλων των δαπανών που αντιστοιχούν πλήρως προς τις δαπάνες που δηλώνονται
- v. να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες, για την ενημέρωση του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.) με τα δεδομένα και έγγραφα της πράξης που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των υποβαλλόμενων στοιχείων
- vi. να μην λαμβάνουν ενίσχυση από άλλο εθνικό ή κοινοτικό πρόγραμμα για την υλοποίηση της ίδιας πρότασης ή τμήματος αυτής
- vii. να μην εκμισθώνουν, μεταβιβάζουν ή αντικαθιστούν πάγια περιουσιακά στοιχεία που ενισχύονται, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση του έργου. Στη περίπτωση αυτή, οφείλουν προ οιασδήποτε ενέργειας, να υποβάλουν αίτημα τροποποίησης στη ΓΓΕΤ και εφόσον εγκριθεί να προβούν στην αντικατάσταση, με τήρηση όλων των παραστατικών που αφορούν τόσο στο νέο όσο και στον παλιό εξοπλισμό
- viii. να τηρηθούν οι απαιτήσεις δημοσιότητας, όπως ορίζονται στο Παράρτημα XII του Καν. ΕΕ 1303/2014 και το Κεφάλαιο II του Καν. ΕΕ 821/2014, καθώς και στον Επικοινωνιακό Οδηγό για το ΕΣΠΑ 2014 – 2020. Ειδικότερα:
  - να τοποθετήσουν σε εμφανές σημείο της επιχείρησής τους αφίσα, (πινακίδα ενημέρωσης) σύμφωνα με τον Επικοινωνιακό Οδηγό 2014-2020 αναφορικά με τη συνδρομή του διαρθρωτικού ταμείου στην υλοποίηση του έργου τους, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θα υποδειχθούν
  - να κάνουν αναφορά στη χρηματοδότηση του έργου από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους μέσω της παρούσας Πρόσκλησης, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο λεκτικό, αλλά και τα σχετικά λογότυπα που θα τους υποδειχθούν από την Γ.Γ.Ε.Τ. ή/και την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π., σε κάθε είδους ενέργεια δημοσιότητας που αφορά στο έργο (π.χ. ανακοινώσεις στον έντυπο

και ηλεκτρονικό τύπο, παρουσιάσεις σε ημερίδες και συνέδρια, επιστημονικές εργασίες σε εθνικά και διεθνή περιοδικά, εκδηλώσεις), καθώς και με την ανάρτηση στον δικτυακό τόπο τους

ix. να αποδέχονται την συμπερίληψή τους στο κατάλογο των πράξεων του Ε.Π. που δημοσιοποιεί η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. (ή εναλλακτικά η Γ.Γ.Ε.Τ.), στις διαδικτυακές πύλες www.antagonistikotita.gr, www.espa.gr, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 115 και στο Παράρτημα XII του Καν. 1303/2013, και στο οποίο αναφέρονται:

- η ονομασία του δικαιούχου και της πράξης
- η σύνοψη της πράξης
- η ημερομηνία έναρξης της πράξης
- η καταληκτική ημερομηνία πράξης
- η συνολική επιλέξιμη δαπάνη
- το ποσοστό συγχρηματοδότησης
- ο ταχυδρομικός κώδικας ή άλλη κατάλληλη ένδειξη της τοποθεσίας
- η χώρα
- η ονομασία της κατηγορίας παρέμβασης της πράξης.

x. Επισημαίνεται ότι οι όροι υλοποίησης της πράξης, όπως ορίζονται στην απόφαση ένταξης, είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από το δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από την Γ.Γ.Ε.Τ. συνιστά βάσιμη αιτία διακοπής χρηματοδότησης της πράξης. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνέπεια αυτής της αλλαγής δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την Γ.Γ.Ε.Τ. Υποτροπή του δικαιούχου συνιστά βάσιμη αιτία ανάκλησης της απόφασης ένταξης της πράξης στο πρόγραμμα και μετακύληση σε αυτό των δημοσιονομικών επιπτώσεων.

xi. να παρέχουν τα δεδομένα φυσικού αντικείμενου, τα οποία είναι απαραίτητα για τη συμπλήρωση των κοινών δεικτών του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ι του Κανονισμού 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), σύμφωνα και με τις κατευθύνσεις που θα τους δοθούν από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ. Μη ανταπόκριση σε αίτημα λήψης στοιχείων, που απαιτούνται στο **Παράρτημα IV** θα οδηγήσει σε ανάκληση της απόφασης Χρηματοδότησης / ένταξης.

B. Μακροχρόνιες Υποχρεώσεις

i. Όλοι οι δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν στοιχεία για την αποτίμηση της επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων καθώς και οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία προς την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/ΓΓΕΤ σχετικά με το έργο τους, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων. Επίσης οι δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση των δράσεων στην οποία συμμετείχαν και χρηματοδοτήθηκαν.

ii. Να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες, για την ενημέρωση του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) με τα δεδομένα και έγγραφα της πράξης που υλοποιεί, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλει στο ΠΣΚΕ.

iii. Όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν στην εκτέλεση του έργου πρέπει να τηρούνται, τόσο κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης του έργου όσο και μετά απ' αυτή, για χρόνο τουλάχιστον τεσσάρων (4) ετών μετά την τελευταία καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης και πάντως όχι μικρότερο από το

χρόνο παραγραφής της αξίωσης του Δημοσίου για την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Ειδικά για τις επιχειρήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Καν. 651/2014, για τις κρατικές ενισχύσεις «Οι φάκελοι με τα δικαιολογητικά έγγραφα φυλάσσονται επί 10 έτη από την ημερομηνία κατά την οποία χορηγήθηκαν είτε η ad hoc ενίσχυση είτε η τελευταία ενίσχυση δυνάμει του καθεστώτος». Τα σχετικά δικαιολογητικά τίθενται στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων του Δημοσίου, της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, της ΕΔΕΛ ή των αρμοδίων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον ζητηθεί σχετικός έλεγχος και τούτο ανεξαρτήτως αν από άλλες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας δεν υποχρεούνται στη διατήρηση των δικαιολογητικών και παραστατικών. Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται είτε υπό τη μορφή πρωτοτύπων, ή επικαιροποιημένων αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.

- iv. Ειδικά όσον αφορά στους ερευνητικούς φορείς που είναι δικαιούχοι έργων που έχουν υπαχθεί στην παρούσα Δράση και η χρηματοδότησή τους στο πλαίσιο του έργου έχει χαρακτηριστεί ως μη κρατική ενίσχυση, θα πρέπει να παρέχουν τα αποδεικτικά στοιχεία που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της προβλεπόμενης κατανομής μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων σύμφωνα με την Εγκύκλιο ΕΥΚΕ με ΑΠ 49939/ΕΥΚΕ1942/13.05.2016. Η ΓΓΕΤ ελέγχει ιδιαίτερα την πλήρωση των προϋποθέσεων με τις οποίες θεωρήθηκε ότι ο Ερευνητικός Οργανισμός εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 2.1.1, σημείο 19 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C 198/01) στο πλαίσιο ολοκλήρωσης των πράξεων..

14.2 ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Η ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του επιχειρησιακού προγράμματος σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού θέτει στη διάθεση των ενδιαμέσων φορέων και των δικαιούχων πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων τους και την υλοποίηση πράξεων αντίστοιχα.

Το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου που είναι ένα **σύνολο διοικητικών αρχών** που βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση, διαρθρωμένων με συγκεκριμένη οργανωτική δομή, αναπτύσσει επί μέρους δραστηριότητες με αντικειμενικό σκοπό τη χρηστή **δημοσιονομική διαχείριση των πόρων (οικονομία αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα)**.

Η ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ στο πλαίσιο της υποχρέωσής της για τη διασφάλιση της τήρησης της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των πόρων του προγράμματος και της ασκούμενης από αυτή εποπτείας σε εκχωρηθείσες πράξεις κρατικών ενισχύσεων αλλά και η ΓΓΕΤ στο πλαίσιο της σχετικής πράξης εκχώρησης αρμοδιοτήτων αναλαμβάνουν όλες τις ενέργειες, οι οποίες απαιτούνται για την παρακολούθηση της τήρησης των υποχρεώσεων των δικαιούχων. Η ΓΓΕΤ ενημερώνει σχετικά την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ. Η ΓΓΕΤ τηρεί επίσης λεπτομερείς φακέλους των έργων για μία δεκαετία μετά την ολοκλήρωση των έργων.

14. 3 ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

Σε περίπτωση μη τήρησης των υποχρεώσεων από τους δικαιούχους, εφαρμόζονται οι προβλεπόμενες από τους όρους της απόφασης χρηματοδότησης – ένταξης και την Αναλυτική Πρόσκληση του Προγράμματος κυρώσεις.

Ειδικότερα, σε ότι αφορά σε παρατυπίες, διακοπή της ενίσχυσης καθώς και σε ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών ισχύουν τα όσα αναφέρονται στη υπ. αριθμ. 126829/ΕΥΘΥ 1217/08.12.2015 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β' 2784/21.12.2015) περί δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασιών ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014–2020, σύμφωνα με το αρ. 22 του Ν. 4314/2014.

15. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

1. Η ημερομηνία έναρξης και λήξης της ηλεκτρονικής υποβολής ορίζεται στην απόφαση προκήρυξης. Η ηλεκτρονική υποβολή θα γίνει στο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (www.ependyseis.gr/mis).
2. Η προκήρυξη της Δράσης θα αναρτηθεί στις ιστοσελίδες της ΓΓΕΤ και της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ <http://www.gsrt.gr>, <http://www.antonistikotita.gr> και του ΕΣΠΑ www.espa.gr.
3. Για περαιτέρω πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), Διεύθυνση Διεθνούς Ε&Τ Συνεργασίας, Τμήμα Διμερών και Πολυμερών Διακρατικών Συνεργασιών, Τηλ: 210 7458 000 , URL:<http://www.gsrt.gr>

Πληροφορίες:

Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ)
 Διεύθυνση Διεθνούς Ε&Τ Συνεργασίας, Τμήμα Διμερών και Πολυμερών
 Διακρατικών Συνεργασιών
 Μεσογείων 14-18, 115 10 Αθήνα
 Παρασκευή Αφεντάκη, Σοφία Δημητροπούλου, Βασιλική Μεσθανέως,
 Πηνελόπη Σπηλιώτη (τηλ. επικοινωνίας 2107458112, 2107458187,
 2107458097, 2107458095, 7458092, e-mail επικοινωνίας: pafe@gsrt.gr,
s.dimitropoulou@gsrt.gr, vmes@gsrt.gr, lspi@gsrt.gr, αντίστοιχα)

16. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΜΕ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΑΡΘΡΩΝ ΓΑΚ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV	ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ/ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΝΤΑΞΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΜΜΕ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII	ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΥΚΕ «ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ»
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙX :	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ X :	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (ΣΛΕΕ)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι : ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

[Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014]

Άρθρο 2: Ορισμοί, παράγραφος 18:

«**προβληματική επιχείρηση**»: η επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), όταν έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Αυτό ισχύει όταν από την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά (και όλα τα άλλα στοιχεία που θεωρούνται εν γένει ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας) προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία περιορισμένης ευθύνης» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1) και ο όρος «κεφάλαιο» περιλαμβάνει, ενδεχομένως, και κάθε διαφορά από έκδοση υπέρ το άρτιο·
- β) εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ της οδηγίας 2013/34/ΕΕ·
- γ) εάν πρόκειται για εταιρεία που υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία ή πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία μετά από αίτημα των πιστωτών της·
- δ) εάν πρόκειται για επιχείρηση που έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή που έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης·
- ε) εάν πρόκειται για άλλη επιχείρηση εκτός ΜΜΕ, εφόσον τα τελευταία δύο έτη:
- 1) ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι υψηλότερος του 7,5 και
  - 2) ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDA interest coverage ratio) είναι κάτω του 1,0.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ : ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΜΕ

[Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι]

ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ*Άρθρο 1***Επιχείρηση**

Επιχείρηση θεωρείται κάθε οντότητα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται ειδικότερα αυταπασχολούμενα άτομα και οικογενειακές επιχειρήσεις που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, καθώς και προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

*Άρθρο 2***Αριθμός απασχολουμένων και οικονομικά όρια προσδιορίζοντα τις κατηγορίες επιχειρήσεων**

1. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ.
2. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ.
3. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ.

*Άρθρο 3***Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολουμένων και των χρηματικών Ποσών**

1. «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.
2. «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, μόνη ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρησης).

Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό

ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την εν λόγω επιχείρηση:

- α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις (business angels), εφόσον το σύνολο της επένδυσης αυτής σε μία επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 1 250 000 ευρώ·
- β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού·
- γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης·
- δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ. ευρώ και με λιγότερους από 5 000 κατοίκους.

3. «Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:

- α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·
- β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·
- γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας·
- δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυριαρχική επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που έχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή μέσω οποιουδήποτε από τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις, εφόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Ως «όμορη αγορά» νοείται η αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατόντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.

5. Μια επιχείρηση μπορεί να υποβάλει δήλωση σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα

αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί επακριβώς ποιος το κατέχει, οπότε η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή ενωσιακές διατάξεις.

Άρθρο 4

Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών και περίοδος αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους φόρους.
2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν η υπέρβαση των εν λόγω ορίων επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.
3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από καλόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5

Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

- α) οι μισθωτοί·
- β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνονται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο·
- γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες·
- δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά οφέλη από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6

Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.
2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή — εφόσον υπάρχουν— τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Σε αυτά προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτές τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή επίσης της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

2. Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ : Συνδυασμός Άρθρων ΓΕΝΙΚΟΥ ΑΠΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ αριθ. 651/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 17ης Ιουνίου 2014 και Επιλέξιμων Δαπανών

ΑΡΘΡΟ ΓΑΚ / ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	Δαπάνες προσωπικού	Δαπάνες οργάνων και εξοπλισμού	Δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει, γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες αποκλ. για το έργο	Δαπάνες μελέτης σκοπιμότητας	Δαπάνες για την απόκτηση, την επικύρωση και την προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και λοιπών άυλων στοιχείων ενεργητικού	Δαπάνες απόσπασης προσωπικού υψηλής εξειδίκευσης	Δαπάνες για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας	Πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες
Άρθρο 25 «Ενισχύσεις για έργα έρευνας και ανάπτυξης»	*	*	*	*				*
Άρθρο 28 «Ενισχύσεις καινοτομίας για ΜΜΕ»					*	*	*	
Άρθρο 29 «Ενισχύσεις για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία»	*	*	*					*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV : Απαραίτητα παραστατικά/δικαιολογητικά επιλεξιμότητας δαπανών

1. Δαπάνες έργων έρευνας και ανάπτυξης

α. Δαπάνες προσωπικού, τακτικού (μόνιμο, σύμβαση εργασίας πλήρους ή μερικής απασχόλησης αορίστου χρόνου) ή έκτακτου {είτε με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου (πλήρους ή μερικής απασχόλησης), είτε με σύμβαση μίσθωσης έργου}, **σύμφωνα με το άρθρο 12 της υπ' αριθμ. 81986/ΕΥΘΥ 712/31.07.2015 Απόφασης** «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014–2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014–2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων» (ΦΕΚ 1822/Β/24.08.2015).

Για την τεκμηρίωση των άμεσων δαπανών του προσωπικού που βαρύνουν το έργο και οι οποίες καταβάλλονται στο προσωπικό απαιτούνται:

A. Για το τακτικό προσωπικό του Δικαιούχου

- **Απόφαση της διοίκησης** του δικαιούχου με την οποία καθορίζεται η ομάδα έργου του φορέα που θα ασχοληθεί με το έργο, ο καταμερισμός των καθηκόντων τους σε σχέση με το φυσικό αντικείμενο της Πράξης, ο επιμερισμός του χρόνου απασχόλησής τους, και ο τρόπος απασχόλησής τους στην Πράξη (εντός ωραρίου, υπερωριακή απασχόληση, πρόσθετη απασχόληση), ο υπεύθυνος του έργου και ο/οι υπεύθυνοι/οι για την παραλαβή των επιμέρους εργασιών/παραδοτέων και ο/η υπεύθυνος/οι για την πληρωμή τους.
- **Μηνιαία συνολικά αναλυτικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης**, (globaltimesheets), στα οποία θα αποτυπώνονται σε επίπεδο φυσικού προσώπου οι πραγματικές ώρες απασχόλησής του ανά ημέρα και για κάθε πράξη ή άλλη δραστηριότητα στο δικαιούχο, υπογεγραμμένα από τον απασχολούμενο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου.
Για τις περιπτώσεις που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται στην πράξη για το σύνολο του συμβατικού του χρόνου δεν απαιτείται η συμπλήρωση φύλλων χρονοχρέωσης αλλά βεβαίωση του υπευθύνου της διοίκησης του δικαιούχου για την απασχόληση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σχετική απόφαση της διοίκησης του δικαιούχου.
- **Μισθολογικές καταστάσεις**, του δικαιούχου όπου εμφανίζονται, οι μικτές ετήσιες αποδοχές, οι αντίστοιχες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και τα τυχόν επιδόματα που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου για το τελευταίο έτος οικονομικής χρήσης. Στις μισθολογικές καταστάσεις θα πρέπει να εμφανίζονται διακριτά οι αποζημιώσεις για την υπερωριακή και την πρόσθετη απασχόληση του προσωπικού.
- **Στοιχεία τεκμηρίωσης μη διπλής χρηματοδότησης των δαπανών τακτικού προσωπικού από κάθε άλλη πηγή χρηματοδότησης.**

B. Για το έκτακτο προσωπικό που συμμετέχει στην πράξη με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου ή σύμβαση μίσθωσης έργου

- **Σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου ή σύμβαση μίσθωσης έργου** σε συνέχεια ανοικτής διαδικασίας, στην οποία θα αναφέρονται, πέραν των συμβαλλομένων, το αντικείμενο της σύμβασης προσδιοριζόμενο και σε σχέση με το φυσικό αντικείμενο της πράξης, η χρονική διάρκεια, ο τόπος εργασίας του αντισυμβαλλόμενου, ο τρόπος παραλαβής του έργου, το τίμημα.
- **Βεβαίωση παραλαβής του έργου**, για τις περιπτώσεις συμβάσεων μίσθωσης έργου. Στην περίπτωση που η σύμβαση προσδιορίζει ωριαία αμοιβή, μηνιαία αναλυτικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης, σύμφωνα με τα ανωτέρω.
- **Άδεια του αρμόδιου κατά περίπτωση οργάνου**, για τις περιπτώσεις προσωπικού του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα που απασχολείται στην πράξη με σύμβαση έργου.
- **Μισθολογική κατάσταση** του φορέα για το προσωπικό που συμμετέχει στην πράξη με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου.

Εκτός των ανωτέρω απαιτούνται επιπλέον:

- **Εκθέσεις πεπραγμένων** για το παραχθέν έργο την αντίστοιχη περίοδο.
- **Αποδεικτικά καταβολής** των αμοιβών στους εργαζόμενους. Για την περίπτωση συμβάσεων μίσθωσης έργου απόδειξη παροχής υπηρεσιών ή απόδειξη επαγγελματικής δαπάνης όταν ο αντισυμβαλλόμενος δεν είναι επιτηδευματίας από καμία αιτία, ασκεί ευκαιριακό επάγγελμα και η αμοιβή του είναι μικρή, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.
- **Απόδοση των ασφαλιστικών εισφορών** (όπου απαιτείται) και
- **Απόδοση του φόρου εισοδήματος.**

Οι **μέτοχοι/εταίροι των επιχειρήσεων** δικαιούνται αμοιβής, εφόσον υπάρχει σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Μετόχων, προσκομίζοντας το αποδεικτικό είσπραξης ποσού εκτός κερδών, την αντίστοιχη λογιστική καταχώριση καθώς και αντίγραφο της φορολογικής δήλωσης, όπου δηλώθηκε η αμοιβή αυτή.

Για τη διασταύρωση των στοιχείων μισθοδοσίας, που αναφέρονται στις μηνιαίες μισθολογικές καταστάσεις των ετών που αφορούν στην υλοποίηση του έργου, θα πρέπει να προσκομίζονται οι αντίστοιχες **ΑΠΔ**.

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής θεωρούνται εξοφλημένες εφόσον έχει εξοφληθεί ο εργαζόμενος, έχει αποδοθεί ο φόρος εισοδήματος, καθώς και οι σχετικές ασφαλιστικές εισφορές (όπου απαιτείται). Ο φόρος εισοδήματος και οι ασφαλιστικές εισφορές θα πρέπει να έχουν καταβληθεί είτε μέχρι την λήξη του έργου, προκειμένου να είναι επιλέξιμες, είτε μετά την λήξη αυτού και το αργότερο μέχρι την διενέργεια της πιστοποίησης των δαπανών.

β. Δαπάνες παγίων στοιχείων

Απαραίτητη προϋπόθεση για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής είναι η εγγραφή τους σε βιβλίο παγίων ή αντίστοιχο βιβλίο κατά τα προβλεπόμενα στον ΚΒΣ.

Απαραίτητα παραστατικά τεκμηρίωσης δαπανών:

- Τα **τιμολόγια** πώλησης ή παροχής υπηρεσιών του προμηθευτή προς τον Δικαιούχο. Στα παραστατικά θα πρέπει να αναφέρεται η επωνυμία του προμηθευτή και να περιγράφεται αναλυτικά ο εξοπλισμός ή η εργασία διαμόρφωσης ή το λογισμικό.
- Οι **εξοφλήσεις** των ανωτέρω τιμολογίων/ αποδείξεων, όπως αποδεικνύεται από εξοφλητικές αποδείξεις του προμηθευτή, αποδεικτικά καταβολής του οφειλόμενου ποσού (extraits, καταθετήρια κ.λ.π.), καρτέλα προμηθευτή και εγγραφές εξόφλησης στα βιβλία του Δικαιούχου.
- Σε περίπτωση εισαγωγής του εξοπλισμού από το εξωτερικό όλα τα κατά νόμο παραστατικά.
- **Λογιστικές εγγραφές**, οι οποίες πιστοποιούν το ποσοστό απόσβεσης των παγίων στοιχείων.
- Δικαιολογητικό για το «καινούργιες» του εξοπλισμού πίσω από κάθε τιμολόγιο.
- Άδειες χρήσης λογισμικών προγραμμάτων.

γ. Δαπάνες για ανάθεση έρευνας επί συμβάσει

Απαραίτητα παραστατικά τεκμηρίωσης δαπανών:

- **Συμβάσεις** ανάθεσης έργου. Επισημαίνεται ότι οι συμβάσεις ανάθεσης έργου θα πρέπει να αναφέρονται σαφώς **στο συγκεκριμένο συγχρηματοδοτούμενο έργο** και όχι σε γενικότερη παροχή υπηρεσιών, να ορίζουν με σαφήνεια το φυσικό αντικείμενο, που θα υλοποιηθεί στα πλαίσια της σύμβασης, το ποσό της αμοιβής για το συγκεκριμένο έργο, καθώς και τα τελικά ελέγξιμα παραδοτέα του. Σε περίπτωση, που η σύμβαση περιλαμβάνει περισσότερα του ενός αντικείμενα ή έργα, θα πρέπει να διευκρινίζονται σαφώς το φυσικό αντικείμενο, η αμοιβή και τα παραδοτέα, που αφορούν στο συγκεκριμένο έργο. **Οι συμβάσεις πρέπει να έχουν κατατεθεί και θεωρηθεί από την αρμόδια ΔΟΥ.**
- **Βεβαίωση παραλαβής των παραδοτέων της σύμβασης (τμηματική και οριστική παραλαβή)**
- **Τιμολόγιο/Αποδείξεις Παροχής Υπηρεσιών (ΤΠΥ/ΑΠΥ) ή αποδείξεις δαπάνης** (με τις προϋποθέσεις, που ορίζονται από τις φορολογικές διατάξεις). Στο ΤΠΥ/ΑΠΥ ή στην απόδειξη δαπάνης οφείλεται να αναγράφεται το συγκεκριμένο έργο και να γίνεται σαφής επιμερισμός της αμοιβής, σε περίπτωση, που το δελτίο εκδίδεται για περισσότερα του ενός αντικείμενα/έργα.
Δαπάνες για τις οποίες οι σχετικές συμβάσεις/αποδείξεις δεν περιέχουν τα παραπάνω στοιχεία θα θεωρούνται μη επιλέξιμες.
- **Εξοφλήσεις** των ανωτέρω τιμολογίων/ αποδείξεων (αποδεικτικά καταβολής του οφειλόμενου ποσού όπως extraits, καταθετήρια κ.λ.π.) και λογιστικές εγγραφές στα βιβλία του Δικαιούχου.

Οι ανωτέρω δαπάνες θεωρούνται εξοφλημένες, εφόσον έχει αποδοθεί ο φόρος εισοδήματος (όπου απαιτείται), είτε μέχρι την λήξη του έργου είτε μετά την λήξη του έργου προκειμένου να είναι επιλέξιμος, είτε μέχρι την λήξη του έργου είτε μετά την λήξη του έργου προκειμένου να είναι επιλέξιμος, είτε μέχρι την διενέργεια της πιστοποίησης των δαπανών.

δ. Πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες.

i) Απαραίτητα παραστατικά για τις δαπάνες μετακινήσεων, καθώς και αυτών που συνδυάζονται με Δράσεις προβολής και δημοσιότητας του έργου, είναι τα παρακάτω:

- **Απόφαση της διοίκησης** του δικαιούχου σχετικά με την έγκριση των μετακινήσεων μελών της ερευνητικής ομάδας και ποιες δαπάνες καλύπτει ο φορέας στις μετακινήσεις για τις ανάγκες του

συγκεκριμένου ερευνητικού έργου. Η απόφαση αυτή εκδίδεται **μία φορά** από κάθε δικαιούχο και αφορά το σύνολο των μετακινήσεων του έργου.

- **Σχετικό εξοδολόγιο/έντυπο μετακίνησης** για κάθε μετακίνηση, όπου αναγράφεται το ονοματεπώνυμο κάθε μέλους της ομάδας έργου, που μετακινείται, ο προορισμός του, η αιτία της μετακίνησης και αναλύονται οι δαπάνες αυτής.
- **Παραστατικά**, που αφορούν στις δαπάνες της μετακίνησης, που περιλαμβάνονται στο σχετικό εξοδολόγιο/έντυπο μετακίνησης (π.χ. εισιτήρια, κάρτες επιβίβασης, τιμολόγιο ξενοδοχείου, δαπάνες διατροφής όσον αφορά αλλοδαπούς εταίρους κλπ).
- **Εξοφλήσεις** των ανωτέρω τιμολογίων/αποδείξεων, όπως αποδεικνύεται από εξοφλητικές αποδείξεις του προμηθευτή, αποδεικτικά καταβολής του οφειλόμενου ποσού (extraits, καταθετήρια κ.λ.π.), καρτέλα προμηθευτή και εγγραφές εξόφλησης στα βιβλία του Δικαιούχου.
- **Ατζέντα συνάντησης, κατάλογος συμμετεχόντων**
- **Έκθεση ταξιδίου**
- **Λοιπά στοιχεία τεκμηρίωσης των δράσεων προβολής και δημοσιότητας του έργου**

Επισημαίνεται ότι οι δαπάνες των μετακινήσεων θα πρέπει να εναρμονίζονται με τον **ενδεικτικό πίνακα μετακινήσεων-συναντήσεων** όπως εγκρίθηκε σε ευρωπαϊκό επίπεδο, περιλαμβανομένων των μετακινήσεων συντονισμού, προβολής, ενημέρωσης κ.λπ. στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.

Για τις δαπάνες ταξιδίων και μετακινήσεων εφαρμόζονται τα οριζόμενα **στο άρθρο 13 της υπ' αριθμ. 81986/ΕΥΘΥ 712/31.07.2015 Απόφασης.**

ii) Απαραίτητα παραστατικά για τις δαπάνες που αφορούν στην αμοιβή ορκωτού λογιστή/ελεγκτή:

- **Σύμβαση** ανάθεσης έργου. Επισημαίνεται ότι η σύμβαση ανάθεσης έργου θα πρέπει να αναφέρεται σαφώς **στο συγκεκριμένο συγχρηματοδοτούμενο έργο** και όχι σε γενικότερη παροχή υπηρεσιών, να ορίζεται με σαφήνεια το φυσικό αντικείμενο, που θα υλοποιηθεί στα πλαίσια της σύμβασης, το ποσό της αμοιβής για το συγκεκριμένο έργο, καθώς και τα τελικά ελέγξιμα παραδοτέα της. **Οι συμβάσεις πρέπει να έχουν κατατεθεί και θεωρηθεί από την αρμόδια ΔΟΥ.**
- **Έκθεση ορκωτού λογιστή.**
- **Τιμολόγιο/Αποδείξεις Παροχής Υπηρεσιών (ΤΠΥ/ΑΠΥ).** Στο ΤΠΥ/ΑΠΥ οφείλει να αναγράφεται το συγκεκριμένο έργο.
- **Εξοφλήσεις** των ανωτέρω τιμολογίων/αποδείξεων, (αποδεικτικά καταβολής του οφειλόμενου ποσού όπως extraits, καταθετήρια κ.λ.π.) και λογιστικές εγγραφές στα βιβλία του Δικαιούχου.

Οι ανωτέρω δαπάνες θεωρούνται εξοφλημένες, εφόσον έχει αποδοθεί ο φόρος εισοδήματος (όπου απαιτείται), είτε μέχρι την λήξη του έργου είτε μετά την λήξη του έργου προκειμένου να είναι επιλέξιμος, είτε μέχρι την λήξη του έργου είτε μετά την λήξη του έργου προκειμένου να είναι επιλέξιμος, είτε μέχρι την διενέργεια της πιστοποίησης των δαπανών.

2. Δαπάνες καινοτομίας για ΜΜΕ

Οι δαπάνες της εν λόγω κατηγορίας είναι επιλέξιμες, εφόσον αποδεικνύονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά και παραστατικά, που τηρούνται στα λογιστήρια του δικαιούχου, έχουν εκδοθεί κατά την προβλεπόμενη διάρκεια του έργου και συνάδουν με το φυσικό αντικείμενο του έργου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V : ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΝΤΑΞΗΣ

Οι δικαιούχοι των οποίων οι προτάσεις θα χρηματοδοτηθούν θα κληθούν να υποβάλουν τα ακόλουθα δικαιολογητικά και στοιχεία:

- Αίτηση Χρηματοδότησης
- Υπεύθυνη δήλωση του φορέα ότι δεν έχει χρηματοδοτηθεί ή δεν θα χρηματοδοτηθεί στο μέλλον από άλλες Δράσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες
- Το έντυπο υποβολής
- Η πλήρης πρόταση του έργου όπως υποβλήθηκε στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο (Τεχνικό Παράρτημα Έργου)
- Το Δελτίο αξιολόγησης του έργου που διενεργήθηκε σε Ευρωπαϊκό επίπεδο
- Το Consortium Agreement ή οποιοδήποτε άλλο επίσημο έγγραφο υπογράφεται από όλους τους εταίρους του έργου για την υλοποίηση αυτού και θα πρέπει να κατατεθεί στη Γ.Γ.Ε.Τ. αμέσως μετά την υπογραφή του και πάντως πριν την καταβολή της α΄ δόσης επιχορήγησης.

[Τα ανωτέρω αφορούν σε περίληψη του φυσικού αντικείμενου του έργου και περιγραφή του ρόλου του συμβαλλόμενου φορέα και των παραδοτέων, στα οποία εμπλέκεται ή για την παράδοση των οποίων είναι υπεύθυνος σε συνολικό προϋπολογισμό και κατανομή αυτού ανά εταίρο του έργου σε κατάλογο τύπου ενεργειών στην Ομάδα Έργου του δικαιούχου. Κάθε μέλος της ομάδας έργου αναφέρεται ονομαστικά στο Τεχνικό Παράρτημα της Απόφασης χρηματοδότησης, εκτός αν δεν έχει ακόμη οριστεί τη στιγμή της σύνταξης του Τεχνικού Παραρτήματος, οπότε δηλώνεται ειδικότητα και επίπεδο εμπειρίας. Τα μέλη της ομάδας έργου που δεν έχουν δηλωθεί κατά την έναρξη του έργου μπορούν να δηλωθούν ονομαστικά μέχρι τη λήξη του έργου].

- Τεκμηρίωση της δυνατότητας διαχωρισμού οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων και σχετική διαδικασία
- Έκθεση Τεκμηρίωσης για μη ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης
- Υπεύθυνη δήλωση του Ν1599/1986 (άρθρο 8) για κάθε φορέα που συμμετέχει στην πρόταση ερευνητικού έργου υπογεγραμμένη από το νόμιμο εκπρόσωπό του, στην οποία θα δηλώνεται ότι:
  - a. όλα τα αναφερόμενα στοιχεία στην πρόταση με τίτλο «.....» είναι αληθή και ακριβή.
  - b. (ισχύει μόνο για ΜμΕ) σε συμφωνία με τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Ε.Ε.Κ. η επιχείρηση είναι ΜμΕ και συγκεκριμένα «πολύ μικρή ή μικρή» ή «μεσαία»
  - c. η πρόταση έργου με τίτλο «.....», που υποβλήθηκε προς χρηματοδότηση, δεν έχει χρηματοδοτηθεί ή δεν χρηματοδοτείται από άλλους φορείς για μέρος ή ολόκληρο το αντικείμενό της,
  - d. δεν πραγματοποιήθηκαν δαπάνες που αφορούν στο έργο πριν από το χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας των δαπανών όπως ορίζεται στην Αναλυτική Πρόσκληση.
  - e. δεν εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης εις βάρος του δικαιούχου «.....», κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
  - f. (ισχύει μόνο για επιχειρήσεις) ο δικαιούχος «.....» δεν χαρακτηρίζεται ως προβληματική (κατά την έννοια του σημείου 18 του άρθρου 2 του Κανονισμού αριθ. 651/2014)

- g. (ισχύει μόνο για επιχειρήσεις) Η επιχείρηση δεν βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση, ούτε εκκρεμεί σε βάρος της ανάκτηση καταβληθείσας δημόσιας επιχορήγησης
- h. Σε περίπτωση έγκρισης της χρηματοδότησης τους οι φορείς της πρότασης συμφωνούν στη δημοσίευση της επωνυμίας τους, του τίτλου της πράξης και του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης στον κατάλογο των δικαιούχων που δημοσιεύεται ηλεκτρονικά (τουλάχιστον στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ ΕΠΑΕ www.antagonistikotita.gr και της ΓΓΕΤ www.gsrt.gr) ή με άλλο τρόπο, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο δ του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1828/2006.
- i. Οι φορείς της πρότασης αποδέχονται οποιοδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων από τις αρμόδιες εθνικές ή κοινοτικές αρχές.
- j. Οι φορείς της πρότασης αποδέχονται τη διασταύρωση των στοιχείων που δηλώνονται στην πρόταση του ερευνητικού έργου με τα στοιχεία που παρέχονται από το πληροφοριακό σύστημα TAXIS και ατα συστήματα των ασφαλιστικών οργανισμών.
- k. Οι φορείς της πρότασης αποδέχονται ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα της διεύθυνσης email που έχει δηλωθεί στο έντυπο υποβολής προς τον ΓΓΕΤ και όσα λαμβάνονται από αυτούς επέχουν θέση επίσημων εγγράφων.
- l. Οι φορείς της πρότασης αποδέχονται ότι κατά την υλοποίηση του έργου, η επικοινωνία με τη ΓΓΕΤ και την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ αναφορικά με την εξέλιξη και ολοκλήρωση της επένδυσης (αιτήματα τροποποίησης, εκθέσεις προόδου και ολοκλήρωσης κλπ) δύναται να γίνεται ηλεκτρονικά (on screen) μέσω ηλεκτρονικών εντύπων, όπως αυτά θα καθοριστούν από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ και τη ΓΓΕΤ.
- m. Οι φορείς της πρότασης αποδέχονται ότι σε περίπτωση διαπίστωσης ανακριβειών στη δήλωσή τους, μετά την έναρξη του έργου, το έργο θα απενταχθεί και θα κληθούν να επιστρέψουν έντοκα τη ληφθείσα δημόσια χρηματοδότηση
- **Για Α.Ε.:** Πράξη σύστασης, συγκρότησης ΔΣ και Ορισμού Νομίμου Εκπροσώπου σε ισχύ, νομίμως δημοσιευμένα.
  - **Για ΕΠΕ:** Πράξη σύστασης και εκπροσώπησης σε ισχύ, νομίμως δημοσιευμένα.
  - **Για Ο.Ε./Ε.Ε./ΙΚΕ:** Πλέον πρόσφατο καταστατικό επικυρωμένο από την αρμόδια Υπηρεσία (Πρωτοδικείο ή ΓΕΜΗ), στο οποίο θα αποτυπώνεται η Διαχείριση-Εκπροσώπηση.
  - **Για Ατομική:** Βεβαίωση Έναρξης Εργασιών Ατομικής Επιχείρησης από τη Δ.Ο.Υ.
  - **Για Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις του Ν. 4019/2011 όπως ισχύει:** Πράξη σύστασης και εκπροσώπησης σε ισχύ, νομίμως δημοσιευμένα και βεβαίωση εγγραφής στο Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας.
  - **Για Συνεταιριστικές επιχειρήσεις:** Τα απαιτούμενα νομιμοποιητικά έγγραφα σύστασης και εκπροσώπησης που προβλέπονται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.
  - **Οικονομικά στοιχεία των επιχειρήσεων ανάλογα με την κατηγορία των βιβλίων που τηρούν:**

Επιχειρήσεις με τήρηση βιβλίων Β' κατηγορίας: Αντίγραφα Ε3 με ηλεκτρονική υποβολή ή παραλαβή από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. για τις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις των ετών 2015, 2014, 2013 (οικονομικά έτη, 2016, 2015, 2014). Για αυτές που έχουν κλείσει λιγότερες διαχειριστικές χρήσεις η υποχρέωση υποβολής προσαρμόζεται αντίστοιχα.

Επιχειρήσεις με τήρηση βιβλίων Γ' κατηγορίας: Ισολογισμοί-αποτελέσματα χρήσης, φορολογικές δηλώσεις και αναλυτικά στοιχεία φορολογίας (Ε3) για τα ημερολογιακά έτη (χρήση) που λήγουν στις 31/12/2015, 31/12/2014, 31/12/2013 (οικονομικά έτη, 2016, 2015, 2014). Για αυτές που έχουν κλείσει λιγότερες διαχειριστικές χρήσεις η υποχρέωση υποβολής προσαρμόζεται αντίστοιχα.

- Καταστάσεις Επιθεώρησης Εργασίας (πίνακας προσωπικού), Ε4 και ΑΠΔ (αποδεικτικό κατάθεσης και ανάλυση) / Ε7 για τα τρία τελευταία έτη ή για όσα έτη υφίσταται η επιχείρηση
- ΦΕΚ ή απόφαση των αρμοδίων οργάνων του ερευνητικού φορέα περί της ίδρυσης και λειτουργίας του τμήματος/ τομέα/ ινστιτούτου/ εργαστηρίου (σχετική απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Τμήματος ή του Ινστιτούτου) που συμμετέχει.
- Σύμβαση ανάθεσης έργου με τα νομικά πρόσωπα που συμμετέχουν υλοποιώντας τμήμα του ερευνητικού έργου με υπεργολαβία (έρευνα επί συμβάσει), στις οποίες περιγράφεται το αντικείμενο της έρευνας που θα υλοποιηθεί, τα παραδοτέα και αναφέρεται το κόστος των εργασιών (μόλις ολοκληρωθεί).
- Ειδικό έντυπο ΜΜΕ (σύμφωνα με τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) συμπληρωμένο μόνο από ΜΜΕ, ότι αυτή είναι μικρομεσαία, το οποίο είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Γ.Γ.Ε.Τ. Το έντυπο συνοδεύεται από:
  - α. έντυπο ΑΠΔ
  - β. έντυπο Ε3
  - γ. μετοχική σύνθεση των τελευταίων δύο (2) ετών (σε περίπτωση επιχείρησης που έχει κλείσει περισσότερα από 2 έτη οικονομικής χρήσης) που προηγούνται του έτους υποβολής της πρότασης. Σε περίπτωση που στην μετοχική σύνθεση της επιχείρησης μετέχουν άλλη ή άλλες επιχειρήσεις θα πρέπει αντιστοίχως να συνυποβληθούν οι ετήσιες οικονομικές τους καταστάσεις, τα έντυπα ΑΠΔ, Ε3 και η δική τους μετοχική σύνθεση
- Στις περιπτώσεις συνδεδεμένων ή/και συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σύμφωνα τον ορισμό των ΜΜΕ του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, θα προσκομίζονται τα φορολογικά στοιχεία (Ε1, Ε3, Ε5, Ε7, ισολογισμοί) και τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά σχετικά με την εταιρική/ μετοχική σύνθεση, νόμιμη εκπροσώπηση και διαχείριση και το σύνολο των εργαζομένων για το σύνολο των επιχειρήσεων που είναι συνεργαζόμενες ή/και συνδεδεμένες με την επιχείρηση που συμμετέχει στην πρόταση για χρηματοδότηση στο παρόν πρόγραμμα.
- Σύμφωνο για αγορά τεχνολογίας–τεχνογνωσίας με τον προμηθευτή τεχνολογίας-τεχνογνωσίας, εφόσον έχει καθοριστεί.

- Φορολογική ενημερότητα ή βεβαίωση οφειλών για καθένα από τους εταίρους του έργου, από την οποία να προκύπτει ότι δεν είναι υπόχρεοι σε ανάκτηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Επιτροπής.

Β) Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται προκειμένου να αξιολογηθεί εάν μία επιχείρηση είναι προβληματική σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 σημείο 18 του Καν. 651/2014 και πρέπει να προσκομισθούν ανάλογα με την ιδιότητα της επιχείρησης και τα έτη λειτουργίας της είναι τα ακόλουθα:

1. Υφιστάμενη ΜΜΕ κάτω της τριετίας ατομικής μορφής:

Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) του ως άνω σημείου Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν σε πτώχευση και, επίσης, ότι δεν τελούν σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης, πτωχευτικό συμβιβασμό, διαδικασία κήρυξης σε πτωχευτικό συμβιβασμό, ότι δεν τελούν υπό αναγκαστική διαχείριση και διαδικασία έκδοσης απόφασης αναγκαστικής διαχείρισης, ότι δεν έχει κάνει αίτημα για υπαγωγή στην διαδικασία του άρθρου 99 ΠτΚ, εφόσον ασκεί εμπορική δραστηριότητα, καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία.

2. Λοιπές υφιστάμενες επιχειρήσεις ατομικής μορφής ανεξαρτήτου χρόνου λειτουργίας με βιβλία Γ κατηγορίας:

- Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) του ως άνω σημείου Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν σε πτώχευση και, επίσης, ότι δεν τελούν σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης, πτωχευτικό συμβιβασμό, διαδικασία κήρυξης σε πτωχευτικό συμβιβασμό, ότι δεν τελούν υπό αναγκαστική διαχείριση και διαδικασία έκδοσης απόφασης αναγκαστικής διαχείρισης ότι δεν έχει κάνει αίτημα για υπαγωγή στην διαδικασία του άρθρου 99 ΠτΚ, εφόσον ασκεί εμπορική δραστηριότητα, καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία και
- Για τον έλεγχο του εδαφίου (α) ή (β) του ως άνω σημείου Ισολογισμούς τελευταίων τριών διαχειριστικών χρήσεων ή όσων εξ αυτών υπάρχουν. Από τα εν λόγω στοιχεία θα λαμβάνεται ως Εγγεγραμμένο Κεφάλαιο το Σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων Ισολογισμού και ως Απώλειες οι Ζημίες βάση Κ.Α.Χ.

3. Λοιπές υφιστάμενες επιχειρήσεις ατομικής μορφής ανεξαρτήτου χρόνου λειτουργίας με βιβλία όχι Γ κατηγορίας:

- Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) του ως άνω σημείου Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν σε πτώχευση και, επίσης, ότι δεν τελούν σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης, πτωχευτικό συμβιβασμό, διαδικασία κήρυξης σε πτωχευτικό συμβιβασμό, ότι δεν τελούν υπό αναγκαστική διαχείριση και διαδικασία έκδοσης απόφασης αναγκαστικής διαχείρισης ότι δεν έχει κάνει αίτημα για υπαγωγή στην διαδικασία του άρθρου 99 ΠτΚ, εφόσον ασκεί εμπορική δραστηριότητα, καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία και

- b. Για τον έλεγχο του εδαφίου (α) ή (β) του ως άνω σημείου Βεβαίωση έναρξης επιτηδεύματος από την αρμόδια Οικονομική Αρχή (Δ.Ο.Υ.) και Δηλώσεις Φορολογίας Εισοδήματος Ε3 των τριών τελευταίων κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων ή όσων εξ αυτών υπάρχουν.
4. Υφιστάμενη ΜΜΕ κάτω της τριετίας άλλης νομικής μορφής πλην ατομικής:
- a. Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό κοινή εκκαθάριση του Κ.Ν. 2190/1920 όπως εκάστοτε ισχύει και/ή
- b. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση του ν.1892/1990 όπως εκάστοτε ισχύει και/ή
- c. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση σε λειτουργία του άρθρου 10βια του Πτωχευτικού Κώδικα ούτε σε καθεστώς προπτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης του άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία.
5. Λοιπές υφιστάμενες επιχειρήσεις άλλης νομικής μορφής πλην ατομικής ανεξαρτήτου χρόνου λειτουργίας με βιβλία Γ κατηγορίας:
- a. Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό κοινή εκκαθάριση του Κ.Ν. 2190/1920 όπως εκάστοτε ισχύει και/ή
- b. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση του ν.1892/1990 όπως εκάστοτε ισχύει και/ή
- c. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση σε λειτουργία του άρθρου 10βια του Πτωχευτικού Κώδικα ούτε σε καθεστώς προπτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης του άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία και
- d. Για τον έλεγχο του εδαφίου (α) ή (β) του ως άνω σημείου Ισολογισμούς τελευταίων τριών διαχειριστικών χρήσεων ή όσων εξ αυτών υπάρχουν. Από τα εν λόγω στοιχεία θα λαμβάνεται σαν Εγγεγραμμένο Κεφάλαιο το Σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων Ισολογισμού και σαν Απώλειες οι Ζημίες βάση Κ.Α.Χ.
6. Λοιπές υφιστάμενες επιχειρήσεις άλλης νομικής μορφής πλην ατομικής ανεξαρτήτου χρόνου λειτουργίας με βιβλία όχι Γ κατηγορίας:
- a. Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό κοινή εκκαθάριση του Κ.Ν. 2190/1920 όπως εκάστοτε ισχύει και/ή

- b. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση του ν.1892/1990 όπως εκάστοτε ισχύει και/ή
  - c. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση σε λειτουργία του άρθρου 106ια του Πτωχευτικού Κώδικα ούτε σε καθεστώς προπτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης του άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία και
  - d. Για τον έλεγχο του εδαφίου (α) ή (β) του ως άνω σημείου το πιο πρόσφατο κωδικοποιημένο καταστατικό και οι τυχόν μεταγενέστερες τροποποιήσεις αυτού, μαζί με τα αντίστοιχα ΦΕΚ δημοσίευσης όπου αυτή προβλέπεται και Δηλώσεις Φορολογίας Εισοδήματος Ε3 των τριών τελευταίων κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων ή όσων εξ αυτών υπάρχουν.
7. Το σύνολο των επιχειρήσεων θα δηλώνουν υπευθύνως ότι: «Η επιχείρηση δεν έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης αλλά έχει αποπληρώσει το δάνειο και έχει λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης η οποία έχει ολοκληρωθεί.».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI : ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΜΜΕ

Ανακοίνωση της Επιτροπής Υπόδειγμα δήλωσης σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν την ιδιότητα ΜΜΕ μιας επιχείρησης (2003/С 118/03).

**ΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΜΕ**
Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας: .....

Αριθ. μητρώου ή ΦΠΑ (¹): .....

Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (²) .....

Τύπος της επιχείρησης

Σημειώστε με ένα σταυρό την περίπτωση ή τις περιπτώσεις στις οποίες υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση:

Ανεξάρτητη επιχείρηση Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία που αναγράφονται παρακάτω προκύπτουν από τους λογαριασμούς της επιχείρησης και μόνον. Να συμπληρωθεί μόνο η δήλωση χωρίς παραρτήματα.

Ανεργαζόμενη επιχείρηση Να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί το παράρτημα (και το τυχόν συμπληρωματικά δελτία). Στη συνέχεια να συμπληρωθεί η δήλωση και

Ανδεδεμένη επιχείρηση το αποτέλεσμα των υπολογισμών να μεταφερθεί στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω.

Στοιχεία για τον προσδιορισμό της κατηγορίας επιχείρησης

Τα στοιχεία υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 6 του παραρτήματος της σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ τελικό σχετικά με τον ορισμό των ΜΜΕ.

Περίοδος αναφοράς (*):

Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)

(*) Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

(**) σε χιλιάδες ευρώ.

Προσοχή: Σε σχέση με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση, υπάρχει μεταβολή των στοιχείων η οποία ενδέχεται να επιφέρει αλλαγή της κατηγορίας της αιτούσας επιχείρησης (πολύ μικρή, μικρή, μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση);

Όχι

Ναι

[σ' αυτή την περίπτωση, να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί δήλωση σχετικά με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση ⁽³⁾]

Υπογραφή

Όνομα και ιδιότητα του προσυπογράφοντος, που είναι εξουσιοδοτημένος να εκπροσωπεί την επιχείρηση: .....

.....

Δηλώνω υπεύθυνα ότι τα στοιχεία της παρούσης δήλωσης καθώς και των ενδεχόμενων παρατημάτων της είναι ακριβή.

..... (τόπος), ... (ημερομηνία)

Υπογραφή:

⁽¹⁾ Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

⁽²⁾ Πρόεδρος («Chief executive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

⁽³⁾ Ορισμός, άρθρο 4 παράγραφος 2, του παραρτήματος της σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ή ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Επισυναπτόμενα παραρτήματα

- Παράρτημα Α εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνεργαζόμενη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)
- Παράρτημα Β εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνδεδεμένη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)

Υπολογισμός των στοιχείων για συνεργαζόμενη ή συνδεδεμένη επιχείρηση ⁽¹⁾ (βλέπε επεξηγηματικό σημείωμα)

Περίοδος αναφοράς ⁽²⁾:

	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
1. Στοιχεία ⁽²⁾ της αιτούσας επιχείρησης ή των ενοποιημένων λογαριασμών (μεταφορά από τον πίνακα Β(1) του παραρτήματος Β ⁽³⁾)			
2. Κατ' αναλογία συγκεντρωτικά στοιχεία ⁽²⁾ όλων των (ενδεχομένων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων (μεταφορά από τον πίνακα Α του παραρτήματος Α)			
3. Άθροισμα στοιχείων ⁽²⁾ όλων των (ενδεχομένων) συνδεδεμένων επιχειρήσεων που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης στη γραμμή [μεταφορά από τον πίνακα Β(2) του παραρτήματος Β]			
Σύνολο			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

⁽¹⁾ Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 3.

(²) Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους (ορισμός, άρθρο 4).

(³) Τα στοιχεία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των εργαζομένων, υπολογίζονται με βάση τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της επιχείρησης, ή—εφόσον υπάρχουν—τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται η επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Τα αποτελέσματα της γραμμής «Σύνολο» πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα της δήλωσης σχετικά με τα «Στοιχεία για τον καθορισμό της κατηγορίας της επιχείρησης».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Συνεργαζόμενη επιχείρηση

Για κάθε επιχείρηση για την οποία συμπληρώνεται «δελτίο εταιρικής σχέσης» [ένα δελτίο για κάθε επιχείρηση συνεργαζόμενη με την αιτούσα επιχείρηση και για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις των ενδεχόμενων συνδεδεμένων επιχειρήσεων, των οποίων τα στοιχεία δεν περιλαμβάνονται ακόμη στους ενοποιημένους λογαριασμούς (¹)], τα στοιχεία του σχετικού «πίνακα εταιρικής σχέσης» πρέπει να μεταφέρονται στον ακόλουθο συγκεφαλαιωτικό πίνακα:

Πίνακας Α

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (επωνυμία/ακριβή στοιχεία)	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
Σύνολο			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

(εφόσον χρειάζεται, να προστεθούν σελίδες ή να μεγαλώσει ο πίνακας)

Σημείωση: Τα στοιχεία αυτά είναι το αποτέλεσμα υπολογισμού κατ' αναλογία που πραγματοποιείται στο «δελτίο εταιρικής σχέσης» που συμπληρώνεται για κάθε άμεσα ή έμμεσα συνεργαζόμενη επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 2 (σχετικά με τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

(¹) Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2).

ΔΕΛΤΙΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

1. Ακριβή στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας: .....

Αριθμός μητρώου ή ΦΠΑ(¹): .....

Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (²): .....

2. Ακαθάριστα στοιχεία της εν λόγω συνεργαζόμενης επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς:			
	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
Ακαθάριστα στοιχεία			
(*) σε χιλιάδες ευρώ.			

Σημείωση: Αυτά τα ακαθάριστα στοιχεία προκύπτουν από τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, στα οποία προστίθεται το 100% των στοιχείων των συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων, εκτός εάν τα δεδομένα των συνδεδεμένων επιχειρήσεων περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης στα λογιστικά στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης(³). Εάν χρειάζεται, πρέπει να προστίθενται τα δελτία σύνδεσης για τις επιχειρήσεις που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης.

3. Υπολογισμός κατ' αναλογία

α) Ακριβής αναφορά του ποσοστού συμμετοχής (⁴) που κατέχει η επιχείρηση που συμπληρώνει τη δήλωση (ή από τη συνδεδεμένη επιχείρηση μέσω της οποίας δημιουργείται η σχέση με τη συνεργαζόμενη επιχείρηση), στη συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου:

.....

.....

Αναφορά και του ποσοστού συμμετοχής ⁽⁴⁾ που κατέχει η συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου στην επιχείρηση που καταρτίζει η δήλωση (ή στη συνδεδεμένη επιχείρηση):

.....
 .....

β) Πρέπει να επιλεγεί το υψηλότερο ποσοστό από τα δύο προηγούμενα ποσοστά και να συμπεριληφθεί στα ακαθάριστα στοιχεία που αναφέρονται στο προηγούμενο πλαίσιο. Τα αποτελέσματα του κατ' αναλογία υπολογισμού θα μεταφέρονται στον παρακάτω πίνακα

«Πίνακας εταιρικής σχέσης»

Ποσοστό: ...	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
Αποτελέσματα κατ' αναλογία			
(*) σε χιλιάδες ευρώ.			

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Α του παραρτήματος Α.

⁽¹⁾ Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

⁽²⁾ Πρόεδρος («Chief executive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

⁽³⁾ Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 1.

⁽⁴⁾ Όσον αφορά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο ποσοστό. Στο ποσοστό αυτό πρέπει να προστεθεί το ποσοστό συμμετοχής στην ίδια επιχείρηση που ανήκει σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2 εδάφιο 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β**Συνδεδεμένες επιχειρήσεις****Α. Προσδιορισμός της περίπτωσης στην οποία υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση**

Περίπτωση 1: Η αιτούσα επιχείρηση καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους ενοποιημένους λογαριασμούς άλλης συνδεδεμένης επιχείρησης [πίνακας Β(1)].

Περίπτωση 2: Η αιτούσα επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις δεν καταρτίζουν ενοποιημένους λογαριασμούς ή δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης [πίνακας Β(2)].

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης ⁽¹⁾.

Β. Μέθοδοι υπολογισμού ανάλογα με την περίπτωση

Περίπτωση 1: Ως βάση υπολογισμού χρησιμοποιούνται οι ενοποιημένοι λογαριασμοί. Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας Β(1)

Πίνακας Β (1)

	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ) (*)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
Σύνολο			

(*) Όταν στους ενοποιημένους λογαριασμούς δεν φαίνεται ο αριθμός εργαζομένων, ο αριθμός τους υπολογίζεται με την άθροιση του αριθμού εργαζομένων όλων των επιχειρήσεων με τις οποίες συνδέεται η αιτούσα επιχείρηση.

(**) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 1 του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

Προσδιορισμός των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (επωνυμία/ακριβή στοιχεία)	Διεύθυνση της εταιρικής έδρας	Αριθμός μητρώου ή ΦΠΑ (*)	Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των βασικών

			διευθυνόντων (**)
A.			
B.			
Γ.			
Δ.			
Ε.			

*) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

(**) Πρόεδρος (Chief executive), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

Σημαντική σημείωση: Οι συνεργαζόμενες επιχειρήσεις μιας παρόμοιας συνδεδεμένης επιχείρησης, που δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

Περίπτωση 2: Για κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση (συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων μέσω άλλων συνδεδεμένων επιχειρήσεων), πρέπει να συμπληρώνεται ένα «δελτίο σύνδεσης» και να γίνεται απλή άθροιση των λογαριασμών όλων των συνδεδεμένων επιχειρήσεων συμπληρώνοντας τον πίνακα Β(2) παρακάτω.

(¹) Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 2 εδάφιο 2.

Πίνακας Β (2)

Επιχείρηση αριθ.:	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
1. (*)			
2. (*)			
3. (*)			
4. (*)			
5. (*)			
Σύνολο			

(*) να προστίθεται ένα «δελτίο σύνδεσης» ανά επιχείρηση.

(**) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 3 (σχετικά με τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ

(μόνο για τη συνδεδεμένη επιχείρηση που δεν περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στον πίνακα Β)

1. **Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης**

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας : .....

Αριθ. μητρώου ή ΦΠΑ ⁽¹⁾ : .....Όνοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών ⁽²⁾: .....**2. Στοιχεία της εν λόγω επιχείρησης**

Περίοδος αναφοράς:			
	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
Σύνολο			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Β(2) του παραρτήματος Β.

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης ⁽³⁾.

Παρόμοιες συνεργαζόμενες επιχειρήσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

⁽¹⁾ Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

⁽²⁾ Πρόεδρος («Chief executive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

⁽³⁾ Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII : ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΥΚΕ «ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ»

**ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ**

Αθήνα, 13-5-2016
Αριθ. Πρωτ.: 49939/ΕΥΚΕ1942

Ταχ. Δ/ση : Νίκης 10 Αθήνα
Ταχ. Κώδικας : 105 63
Πληροφορίες : Ε. Στουραϊτης,
Ζ. Γεωργοπούλου
Τηλ: 210 3742073, 210 3742085
Fax : 210 3742063
E-mail : stateaid_unit@mnec.gr

Προς: Πίνακα Αποδεκτών

(ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ)

ΘΕΜΑ: ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

Στο πλαίσιο υλοποίησης των δράσεων της RIS3 στα Ε.Π. η υπηρεσία μας εξέδωσε και απέστειλε στις Ε.Υ.Δ. με το με αρ. πρωτ. 115970/ΕΥΚΕ203/13-11-2015 έγγραφο Οδηγό «Κρατικές ενισχύσεις και RIS3». Σε συνέχεια του Οδηγού αυτού και λαμβάνοντας υπ' όψιν τα ερωτήματα Ε.Υ.Δ και τις διευκρινίσεις της Ε.Ε. σε σεμινάριο «State Aid in RDI projects co-financed from the ESIF» στο παρόν έγγραφο αναλύονται οι δυνατότητες που υπάρχουν προκειμένου μία δημόσια χρηματοδότηση σε ερευνητικό οργανισμό (εφεξής Ε.Ο.) ή/και ερευνητική υποδομή (εφεξής Ε.Υ.) να μπορεί να θεωρηθεί ως μη κρατική ενίσχυση. Τονίζεται ότι το παρόν έγγραφο δεν αφορά σε καμία περίπτωση τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων για δράσεις έρευνας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ Ε.Ο./Ε.Υ. ΜΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΦΥΣΗΣ

Σύμφωνα με τη νομολογία προκειμένου μια ενίσχυση να χαρακτηριστεί ως κρατική ενίσχυση δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, απαιτούνται σωρευτικά τα εξής: ύπαρξη μιας επιχείρησης, δυνατότητα καταλογισμού του μέτρου στο Δημόσιο, χορήγηση πλεονεκτήματος, επιλεκτικότητα του μέτρου και τις δυνητικές επιπτώσεις της στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές εντός της Ένωσης. Ως επιχειρήσεις ορίζονται, σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΚ, οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει, τον τρόπο χρηματοδότησής τους και από το εάν έχουν ή όχι κερδοσκοπικό σκοπό. Το μόνο καθοριστικό κριτήριο που λαμβάνεται υπόψη είναι εάν η οντότητα ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Ως οικονομική δραστηριότητα λογίζεται κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά.

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΕΣΠΑ

Για τις δράσεις Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΑΚ) και για τους οργανισμούς ερευνών και διάχυσης γνώσης και τις ερευνητικές υποδομές σύμφωνα με το σημείο 19 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/С 198/01) θεωρούνται ως μη οικονομικές φύσης οι εξής δραστηριότητες:

- α) κύριες δραστηριότητες ερευνητικών οργανισμών και ερευνητικών υποδομών, και ιδιαίτερα:
- δραστηριότητες εκπαίδευσης για την εξασφάλιση περισσότερων και πιο ειδικευμένων ανθρώπινων πόρων.
  - ανεξάρτητη Ε&Α για περισσότερη γνώση και καλύτερη κατανόηση,
  - ευρεία διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση.
- β) δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης, όταν το σύνολο των κερδών από τις δραστηριότητες αυτές επανεπενδύεται στις κύριες δραστηριότητες του ερευνητικού οργανισμού ή της ερευνητικής υποδομής.

Επίσης σύμφωνα με το σημείο 20 της Ανακοίνωσης Ε.Ε. (2014/С 198/01):

Σε περίπτωση που ένας ερευνητικός οργανισμός ή μια ερευνητική υποδομή χρησιμοποιείται τόσο για οικονομικές, όσο και για μη οικονομικές δραστηριότητες, η δημόσια χρηματοδότηση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις μόνο στον βαθμό που καλύπτει δαπάνες που συνδέονται με τις οικονομικές δραστηριότητες. Εάν ο ερευνητικός οργανισμός ή η ερευνητική υποδομή χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά για μη οικονομική δραστηριότητα, η χρηματοδότησή του/της μπορεί να μην εμπίπτει καθόλου στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, εφόσον η οικονομική δραστηριότητα είναι αμιγώς επικουρική, δηλαδή συνδέεται άμεσα με τη δραστηριότητα του ερευνητικού οργανισμού ή της ερευνητικής υποδομής και είναι απαραίτητη για αυτήν ή είναι συνυφασμένη με την κύρια μη οικονομική χρήση του/της, και είναι περιορισμένου πεδίου εφαρμογής. Για τους σκοπούς του παρόντος πλαισίου, η Επιτροπή θα θεωρεί ότι όντως πρόκειται για την ως άνω περίπτωση όταν οι οικονομικές δραστηριότητες καταναλίσκουν ακριβώς τους ίδιους πόρους (όπως υλικό, εξοπλισμό, εργασία και σταθερό κεφάλαιο) με τις μη οικονομικές δραστηριότητες και η δυναμικότητα που διατίθεται κάθε έτος για τέτοιου είδους οικονομικές δραστηριότητες δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας του φορέα.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

Α) Όσον αφορά τη δημόσια χρηματοδότηση για κατασκευή νέας ή επέκταση υφιστάμενης Ερευνητικής Υποδομής, εφόσον πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις του σημείου 19 της Ανακοίνωσης της Ε.Ε. και η ερευνητική υποδομή χρησιμοποιείται μόνο για μη οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότησή της θεωρείται ως μη κρατική ενίσχυση.

Β) Όταν η Ε.Υ. ασκεί τόσο μη οικονομικές όσο και οικονομικές δραστηριότητες αλλά: ι) η κύρια δραστηριότητα της Ε.Υ. εμπίπτει εντός των αναγραφόμενων στο σημείο 19.α της Ανακοίνωσης Ε.Ε. (2014/С 198/01) ιι) οι οικονομικές δραστηριότητες είναι αμιγώς επικουρικές, συνδέονται άμεσα με τη δραστηριότητα της ερευνητικής υποδομής και είναι απαραίτητες για αυτήν, ιιι) καταναλίσκουν τους ίδιους ακριβώς πόρους με τις μη οικονομικές και ιιiv) είναι σε μικρό ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας του φορέα τότε η χρηματοδότησή της Ε.Υ. δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.

Προκειμένου να γίνει χρήση της παραπάνω πρόνοιας εκτός των ανωτέρω προϋποθέσεων που θέτει το σημείο 20 της Ανακοίνωσης Ε.Ε. (2014/С 198/01) θα πρέπει να διευκρινιστούν τα ακόλουθα:

ι) Η μέτρηση της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας, σύμφωνα με τις διευκρινίσεις της Ε.Ε., δεν

γίνεται με οικονομικά στοιχεία αλλά με στοιχεία όπως αριθμός ωρών απασχόλησης εξειδικευμένου προσωπικού, ώρες χρήσης εξοπλισμού κ.λ.π.. Η Ε.Ε. δεν έχει προσδιορίσει ακριβώς συγκεκριμένους τρόπους μέτρησης της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας και είναι στην ευχέρεια της Διαχειριστικής Αρχής να προσδιορίσει στο πλαίσιο της πρόσκλησης, με ποιον τρόπο και με βάση ποια στοιχεία θα γίνεται ο υπολογισμός.

ι) Ο φορέας χορήγησης της ενίσχυσης, στο πλαίσιο πρόσκλησης για δημόσια χρηματοδότηση για κατασκευή νέας ή επέκταση υφιστάμενης Ερευνητικής Υποδομής, πρέπει να λαμβάνει από τον δικαιούχο της ενίσχυσης επιχειρησιακό σχέδιο από το οποίο να προκύπτει η χρήση που θα έχει η υποδομή έπειτα από την κατασκευή / επέκτασή της και στο σχέδιο αυτό να αναφέρονται τα ποσοστά χρήσης της για μη οικονομικές και οικονομικές δραστηριότητες σε ετήσια βάση από την ολοκλήρωση του συγκεκριμένου έργου και μετά. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται, στη βάση των ετήσιων προβλέψεων του επιχειρησιακού σχεδίου, ότι υπάρχει ενδεχόμενο σε δεδομένη χρονική στιγμή οι οικονομικές δραστηριότητες να υπερβούν το 20 % της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας, τότε πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή, από τον φορέα χορήγησης της ενίσχυσης, μηχανισμός παρακολούθησης και ανάκτησης (claw – back mechanism) με τον οποίο θα μπορεί να ανακτάται το τμήμα της δημόσιας χρηματοδότησης το οποίο αφορά σε οικονομική δραστηριότητα, καθώς εφόσον η οικονομική δραστηριότητα υπερβαίνει το 20% τότε παύει να θεωρείται επικουρική και υπόκειται πλέον στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Γ) Στην περίπτωση που ο ίδιος φορέας ασκεί δραστηριότητες οικονομικής και μη οικονομικής φύσης, προκειμένου η δημόσια χρηματοδότηση των μη οικονομικών δραστηριοτήτων να μην θεωρηθεί ως κρατική ενίσχυση πρέπει τα δύο είδη δραστηριοτήτων, καθώς και οι δαπάνες, η χρηματοδότηση και τα έσοδά τους, να διαχωρίζονται σαφώς και με λογιστική παρακολούθηση, ώστε να αποφεύγεται ουσιαστικά η επιδότηση της οικονομικής δραστηριότητας να καλύπτεται από την επιδότηση της μη οικονομικής (σταυροειδής επιδότηση). Αποδεικτικά στοιχεία για την τήρηση της προβλεπόμενης κατανομής των δαπανών, της χρηματοδότησης και των εσόδων μπορεί να συνιστούν οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις του οικείου φορέα. Επισημαίνεται ότι η έλλειψη σαφούς διαχωρισμού καθιστά το σύνολο των δραστηριοτήτων του φορέα εντός του πεδίου εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις σύμφωνα με το σημείο 18 της Ανακοίνωσης Ε.Ε. (2014/С 198/01).

Δ) Όταν μια ερευνητική υποδομή θα χρησιμοποιηθεί για δραστηριότητες και οικονομικής και μη οικονομικής φύσης και οι δραστηριότητες οικονομικής φύσης δεν μπορούν να θεωρηθούν επικουρικές τότε το τμήμα των μη οικονομικών δραστηριοτήτων θεωρείται μη κρατική ενίσχυση ενώ το τμήμα των οικονομικών δραστηριοτήτων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων κρατικών ενισχύσεων και μπορεί να ενισχυθεί με το άρθρο 26 του Καν. 651/2014 «Επενδυτικές Ενισχύσεις για ερευνητικές υποδομές» σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου αυτού και του Κανονισμού όπως έχουν αναλυτικά αναφερθεί στον Οδηγό «Κρατικές ενισχύσεις και RIS3».

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΘΕΩΡΗΣΗΣ ΩΣ ΜΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΕ Ε.Ο. ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Ή ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΣΜΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η χρηματοδότηση διεξαγωγής έρευνας από Ε.Ο. για λογαριασμό επιχειρήσεων, καθώς και η περίπτωση συνεργασίας του Ε.Ο. με επιχειρήσεις, οι οποίες επηρεάζουν τους στόχους της έρευνας της εν λόγω συνεργασίας, θεωρούνται γενικά ότι υπόκεινται στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

Ωστόσο όταν ένας Ε.Ο. πληροί τα κριτήρια των σημείων 19 ή 20 του Πλαισίου ΕΑΚ, όπως προαναφέρθηκαν πριν, τότε μπορεί να θεωρηθεί ότι η χρηματοδότηση του Ε.Ο. δεν υπόκειται στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Παραδείγματος χάριν για Ε.Ο. με κύρια δραστηριότητα που εμπίπτει στο σημείο 19.1 όταν το σύνολο των κερδών του Ε.Ο από δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης επανεπενδύεται στις κύριες δραστηριότητες του οι οποίες είναι μη οικονομικές ή όταν τα αποτελέσματα της έρευνας διαχέονται ευρέως σε μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση.

Επίσης μπορεί να θεωρηθεί ότι η χρηματοδότηση του Ε.Ο. δεν υπόκειται στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων, όταν ένας Ε.Ο. μετακυλύει στους τελικούς αποδέκτες (επιχειρήσεις) το οποιοδήποτε πλεονέκτημα (βλ. Οδηγός Κρατικές Ενισχύσεις και RIS3 κεφ. 2) προκύπτει μέσω της χρηματοδότησης αυτής όπως π.χ. την μετακύλιση του (ποσοτικοποιημένου) πλεονεκτήματος στις επιχειρήσεις μέσω μειωμένων τιμών η οποία οφείλει να εξασφαλίζεται με την ύπαρξη κατάλληλου μηχανισμού.

Με βάση τα παραπάνω είναι απαραίτητο στο πλαίσιο έκδοσης προσκλήσεων να εξετάζεται κατά πόσον μπορούν να πληρούνται οι ως άνω προϋποθέσεις από τους Ε.Ο. προκειμένου να μην θεωρείται η χρηματοδότηση αυτή κρατική ενίσχυση και να μην αντιμετωπίζουν προβλήματα οι Ε.Ο./Ε.Υ με την πλήρωση των προϋποθέσεων του σημείου 20 της Ανακοίνωσης Ε.Ε. (2014/С 198/01) όταν αυτό απαιτείται.

Όταν δεν πληρούνται τα ανωτέρω τότε οι δραστηριότητες διεξαγωγής έρευνας από Ε.Ο. για λογαριασμό επιχειρήσεων ή συνεργασίας του Ε.Ο. με επιχειρήσεις υπόκεινται στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων και οι Ε.Ο. μπορούν να ενισχυθούν με άρθρα του Καν. 651/2014 σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του Κανονισμού όπως έχουν αναλυτικά αναφερθεί στον Οδηγό «Κρατικές ενισχύσεις και RIS3».

Επισημαίνεται ότι, όταν ένας Ε.Ο. συμμετέχει π.χ. σε μία συνεργασία με επιχείρηση, εξετάζεται αυτή καθαυτή η ενισχυόμενη δραστηριότητα. Εφόσον αυτή μπορεί να υπαχθεί στις μη οικονομικές δραστηριότητες του Ε.Ο. (σύμφωνα με όλα τα προαναφερόμενα στοιχεία) τότε η χρηματοδότηση του Ε.Ο μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, ανεξάρτητα από τα συνολικά ποσοστά δραστηριοποίησης του Ε.Ο. σε οικονομικές και μη οικονομικές δραστηριότητες, τα οποία στην περίπτωση αυτή δεν εξετάζονται. Παραδείγματος χάριν χρηματοδότηση για συνεργασία επιχείρησης με Ε.Ο. ο οποίος ασκεί συνολικά 70% μη οικονομικές (σύμφωνα με σημείο 19 της Ανακοίνωσης Ε.Ε. (2014/С 198/01)) και 30% οικονομικές δραστηριότητες, και όπου το σύνολο των κερδών του Ε.Ο από την συγκεκριμένη δραστηριότητα συνεργασίας (π.χ. μεταφορά γνώσης) επανεπενδύεται στις κύριες δραστηριότητες του, οι οποίες είναι μη οικονομικές, μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Τέλος υπενθυμίζουμε την δυνατότητα του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) να διαχειρίζεται τις δράσεις είτε είναι κρατική ενίσχυση και προς τον Ε.Ο./Ε.Υ. και την επιχείρηση είτε είναι δράση που αποτελεί κρατική ενίσχυση μόνο για την επιχείρηση και όχι για τον Ε.Ο./Ε.Υ. με πλήρη υλοποίηση των δράσεων μέσω αυτού και στις 2 περιπτώσεις.

Οι Ε.Υ.Δ. στις οποίες αποστέλλεται το παρόν παρακαλούνται όπως τον κοινοποιήσουν στους φορείς αρμοδιότητας τους οι οποίοι εμπλέκονται στην υλοποίηση των δράσεων RIS3.

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ & ΕΣΠΑ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΡΚΟΛΗΣ**

Παράρτημα VIII: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

A.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ERANETS

Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (Γ.Γ.Ε.Τ.), στο πλαίσιο των διεθνών και ευρωπαϊκών δραστηριοτήτων της, συμμετέχει σε μια σειρά πολυμερών διεθνών ή / και ευρωπαϊκών έργων και δικτύων. Μεταξύ άλλων και στα σχήματα των ERA-NET τα οποία αποτελούν καινοτομία του Προγράμματος Πλαισίου και υποστηρίζουν τη συνεργασία και το συντονισμό των εθνικών ερευνητικών δράσεων προς ενδυνάμωση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE/ERA).

Η συμμετοχή της χώρας μας σε τέτοιου είδους έργα, έχει ως σκοπό να συμβάλλει στην επίτευξη κρίσιμης μάζας για μια συγκεκριμένη πρόκληση όσον αφορά σε οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους, στην παροχή απαντήσεων σε κοινά προβλήματα, στην αντιμετώπιση παγκοσμίων καθώς και ειδικών γεωγραφικών θεμάτων, στην ανάπτυξη κοινών προσεγγίσεων.

Ο στόχος των σχημάτων ERA-NETS στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE) και κατά συνέπεια και της παρούσας Δράσης, είναι να εντείνει τη συνεργασία μεταξύ φορέων διαφορετικών κρατών μελών και συνδεδεμένων κρατών και να συντονίσει τις ερευνητικές δραστηριότητες αυτών (π.χ. προγράμματα), που διεξάγονται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, μέσω της δικτύωσης των ερευνητικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένου του «αμοιβαίου ανοίγματος» και της ανάπτυξης και εφαρμογής των κοινών δραστηριοτήτων. Με τον όρο «ερευνητικές δραστηριότητες» που διεξάγονται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, εννοούνται τα προγράμματα έρευνας και καινοτομίας, μέρος των προγραμμάτων αυτών ή παρόμοιες πρωτοβουλίες. Συνήθως, αυτές οι δραστηριότητες:

- είναι στρατηγικά προγραμματισμένες
- εκτελούνται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο
- χρηματοδοτούνται και διαχειρίζονται από εθνικούς ή περιφερειακούς δημόσιους οργανισμούς ή από δομές που συνδέονται στενά με ή έχουν οριστεί από τις δημόσιες αρχές

Τα σχήματα ERA-NET απευθύνονται σε:

- Δημόσια όργανα υπεύθυνα για τη χρηματοδότηση ή διαχείριση ερευνητικών προγραμμάτων σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο
- Άλλα εθνικά όργανα που χρηματοδοτούν ή διαχειρίζονται ερευνητικά έργα, όπως ιδιωτικά ταμεία που χρηματοδοτούν έρευνα, ερευνητικές ενώσεις, ιδιωτικοί φορείς έρευνας και καινοτομίας.
- Ευρωπαϊκά όργανα που η αποστολή τους περιλαμβάνει τον πανευρωπαϊκό συντονισμό ερευνητικών προγραμμάτων εθνικής χρηματοδότησης.

Τα ERA-NET καλύπτουν κάθε τομέα της επιστήμης και της τεχνολογίας. Θα πρέπει να τονιστεί ότι τα σχήματα ERA-NETS υλοποιούνται με τη χρήση μιας «από κάτω προς τα πάνω» προσέγγισης, που δεν δείχνει προτίμηση σε μία ερευνητική θεματική περιοχή έναντι μιας άλλης.

Τα δίκτυα δραστηριοτήτων μπορεί να περιλαμβάνουν πολλά επίπεδα συνεργασίας και συντονισμού με μια προοπτική εξέλιξης, των οποίων η ακριβής μορφή θα εξαρτηθεί από το βαθμό ωρίμανσης του Δικτύου. Η δικτύωση που προβλέπεται από ένα ERA-NET θα πρέπει να είναι φιλόδοξη, και υπό αυτή την έννοια θα πρέπει να καλύπτει (ή να υπερβαίνει), τουλάχιστον τα δύο πρώτα επίπεδα που περιγράφονται παρακάτω, και θα πρέπει να παράγει συγκεκριμένα αποτελέσματα. Ειδικότερα, θα πρέπει να οδηγήσει σε διαρκή και απρόσκοπτη συνεργασία μεταξύ των εθνικών ή περιφερειακών ερευνητικών και καινοτόμων προγραμμάτων πέραν της διάρκειας της σύμβασης του ίδιου του ERA-NET.

- **Συστηματική ανταλλαγή πληροφοριών και ορθών πρακτικών σχετικά με τα υφιστάμενα προγράμματα** (δηλαδή, τη βελτίωση της επικοινωνίας, την ανάπτυξη της καλύτερης αμοιβαίας γνώσης και την προώθηση της οικοδόμησης εμπιστοσύνης μεταξύ των διαχειριστών προγραμμάτων σε παρόμοιες επιστημονικές και τεχνολογικές περιοχές).
- **Προσδιορισμός και ανάλυση των κοινών στρατηγικών ζητημάτων** (δηλαδή, προσδιορισμός και ανάλυση των ερευνητικών δραστηριοτήτων που διεξάγονται από διαφορετικά προγράμματα και που μπορούν να οδηγήσουν στο σχεδιασμό μελλοντικών πολυεθνικών σχημάτων· προσδιορισμός και ανάλυση της πρακτικής της δικτύωσης των δραστηριοτήτων και αμοιβαίο άνοιγμα των μηχανισμών· προσδιορισμός και ανάλυση των εμποδίων που παρακωλύουν τις δραστηριότητες της διακρατικής συνεργασίας· προσδιορισμός των νέων ευκαιριών και των κενών στην έρευνα· εξερεύνηση των δυνατοτήτων σύστασης κοινών συστημάτων αξιολόγησης· προσδιορισμός των "οριζόντιων" θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος· αμοιβαία αναγνώριση των συμπληρωματικότητας, κ.λπ.)
- **Ανάπτυξη κοινών δραστηριοτήτων μεταξύ των εθνικών ή περιφερειακών προγραμμάτων** (δηλαδή, ανάπτυξη μηχανισμών για την ομαδοποίηση των ερευνητικών έργων που χρηματοδοτούνται σε εθνικό ή σε περιφερειακό επίπεδο· ανάπτυξη των πολυεθνικών διαδικασιών αξιολόγησης· ανάπτυξη σχημάτων για κοινές δραστηριότητες εκπαίδευσης· ανάπτυξη σχημάτων για το αμοιβαίο άνοιγμα εγκαταστάσεων ή εργαστηρίων· ανάπτυξη κοινών σχημάτων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος· ανάπτυξη σχημάτων για την ανταλλαγή προσωπικού· ανάπτυξη και προετοιμασία ειδικών συμφωνιών συνεργασίας· ανάπτυξη ενός σχεδίου Δράσης, κλπ.)
- **Εφαρμογή κοινών διακρατικών ερευνητικών δραστηριοτήτων** (δηλαδή, δημιουργία κοινής στρατηγικής· κοινό πρόγραμμα εργασίας· πιλοτικές δραστηριότητες· κοινό (αμοιβαίο) άνοιγμα ή κοινή προκήρυξη υποβολής προτάσεων· ένα κοινό σύστημα αξιολόγησης και ένα κοινό σχέδιο για τη διάδοση των αποτελεσμάτων ή εμπειριών, κ.λπ.)

A.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

Στόχος των Κοινών Προκηρύξεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων, οι οποίες υλοποιούνται με βάση το **Μνημόνιο Συνεργασίας (Memorandum of Understanding) ή οποιοδήποτε σχετικό επίσημο έγγραφο που υπογράφεται από τους Εθνικούς Φορείς Χρηματοδότησης, είναι η από κοινού εκτέλεση ερευνητικών έργων ή/και δράσεων.**

Το εκάστοτε Ευρωπαϊκό Δίκτυο ανακοινώνει την Κοινή Προκήρυξη μέσω μίας Κεντρικής Γραμματείας της εκάστοτε Προκήρυξης καθώς και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προτάσεων στον ιστότοπό του. Ακολούθως, η ΓΓΕΤ ανακοινώνει στο διαδικτυακό της χώρο <http://www.gsrt.gr>, ταυτόχρονα με όλους τους Εθνικούς Φορείς Χρηματοδότησης οι οποίοι συμμετέχουν στις Κοινές Προκηρύξεις του εκάστοτε Ευρωπαϊκού Δικτύου, την έναρξη της διαδικασίας υποβολής προτάσεων, όπου δηλώνεται η πηγή χρηματοδότησης.

Η ΓΓΕΤ για τη περίοδο 2014-2020 θα καλύψει τη χρηματοδότηση των έργων αποκλειστικά από τη **ΔΡΑΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ «Ευρωπαϊκή Ε&Τ Συνεργασία - Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε Κοινές Προκηρύξεις Υποβολής Προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERA-NETS».**

Στα έντυπα της προκήρυξης αναφέρονται:

- το θέμα της Κοινής Προκήρυξης
- ο χαρακτήρας και οι στόχοι της προκήρυξης

- η πηγή χρηματοδότησης
- το όριο της χρηματοδότησης ανά πρόταση, ή/και ανά εταίρο, ή όριο στον αριθμό συμμετοχής των εταίρων
- ποιοι είναι οι επιλέξιμοι φορείς
- τα κριτήρια αξιολόγησης των κοινών ερευνητικών προτάσεων που θα υποβληθούν
- η διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων
- το ποσό με το οποίο συμμετέχει η κάθε χώρα στη προκήρυξη και οι κατηγορίες δαπανών που θα καλύψει η χρηματοδότηση των έργων
- οι οδηγίες για την υποβολή των προτάσεων, καθώς και ο αρμόδιος φορέας /Κεντρική Γραμματεία της Προκήρυξης που είναι υπεύθυνος για την παραλαβή των αιτήσεων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, την διαδικασία αξιολόγησης σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Κάθε πρόταση θα πρέπει να υποβάλλεται από συνεργαζόμενες ερευνητικές ομάδες προερχόμενες από κράτη που συμμετέχουν στην Κοινή Προκήρυξη. Υπάρχει δυνατότητα, εφόσον και μόνο εφόσον προβλεφθεί στη Κοινή Προκήρυξη, να συμμετέχουν εταίροι από κράτη που δεν συμβάλλουν με προϋπολογισμό στη Κοινή Προκήρυξη, αλλά οι εταίροι τους μπορούν να υποστηρίξουν τη συμμετοχή τους με ιδίους πόρους.

Οι ερευνητικές προτάσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά στην αγγλική γλώσσα, σύμφωνα με τις οδηγίες οι οποίες είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο του εκάστοτε Ευρωπαϊκού Δικτύου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ : ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

Για τις επιχειρήσεις, για την καταβολή της επιχορήγησης απαιτούνται:

1. Τροποποιήσεις του καταστατικού σύστασης της εταιρίας, εφόσον έχουν υπάρξει
2. Βεβαίωση περί μη περαιτέρω τροποποίησης του καταστατικού
3. Αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας και Αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας ή Βεβαίωση παρακράτησης (απόδοσης) φόρων και ασφαλιστικών εισφορών
4. Πιστοποιητικά μη πτώχευσης και μη αίτησης για πτώχευση, μη θέσης σε εκκαθάριση, μη θέσης σε αναγκαστική διαχείριση
5. Σύμβαση εκχώρησης επιχορήγησης έναντι δανείου και βεβαίωση εκταμίευσης αυτού, εφόσον έχει γίνει εκχώρηση
6. Υπεύθυνη Δήλωση νομίμου εκπροσώπου με γνήσιο υπογραφής όπου δηλώνεται ότι δεν έχει εκχωρηθεί η επιχορήγηση, εφόσον δεν έχει γίνει εκχώρηση.
7. Απόδειξη είσπραξης επιχορήγησης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας
8. **Ειδικά για την καταβολή της πρώτης πληρωμής σε επιχείρηση απαιτείται** να υποβληθεί η εν ισχύ άδεια λειτουργίας ή η υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση έκδοσης ή ανανέωσης αυτής, για τη/ις δραστηριότητα/ες στην/ις οποία/ες δραστηριοποιείται (εφ' όσον απαιτείται).

Στην περίπτωση καταβολής προκαταβολής, πέραν των ανωτέρω απαιτείται η υποβολή ισόποσης Εγγυητικής Επιστολής σύμφωνα με το σημείο 11.3 της Αναλυτικής Πρόσκλησης.

Χωρίς να παραβιάζονται οι λοιποί όροι χορήγησης της προκαταβολής επιχορήγησης, δύναται ο Δικαιούχος να κάνει χρήση των ειδικών τραπεζικών λογαριασμών με τη μορφή «Ανοιχτών Καταπιστευτικών Λογαριασμών (Escrow Accounts)» ή άλλων χρηματοδοτικών μέσων, υπό την προϋπόθεση να υπάρχει θεσμοθετημένο πλαίσιο ως προς τη λειτουργία τους.

Παράρτημα Χ: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (ΣΛΕΕ)

(1)Κλάση της ονοματολογίας Βρυξελλών	(2) Περιγραφή εμπορευμάτων
Κεφάλαιο 1	Ζώα ζώντα
Κεφάλαιο 2	Κρέατα και βρώσιμα παραπροϊόντα σφαγίων
Κεφάλαιο 3	Ιχθείς, μαλακόστρακα και μαλάκια
Κεφάλαιο 4	Γάλα και προϊόντα γαλακτοκομίας. Ωά πτηνών. Μέλι φυσικόν
Κεφάλαιο 5 05.04	Έντερα, κύστεις και στόμαχοι ζώων, ολόκληρα ή εις τεμάχια, πλην των εξ ιχθύων τοιούτων
05.15	Προϊόντα ζωικής προελεύσεως, μη αλλαχού κατονομαζόμενα ή περιλαμβανόμενα. Μη ζώντα ζώα των κεφαλαίων 1 και 3, ακατάλληλα διά την ανθρώπινη κατανάλωση
Κεφάλαιο 6	Φυτά ζώντα και προϊόντα ανθοκομίας
Κεφάλαιο 7	Λαχανικά, φυτά, ρίζι και κόνδυλοι, άπαντα εδώδιμα
Κεφάλαιο 8	Καρποί και οπώραι εδώδιμοι. Φλοιοί εσπεριδοειδών και πεπόνων
Κεφάλαιο 9	Καφές, τέισιν και αρτύματα (μπαχαρικά), εξαιρέσει του ματέ (κλάσις 09.03)
Κεφάλαιο 10	Δημητριακά
Κεφάλαιο 11	Προϊόντα αλευροποιίας, βύνη, άμυλα, γλουτένη, ινουλίνη
Κεφάλαιο 12	Σπέρματα και καρποί ελαιώδης. Σπέρματα, σπόροι σποράς και διάφοροι καρποί Βιομηχανικά και φαρμακευτικά φυτά. Αχυρα και χορτονομαί
Κεφάλαιο 13 εχ13.03	Πηκτίνη
Κεφάλαιο 15 15.01	Λίπος χοίρειον υπό την ονομασιαν «saindoux» και λοιπά χοίρεια λίπη, λαμβανόμενα διά πιέσεως ή τήξεως. Λίπη πουλερικών λαμβανόμενα διά πιέσεως ή τήξεως
15.02	Λίπη βοοσάδων, προβατοσάδων και αιγοειδών, ακατέργαστα ή τετηγμένα, περιλαμβανομένων και των λιπών των λεγομένων πρώτης εκθλίψεως
15.03	Στεατίνη, ελαιοστεατίνη, έλαιον του υπό την ονομασία «saindoux» χοιρείου λίπους και ελαιομαργαρίνη, άνευ προσθήκης γαλακτοματοποιών ουσιών, άνευ αναμείξεως ή παρασκευής τινός
15.04	Λίπη και έλαια ιχθύων και θαλασσίων θηλαστικών, έστω και εξηυγενισμένα
15.07	Έλαια φυσικά μόνιμα, ρευστά ή αλοιφώδη, ακαθάριστα κεκαθαρμένα ή εξηυγενισμένα
15.12	Έλαια και λίπη ζωικά ή φυτικά υδρογονωμένα, έστω και εξηυγενισμένα, αλλ' ουχί περαιτέρω επεξεργασμένα
15.13	Μαργαρίνη, απομίμησις χοιρείου λίπους (simili saindoux) και έτερα βρώσιμα λίπη παρεσκευασμένα
15.17	Υπολείμματα προκύπτοντα εκ της επεξεργασίας των λιπαρών ουσιών ή των ζωικών ή φυτικών κηρών
Κεφάλαιο 16	Παρασκευάσματα κρεάτων, ιχθύων, μαλακοστράκων και

	μαλακίων
Κεφάλαιο 17 17.01	Σάκχαρις τεύτλων και σακχαροκαλάμου, εις στερεάν κατάστασιν
17.02	Έτερα σάκχαρα, σιρόπια. Υποκατάστατα του μέλιτος, έστω και μεμαγμένα μετά φυσικού μέλιτος. Σάκχαρα και μελάσσαι κεκαυμένα
17.03	Μελάσσαι, έστω και αποχρωματισμένοι
17.05 (*)	Σάκχαρα, σιρόπια και μελάσσαι, άπαντα αρωματισμένα ή τεχνικώς κεχρωσμένα (περιλαμβανομένης και της δια βανίλλης ή βανιλίνης αρωματισμένης σακχάρως), εξαιρουμένων των χυμών οπωρών μετά προσθήκης σακχάρως εις πάσαν αναλογίαν
Κεφάλαιο 18 18.01	Κακάον εις βαλάνους και θραύσματα βαλάνων, ακατέργαστα ή πεφρυγμένα
18.02	Κελύφη, φλοιοί, μεμβράναι και απορρίμματα κακάου
Κεφάλαιο 20	Παρασκευάσματα οσπρίων, λαχανικών, οπωρών και ετέρων φυτών ή μερών φυτών
Κεφάλαιο 22 22.04	Γλεύκος σταφυλών, μερικώς ζυμωθέν, έστω και αν η ζύμωσις ανεστάλη καθ ¹ οιονδήποτε έτερον τρόπον, εξαιρέσει της διά προσθήκης οينوπνεύματος
22.05	Οίνοι εκ νωπών σταφυλών. Γλεύκος εκ νωπών σταφυλών, ούτινος η ζύμωσις ανεστάλη τη προ-σθήκη οينوπνεύματος (περιλαμβανομένων και των μιστελίων)
22.07	Μηλίτης, απίτης, υδρόμελι και έτερα ποτά προερχόμενα εκ ζυμώσεως
Εχ22.08(*) εχ22.09(*)	Αιθυλική αλκοόλη, μετουσιωμένη ή μη, οιοιδήποτε αλκοολομετρικού τίτλου, λαμβανόμενη από γεωργικά προϊόντα περιλαμβανόμενα στο παράρτημα Ι της συνθήκης, εξαιρουμένων των αποσταγμάτων, ηδύποτων και ετέρων οينوπνευματωδών ποτών, συνθέτων αλκοολούχων παρασκευασμάτων (καλουμένων συμπετυκνωμένων εκχυλισμάτων) δια την παρασκευή ποτών
εχ 22.10 (*)	Όξος εδώδιμον και υποκατάστατα αυτού εδώδιμα
Κεφάλαιο 23	Υπολείμματα και απορρίμματα των βιομηχανιών ειδών διατροφής. Τροφοί παρεσκευασμένοι δια ζώα
Κεφάλαιο 24 24.01	Καπνός ακατέργαστος ή μη βιομηχανοποιημένος. Απορρίμματα καπνού
Κεφάλαιο 45 45.01	Φελλός, φυσικός ακατέργαστος και απορρίμματα φελλού. Φελλός ας θραύσματα, κόκκους ή κόνιν
Κεφάλαιο 54 54.01	Λΐνον, ακατέργαστον, μουσκευμένον, αποφλοιωμένον, κτενισμένον ή άλλως πως καταργασμένον, μη όμως νηματοποιημένον. Στυπία και απορρίμματα (περιλαμβανομένου και του εκ της ξάνσεως νημάτων, υφασμάτων ή ρακών προερχομένου λίνου)
Κεφάλαιο 57 57.01	Κάναβις, (Cannabis, sativa) ακατέργαστος, μουσκευμένη, αποφλοιωμένη, χτενισμένη ή άλλως κατειργασμένη, αλλά μη νηματοποιημένη. Στυπία και απορρίμματα καννάβως (περιλαμβανομένων και των προερχομένων εκ της ξάνσεως νημάτων, υφασμάτων ή ρακών)

(*) Κλάση που προστέθηκε από το άρθρο (ΕΕ 7 της 30.1.1961, σ. 71/61).

1 του κανονισμού αριθ. 7α του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, της 18ης Δεκεμβρίου 1959